

MAANINGAN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI

Oili Forsberg 2002

TIIVISTELMÄ

MAANINGAN KUNNAN INVENTOINTI

Tutkimuksen suorittaja: Pohjois-Savon liitto, Kuopio

Inventoija: FM Oili Forsberg

Maaningan kunnan inventointi tehtiin Pohjois-Savon liiton toimeksiannosta sekä liiton varoin. Inventointi liittyy valmisteilla olevaan Pohjois-Savon maakuntakaavaan, jonka yhteydessä tehdään arkeologisen inventoinnin lisäksi myös selvitys alueen maakunnallisesti arvokkaasta rakennetusta kulttuuriympäristöstä. Inventointi oli luonteeltaan perusinventointi, jossa tarkastettiin ennestään tunnetut kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöytökohteet, sekä etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventointi koski lähinnä esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä, mutta raporttiin on kerätty mukaan myös tunnettuja historiallisen ajan kohteita.

Ennen inventoinnin alkua oli Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin kirjattu Maaningalta yhdeksän kiinteää muinaisjäännöstä. Tämän lisäksi tiedossa oli yhdeksän muuta muinaisjäännöstä, jotka olivat tulleet tunneituiksi vuoden 1998 osainventoinnissa. Kesän 2002 inventoinnissa löydettiin kokonaan uusia kohteita kahdeksan. Näistä kohteista viisi oli entuudestaan tuntemattomia pyyntikuoppakohteita, kivikautisia asuinpaikkoja löytyi kaksi, varhaismetallikautisia asuinpaikkoja kirjattiin yksi uusi. Näiden lisäksi entuudestaan tunnetuilta pyyntikuoppa- ja röykkiökohteilta löytyi lisää pyyntikuoppia ja röykkiöitä. Yksi uusista kivikautisista asuinpaikoista oli aiemmin rekisteröity irtolöytökohteeksi. Kaikkiaan inventointikertomuksessa on selostukset 26 kiinteästä muinaisjäännöksestä, seitsemästä historiallisen ajan kohteesta sekä 32 irtolöytökohteesta.

Löydöt: KM 33249-33254

Kenttätyöaika: 18.6.-12.7.2002

Tutkimuskustannukset: Pohjois-Savon liitto

Tutkimusraportti: Oili Forsberg, 7.10.2002

SISÄLLYS

Johdanto.....	1
Raportin rakenne.....	2
Maaningan kunnan sijainti.....	3
Inventointimenetelmät.....	4
Maaningan maaperä ja rantavaiheet.....	5
Esihistorian ajanjaksot.....	7
Tutkimushistoria.....	8
Inventoinnin tulokset.....	9
Kivikautiset asuinpaikat.....	10
Kivikautiset irtolöytökohteet.....	12
Varhaismetallikautiset kohteet.....	13
Pyyntikuopat.....	16
Muut irtolöytökohteet.....	18
Historiallisen ajan kohteet.....	18
Kohdehakemisto.....	19
Kohdekuvaukset.....	20
Esihistorialliset kohteet.....	20
Historiallisen ajan kohteet.....	62
Irtolöytökohteet.....	65
Löytöluettelo.....	83
Musta-valkokuvat.....	84
Diakuvat.....	87
Käytetyt lähteet ja kirjallisuus.....	90

Kannen kuva: Metelinkallion röykkiötä numero 6. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:35.

JOHDANTO

Maaningan kunnan arkeologinen inventointi tehtiin Pohjois-Savon liiton toimeksiannosta ja sen rahoittamana. Inventointi liittyy valmisteilla olevaan maakuntakaavaan. Arkeologinen inventointi on osa laajempaa kaavahankkeeseen liittyvää selvitystyötä, johon kuuluu myös kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta sekä luonnonympäristö.

Arkeologinen inventointi oli luonteeltaan perusinventointi, mikä tarkoittaa ennestään tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten ja irtolöytöpaikkojen tarkastamista sekä uusien etsimistä. Inventointi palvelee paitsi muinaisjäännössuojelua ja arkeologista tutkimusta, myös kaavoitusta, pyrkimällä etsimään ja rajaamaan muinaisjäännösalueita. Inventoinnilla pyritään ehkäisemään ennalta tilanteita, joissa rakentaja tai muu maankäyttäjä kohtaa ennestään tuntemattoman muinaisjäännöksen, mikä saattaisi johtaa keskeytyksiin ja viivästyksiin maankäyttöhankkeissa.

Inventoinnin valmisteluineen ja jälkitöineen on tehnyt allekirjoittanut. Maastotyöt tehtiin Maaningalla 18.6.-12.7.2002. Museoviraston tutkija Helena Taskinen avusti suuresti varsinkin valmisteluvaiheessa toimittamalla arkistomateriaalia käyttöni. Maaningan kunta luovitti kenttätöihin työvälineitä, ja kulttuurisihteeri Hannu Huusko avusti ystävällisesti allekirjoittanutta paikallistamaan evakossa olevan kotiseutumuseon kokoelmien sijainnin. Maaninkalainen Eija Rytkönen luovutti inventoijan käyttöön oman GPS-laitteensa, mikä helpotti valtavasti käytännön työtä maastossa.

Inventoinnin jälkityöt on tehty elo-syyskuussa. Inventointilöydöt on muinaismuistolain mukaisesti toimitettu säilytettäväksi Museoviraston suojiin, alkuperäinen valokuva-aineisto on luovutettu Kuopion Museon kokoelmiin.

Bergenissä, Norjassa
7. lokakuuta 2002

Oili Räihälä Forsberg

RAPORTIN RAKENNE

Raportin alkuosa koostuu inventoinnin taustatiedoista, joista keskeisimmät ovat selostukset Maaningan ympäristön vaiheista viimeisen jääkauden jälkeen, kuvaus inventointimenetelmistä sekä lyhyt yhteenveto kunnan esihistorian varhaisemmista tutkimuksista.

Taustatietojen jälkeen seuraa luku inventoinnin tuloksista. Tässä yhteydessä esitetään myös kartat niin kivi- kuin varhaismetallikautisesta tunnetusta asutuksesta kunnassa. Pyyntikuoppakohteet käsitellään omana kokonaisuutenaan ja lopuksi esitellään muut irtolöytökohteet sekä historiallisen ajan kohteet.

Inventoinnin tuloksia seuraa liiteosa, joka alkaa kohdehakemistolla. Tämä hakemisto sisältää pähkinänkuoressa ne tiedot, jotka tulevat yksityiskohtaisemmin esiin hakemistoa seuraavassa kohdeluettelossa. Luetteloa seuraavat peruskarttaotteet, joihin eri kohteet on merkitty. Liitteissä ovat mukana Museoviraston arkeologian osastolle luetteloidut löydöt, sekä Kuopion Museoon luetteloidut dia- ja mustavalkokuvat.

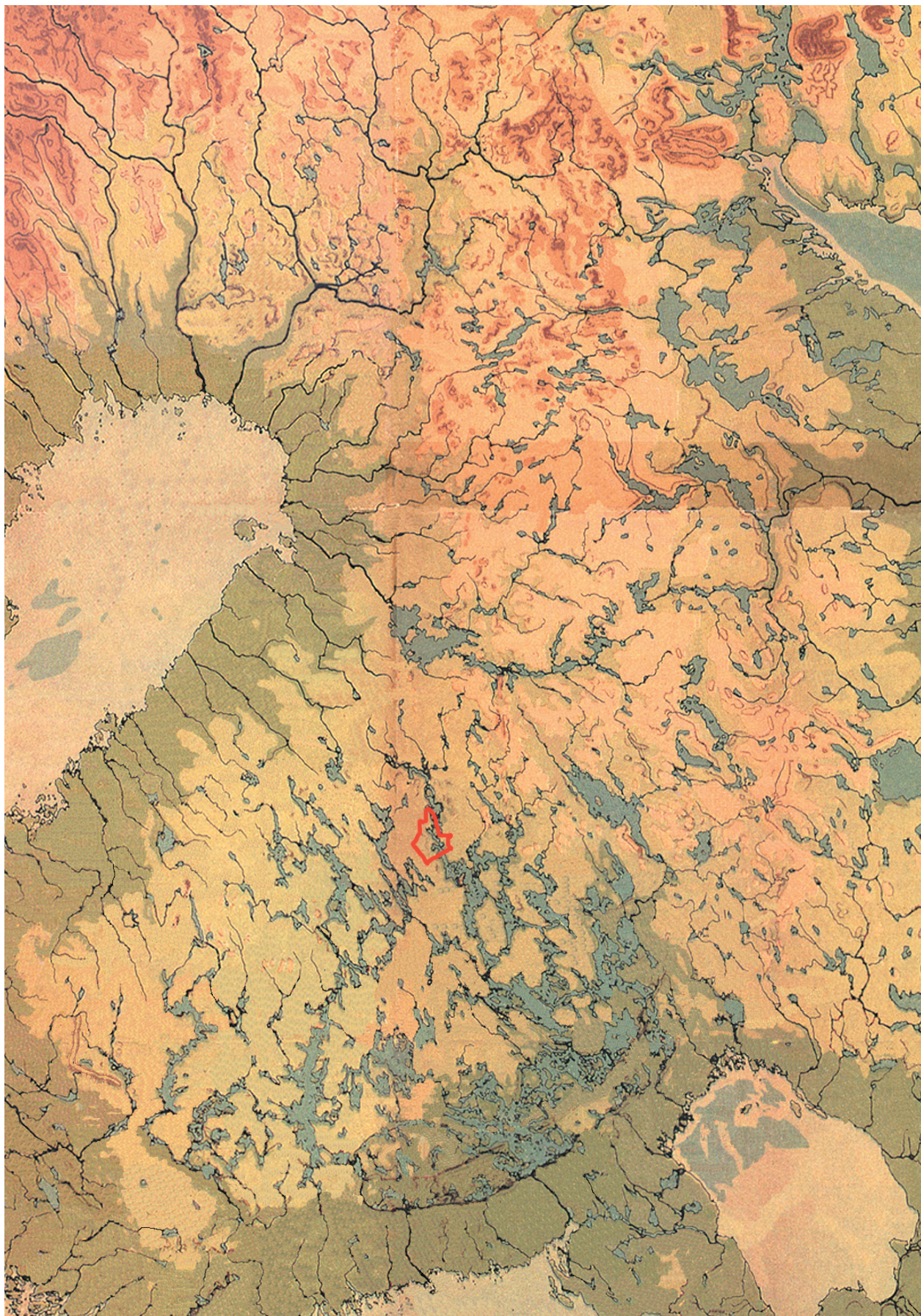
Raportissa kohteet on jaoteltu muinaisjäännösrekisterin mukaisesti ryhmiin: 1-kohteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä, 4-kohteet irtolöytöpaikkoja ja 50-kohteet historiallisen ajan kohteita. Viimeksimainitut eivät varsinaisesti kuulu tämän raportin piiriin. Kohteiden numeroinnissa on käytetty Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaista numerointia siten, että kolmiosaisen tunnuksen, esimerkiksi 476 01 0001, alkuosa (476) viittaa Maaningan kuntaan, keskiosa (01) osoittaa kohteen kiinteäksi muinaisjäännökseksi ja 0001 viittaa siihen, että kohde on ensimmäinen Maaningan rekisteröity kiinteä muinaisjäännös.

Kiinteät muinaisjäännökset on vakiintuneen tavan mukaisesti luokiteltu kolmeen rauhoitusluokkaan, jotka ovat:

1. Niin arvokas muinaisjäännös, että sen säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa. Tieteellisesti tai maisemallisesti merkittävä jäännös. Hyvä tyyppinsä edustaja.
2. Muinaisjäännöksen luonnetta tai ajoitusta ei voi selvittää ilman tarkempia tutkimuksia.
3. Täysin tuhoutunut muinaisjäännös tai kohde, jota tarkastuksen perusteella ei voi pitää rauhoituksen piiriin kuuluvana kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Lienee syytä korostaa, että suojelun kannalta luokat 1 ja 2 ovat yhtä arvokkaita. Ainoastaan 3. luokan kohteet eivät ole rauhoitettuja, mutta niidenkin suhteen lopullisesta luokittelusta päättää Museovirasto. Irtolöytökohteisiin ei luokittelua ole käytetty.

MAANINGAN KUNNAN SIJAINTI

INVENTOINTIMENETELMÄT

Inventoinnin tavoitteena oli ennestään tiedossa olevien muinaisjäännösten tarkastus ja toisaalta uusien muinaisjäännösten etsiminen. Maaningalta tunnettiin ennen nyt tehtyä inventointia runsaasti lähinnä kivikautisia irtolöytöjä, joiden löytökohteita pyrittiin tarkastamaan mahdollisimman paljon. Myös Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat käytiin läpi.

Inventoinnin valmistelussa selvitettiin kunnan tiedossaoleva muinaisjäännöstilanne, sekä näiden tietojen pohjalta suunniteltiin kenttätöiden kulku. Erityinen painopistealue kenttätöille oli Käärmelahden alue, jossa soranotto jo vuosia on ollut intensiivistä, ja paineet alueen käytölle ovat suuria jatkossakin. Aluetta olivat turkulaiset arkeologit inventoineet kesällä 1998, jolloin Repomäen rinteiltä oli löytynyt huomattava määrä ajoittamattomia pyyntikuoppakohteita. Inventoinnin valmistelussa varattiin runsaasti aikaa harjujakson maastokatsastuksiin, sillä oli syytä uskoa pyyntikuoppakohteita löytyvän alueelta lisää.

Ennen inventoinnin alkua oli Maaningalta Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin merkitty yhdeksän kohdetta, joista kuusi oli varhaismetallikautisia/rautakauden alun rökkiöhauda-alueita, sekä kaksi kivikautista ja yksi varhaismetallikautinen asuinpaikka. Vuoden 1998 inventoinnissa oli lisäksi löytynyt yksi rökkiökohde lisää sekä mainitut kahdeksan pyyntikuoppajärjestelmää. Alueellisesti kohteet jakautuivat siten, että rökkiökohteita tunnettiin Ala-Ruokoveden itärannalta sekä Maaninkajärven saarista. Pyyntikuoppakohteet sijaitsivat kaikki Käärmelahdessa. Asuinpaikoista kaksi oli Maaninkajärven Keskisaareessa ja yksi Pulkonkoskella. Koska irtolöytöjen levintä Maaningalla viittasi huomattavasti kiinteiden muinaisjäännösten levintää laajempaan esihistoriallisen asutuksen levintään, kohdistettiin inventointia nyt niille alueille, joista aiemmin ei tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Maaninkajärven ympäristöä oli myös haravoitu huomattavasti useammin kuin esimerkiksi kunnan länsiosia, minkä saattoi olettaa vääristävän käsitystämme Maaningan muinaisjäännösten levinnästä.

Omana pienenä osionaan kenttätöiden kohdentamisessa olivat ne alueet kunnan länsiosissa, jotka kohoavat yli 200 metriä merenpinnan yläpuolelle. Nämä alueet olivat kuivaa maata jo noin 9000 vuotta sitten, jolloin Suomen alue oli vapautunut mannerjään alta ja Ancyclus-järven vedet huuhtoivat vielä noin puolta nykyistä Suomea. Maaningan kunnan alueella pyrittiin kenttätöiden yhteydessä etsimään mahdollisia merkkejä tästä vanhimmasta asutusvaiheesta.

Käytännössä työt tehtiin siten, että peruskarttalehti kerrallaan käytiin tarkastamassa jo aiemmin tunnetut kohteet sekä irtolöytökohteet. Tämän lisäksi karttatietojen perusteella otolliselta näyttäviä kohteita tarkastettiin runsaasti. Tällöin seurattiin Itämeren sekä Saimaan vesistön historian pohjalta eri-ikäisiä rantoja, jotka kartan perusteella näyttivät otollisilta.

Maaningan kunta osoittautui hyvin kivikkoiseksi, mutta vanhat rantaterassit erottuivat yleisesti ottaen erittäin hyvin maastossa. Koska kunta on voimallista maanviljelyaluetta, ovat vanhat rantaterassit nuoremmalta kivikaudelta lukien hyvin yleisesti viljeltyjä. Vain poikkeustapauksissa oli mahdollista päästä inventoimaan peltoalueita, mutta nämä niukat tulokset olivat toiveita herättäviä. On erittäin todennäköistä, että Maaningan esihistoriallisista asuinpaikoista suurin osa sijaitsee pelloilla, jolloin ne ovat vielä löytymättä.

Valmiiksi auki olevat sorakuopat ovat aina inventoijan kannalta helppoja tarkastuksen kohteita. Tälläkin kertaa kaksi uutta kohdetta löytyi juuri soranottoalueilta. Heinäkuun alussa riehunut myrsky avusti myös inventoijan työtä – kaatuneiden puiden juurakot oli helppo tarkastaa laajoilla alueilla.

Tärkein menetelmä maastossa oli kuitenkin koekuoppien teko. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että otollisilta näyttäviin kohteisiin kaivetaan lapiolla pieniä kuoppia joko mahdollisten rakenteiden toteamiseksi tai muun esihistoriallisen aineiston löytämiseksi. Maan pinnalle näkyviä rakenteita, kuten pyyntikuoppia tai röykkiöitä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista kuopittaa, sillä jos kohde voidaan todeta siihen kajoamatta, on se aina tutkimuksen kannalta suotuisin tilanne.

Varsinaisten maastotöiden ohella inventoinnin yhteydessä tutustuttiin pintapuolisesti Kuopion museon kokoelmiin Maaningan osalta. Perusteellisemmin käytiin läpi Maaningan kotiseutumuseon kokoelmien esihistoriallinen materiaali. Tämä osoittautuikin erittäin hedelmälliseksi, sillä kokoelmista löytyi useita irtolöytöjä, jotka olivat summittaisesti paikallistettavissa, ja kohteet siten tarkastettavissa. Lisäksi kokoelmista löytyi tutkimukselle aiemmin tuntematon pronssinapin vuolukivinen valinmuotin puolikas, mikä on arvokas lisä Itä-Suomen varhaisen metallikauden tutkimukselle.

Kenttätöitä tehtiin pääasiassa loistavissa sääolosuhteissa, ja havainnointimahdollisuudet olivat useimmiten niiltä osin erinomaiset.

MAANINGAN MAAPERÄ JA RANTAVAIHEET

Maaningan alue on runsasvetistä ja luonnonkaunista seutua. Kunnan suuret keskusjärvet, Onkivesi, Maaninkajärvi ja Suuri- eli Ala-Ruokovesi, sijaitsevat tänäpäivänä noin 82-84 metriä meren pintaa korkeammalla. Järvien rannat kohoavat loivina noin sataan metriin mpy, jolla tasolla erottuu selvästi monin paikoin muinainen rantavalli. Jääkauden jälkeisiä rantamuodostumia on toki muillakin korkeuksilla, mutta juuri tämä, hieman alle sadassa metrissä erottuva harjanne, on helposti havaittavissa lähes kaikkialla kunnan alueella.

Järviolueiden ulkopuolella maasto kohoaa suurimmaksi osaksi 100-150 metriä mpy, mutta läntisillä ja lounaisilla rajaseuduilla kohoaa useita mäenharjoja yli kahden sadan metrin korkeuteen yli nykyisen meren pinnan. Viimeisen jääkauden päättyessä suurin osa Suomea oli alussa veden sulamisvesien alla, mutta juuri nämä mäen huiput muodostivat pieniä saaristoja jo hyvin pian jääkauden päätyttyä. Maaningan alueella nämä saaret olivat aluksi kooltaan suhteellisen pieniä ja ne sijaitsivat ulkosaaristossa, mutta jääkauden päättymisen jälkeen alkanut maankohoaminen kasvatti nopeasti kuivan maan aluetta.

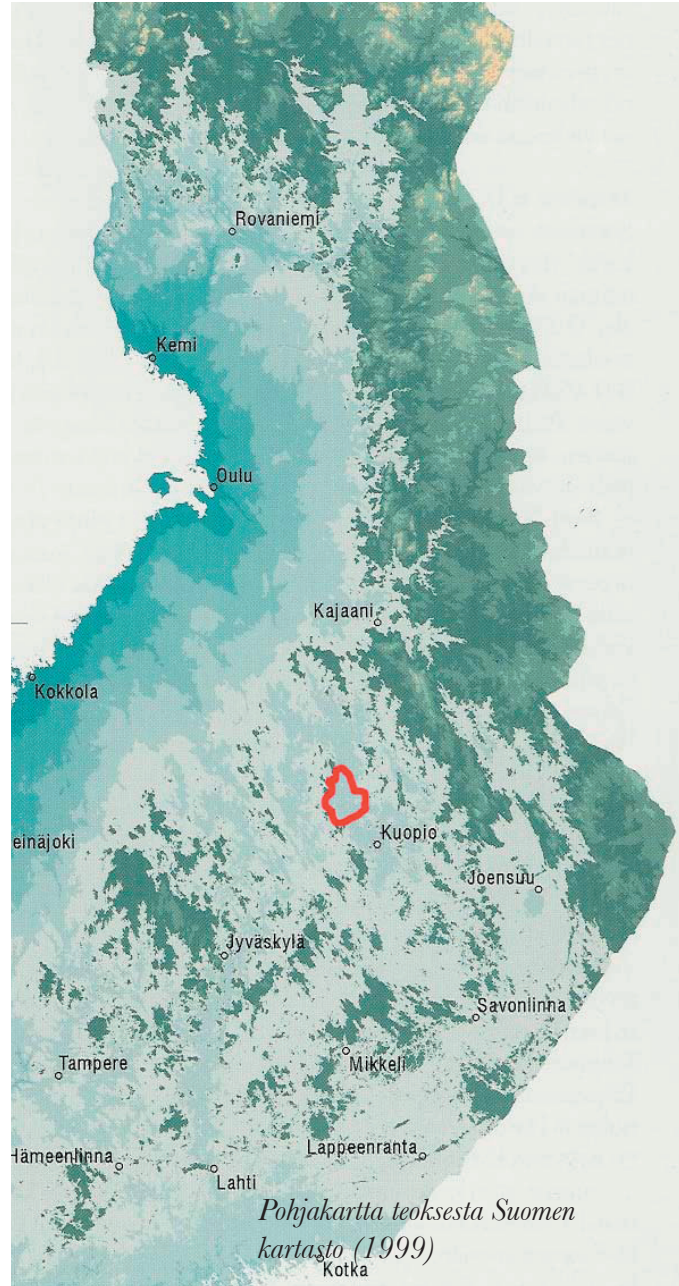
Jäiden sulaessa avautui Keski-Ruotsissa laaja väylä, jota pitkin merivesi pääsi valumaan nykyistä Itämerta edeltäneeseen altaaseen. Tämä Yoldiameren vaihe (noin 9500-8900 eKr) päättyi, kun maankohoaminen Keski-Ruotsissa tukki yhteyden Pohjanmereen, ja näin Itämeren allas kuroutui makeanvetiseksi järvioltaaksi. Tämä Itämeren Ancylus-vaihe voidaan ajoittaa suunnilleen aikavälille 8900-6500 eKr. Itämeren eri vaiheiden ajoitus vaihtelee tutkijasta riippuen välillä runsaastikin, mutta olennaista tämän makeanvetisen Ancylusjärvi-vaiheen kannalta on se, että Suomen alueen varsinainen asuttaminen näyttää päässeen käyntiin tällöin.

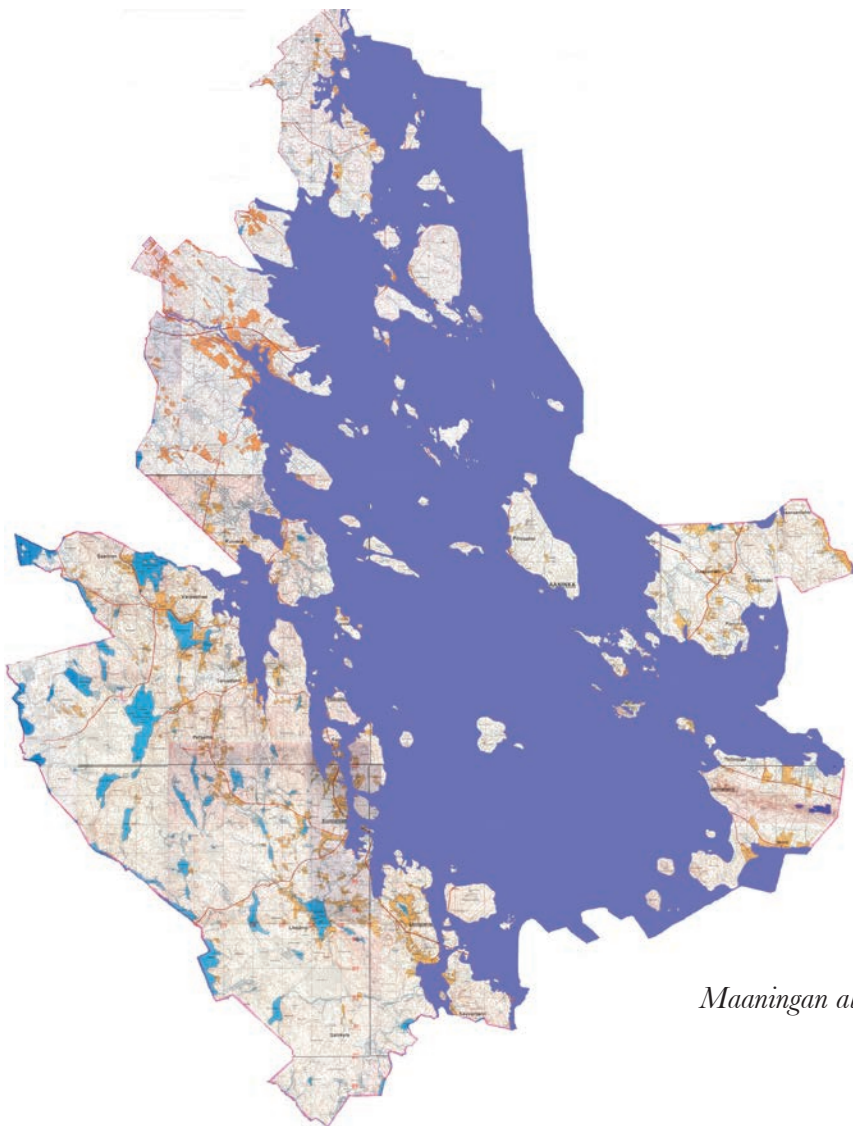
Ancylus-vaiheen aikana veden pinta aluksi kohosi, koska lasku-uomat olivat kapeita ja maankohoaminen järvioltaan eteläosissa heikkoa. Vesimassat puhkaisivat kuitenkin uuden lasku-uoman Tanskan salmiin, jolloin veden pinta laski, ja runsaasti lisää kuivaa maata paljastui. Tässä vaiheessa Sisä-Suomen suuret järvet kuroutuivat itsenäisiksi. Siirtyminen Ancylus-vaiheesta Litorinameren vaiheeseen tapahtui asteittain, kun Tanskan salmien kautta järveen alkoi tihkua suolaisempaa vettä. Tämän Litorina-vaiheen katsotaan alkaneen noin 6500 eKr.

Maaningan kannalta nämä kuvatut vaiheet piirtyvät eteemme siten, että hyisten pikkusaarien muodostettua ajan myötä isompia kuivia maa-alueita, alkoivat makean veden altaat myös sisämaassa hahmottumaan. Jo Ancylus-vaiheen aikana Itä-Suomen huomattavimmaksi vesistöksi muodostui Muinais-Saimaa, joka aluksi laski vetensä luoteeseen, Kalajoen latvoille. Koska maankohoaminen luoteessa on voimakkaampaa kuin kaakossa, kallistui järviolalla ajan oloon siinä määrin, että uusia lasku-uomia alkoi syntyä kaakkoon entisten kuivuessa pois. Dramaattisin muutos tapahtui noin 4000 eKr, jolloin muinainen Suur-Saimaa puhkaisi laskuväyläkseen Vuoksen. Tämä muutos tapahtui siinä määrin nopeasti, että Saimaan vanha rantavalli erottuu tänäkin päivänä selvästi maastossa. Tämä rantavalli sijaitsee eri korkeudella merenpinnasta Saimaan eri alueilla, mutta Maaningassa juuri tuo aiemmin mainittu hieman alle sadassa metrissä mpy erottuva vanha rantamuodostuma on todistamassa Vuoksen puhkeamista.

Viimeisten kuuden tuhannen vuoden aikana muutokset ovat olleet tasaisempia ja hitaampia. Vuoksen puhkeaminen ajoittuu neoliittisella kivikaudelle, jolloin asutus yleisesti hakeutui rannoille. Kivikautta seuranneen varhaisen metallikauden asutus perustui edelleenkin pääasiassa pyyntiin, minkä takia asutus edelleenkin pääosin oli rantasidonnaista, mutta viljelyn myötä maaperästä muodostui keskeinen tekiä asuinpaikkaa valittaessa. Varhaisen metallikauden asutus ja muut kiinteät muinaisjäännökset sijoittuvatkin välille 85-95 metriä mpy Maaningalla. Nämä ovat samoja korkeuksia, joilla nykyisen maanviljelyksen painopiste kunnassa sijaitsee.

Maaningan maaperä on vaihtelevaa moreenisoraa, vaikka kunnan keskiosissa moreenikohoamien välissä on runsaasti savimaita. Kunnan itäosissa on myös hiekkaperäistä aluetta, kuten jo useasti mainittu Repomäen harjualue. Kallioperä, joka on etupäässä graniittia ja gneissia, nousee näkyviin mäkien lailla ja paikoin järvienkin rannoilla, varsinkin Tuovilanlahden rantamilla. Kaiken kaikkiaan maaperän silmämääräinen tarkastelu luo kuvan, jonka mukaan järvien ympärillä, aina noin sataan metriin saakka, maaperä on hienompaa. Tämän yläpuolella moreeni on monin paikoin hyvinkin karkeaa, mikä osaltaan vaikuttaa inventointityön tekemiseenkin.

Maaningan alue noin 6000 vuotta sitten.

ESIHISTORIAN AJANJAKSOT

KIVIKAUSI	mesoliittinen	8600-5000 eKr
	neoliittinen	5000-1500 eKr
VARHAINEN METALLIKAUSI		1500 eKr-300 jKr
RAUTAKAUSI		300-1300 jKr
HISTORIALLINEN AIKA		1300 jKr nykypäivään

TUTKIMUSHISTORIA

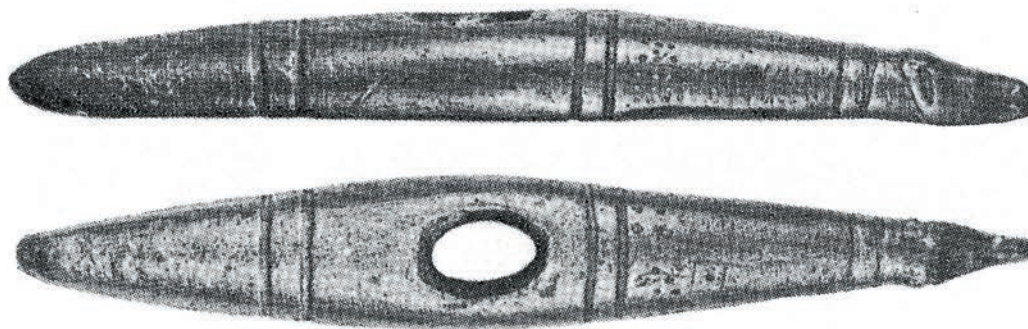
Maaningan Metelinkallion monumentaaliset röykkiöhaudat mainitaan jo 1700-luvulla ilmestyneessä Tuneldin maantiedon kuvauksessa. Samainen kuvaus kertoo myös paikalta löydetyn suuren hopeisen vyönsoljen. Ensimmäinen paikalla käynyt arkeologi, J.R. Aspelin, mainitsee vuonna 1895 kohteessa olevan yhdeksän «lapinrauniota», myöhemmissä kartoituksissa röykkiöitä on löytynyt vielä lisää. Viime vuosisadan alkupuolella ilmestynyt Suomenmaan Kuopion läänin käsittelyosa (1927) tietää kertoa, että kunnan alueella on useita muitakin röykkiökohteita, joista teoksessa mainitaan muun muassa Myhkyrinsaari ja Keskisaari, sekä mahdollisena röykkiökohteena Metelinniemi.

Varhaisimpia Muinaistieteelliselle toimikunnalle toimitettuja irtolöytöjä Maaningalta ovat «otanuija» Viannalta (KM2023:105), oikokirves (KM2023:106), kourutalita (KM2023:107) ja tasatalita (KM3017:1). Esineet ovat löytyneet jo 1800-luvulla, ja niiden tarkemmat löytötiedot ovat useasti hämärän peitossa. Kansallismuseon kokoelmat Maaningalta karttuivat lahjoitusten myötä 1900-luvun alkupuolella, erityisesti tuomari R. Jack näyttää olleen aktiivinen esineiden museoon toimittaja. Myös Kuopion museon kokoelmiin on viime vuosisadalla toimitettu useita kiviesineitä, joista ehkä huomattavin on samaisen tuomari Rudolf Jackin museoon toimittama veneenmuotoisen vasarakirveen «barbaarinen jäljennös». Jonkin verran esineistöä päätyi myös Maaningan kotiseutumuseon kokoelmiin.

Ehkä tunnetuin maaninkalainen irtolöytö on kuitenkin «Maaningan tyypin kirves» (KM5311), josta Lauri Pohjakallio kertoo inventointikertomuksessaan (1979) seuraavaa:

«Esineen sanotaan löytyneen oikeanpuoleisesta valtaojasta 250 syllän päässä suon eteläreunasta (Tallgren:Maaningan muistoja, Kotiseutu 1911 s.182). Tallgren arvelee esineen pudonneen aikanaan veteen. Edelleen on tiedossani O.Honkavaaran Kuopion isänmaallisen seuran puolesta allekirjoittama kirje jossa sanotaan: 'Pronssikeltti, lahjoittanut tilanomistaja J.Canth. Löydetty Maaningalta Halolan kartanon maalta 2 km päässä olevasta Hämeen suosta, joka vielä noin 60-70 vuotta sitten on ollut järvenä. Löytjä Antti Miettinen..»

Varsinainen arkeologinen toiminta Maaningalla alkoi 1970-luvulla, jolloin arkeologit Oiva Keskitalo ja Lauri Pohjakallio ensin kävivät tarkastamassa röykkiöalueita Keskisaarella, Myhkyrinsaarella sekä Metelinkalliolla. Oiva Keskitalo inventoi Maaningan kunnan vuonna 1979, mikä onkin tähän saakka ollut ainoa kunnan kokonaisinventointi. Pohjakallion inventointikertomus käsittää yhteensä kuusi röykkiökohdetta, mutta hänen kertomuksessaan on myös laaja luettelo tarkastetuista irtolöytökohteista. 1980-luvun alkupuolella Museoviraston tutkijat Paula Purhonen ja Leena Söyrinki-Harmo tarkastivat jo tuolloin lähes tuhoutun Myhkyrinsaaren röykkiön sekä Metelinkallion alueen. Anne Vikkula kartoitti Metelinkallion ja Metelinniemen alueet lähinnä suojelullisia tarkoituksia varten vuonna 1982.

Otanuija (KM 2023:105). Kuva C.Carpelan 1975.

Viimeisten parinkymmenen vuoden aikana on arkeologi Jouko Aroaho Kuopion museosta käynyt Maaningalla tarkastamassa useita muinaisjäännöskohteita, kuten ensimmäisen kunnan alueelta löydetyn kivikautisen asuinpaikan Vehkalahdessa. Kesällä 1998 tekivät arkeologit Jukka Palm ja Jussi Selonen inventointiselvityksen maaninkajärven osayleiskaava-alueella. Tämän inventoinnin yhteydessä löytyi runsaasti uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä Käärmelahden alueelta. Nämä pyyntikuoppakohteet sijaitsevat vierivieressä pienellä alueella, ja muutamat niistä, erityisesti Puuronsilmä 4, ovat valtakunnallisestikin merkittäviksi luokiteltavia havainnollisuutensa sekä hyvän kuntosensa tähden.

Vuoden 1998 inventoinnin yhteydessä rekisteröitiin useita historiallisen ajan kohteita. Kohteet liittyvät lähinnä Suomen sodan (1808-1809) vaiheisiin tai historiallisen ajan asutustoimintaan. Kohteet ovat mainitut tämänkin raportin lopussa luettelonomaisesti, mutta koska nyt kyseessä oleva inventointi keskittyi esihistoriallisiin kiinteisiin muinaisjäännöksiin, ei näihin historiallisiin kohteisiin ole kenttätöiden yhteydessä tarkemmin paneuduttu.

Kesän 2002 inventointi oli näin ollen Maaningan toinen perusinventointi, jonka kenttätöissä ja raportoinnissa on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon aiemmat alueella suoritettut tutkimukset.

INVENTOINNIN TULOKSET

Inventoinnin jälkeen Maaningan kunnan alueelta tunnetaan 26 esihistoriallista kohdetta. Kohteista yhdeksän on Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä, yhdeksän tarkastettua kohdetta on löydetty turkulaisten arkeologien tekemässä inventoinnissa 1998. Kahdeksan kohteista on kokonaan uusia.

Pyyntikuopat ja hautaröykkiöalueet ovat huomattavimmat kohderyhmät. Pyyntikuoppakohteita tunnetaan nyt Maaningalta 13, suurin osa niistä sijaitsee Käärmelahden alueella. Röykkiöryhmiä on kaikkiaan seitsemän. Ne kaikki sijaitsevat suurimpien vesistöjen kupeessa. Lisäksi nyt tunnetaan neljä kivikautista sekä kaksi varhaismetallikautista asuinpaikkakohdetta.

Irtolöytökohteista 16 on suunnilleen paikallistettavissa. Näiden kohteiden löydöistä yksi on mesoliittiselta kivilaudelta, kahdeksan neoliittiselta, kaksi varhaismetallikaudelta ja yksi rautakaudelta. Loput tämän ryhmän kohteiden löydöt ovat vaikeasti ajoitettavia verkompainoja sekä reikäkiviä.

Irtolöytökohteita, joiden löytötiennä on tiedossa, on niin ikään 16. Näistä löydöistä 12 on neoliittiselta kivilaudelta ja loput vaikeasti ajoitettavia esihistoriallisia löytöjä. Kaikki edellämaitut irtolöytökohteet ovat mukana kohdeluettelossa. Näiden irtolöytöjen lisäksi on puolenkymmentä museoesinettä, joiden löytötiedot ovat puutteelliset tai puuttuvat kokonaan.

Raportissa on mukana myös yhdeksän historiallisen ajan kohdetta. Kohteista kolme on todennäköisesti Suomen sodan (1808-1809) aikuisia varustuksia ja kolme eri-ikäisiä historiallisen ajan rakennelmia. Lisäksi Maaningalta tunnetaan uhrilähde, kaiverrettu kivi sekä tilapäinen hautapaikka. Nämä kohteet on inventoitu 1998.

Kivikautiset asuinpaikat

Ennen inventointia tunnettiin Maaningalta kaksi kivikautista asuinpaikkaa, 7 Vehkalahti ja 8 Soraharju. Vehkalahden asuinpaikalta oli museoon toimitettu neoliittista keramiikkaa 1980-luvun lopulla, Soraharjusta puolestaan löytyi tarkastuksen yhteydessä neoliittista asbestikeramiikkaa 1997. Molemmista kohteista oli myös tarkastusten yhteydessä löytynyt kvartsi-iskoksia. Molempiin kohteisiin tehtiin kesän 2002 inventoinnin yhteydessä lukuisia koekuoppia ilman kouriintuntuvia tuloksia. Vehkalahden vanha hiekkakuoppa, josta aiemmat löydöt ilmeisesti ovat peräisin, oli pitkälti umpeenkasvanut. Ympäristössä erottui selvästi Vuoksen puhkeamisen muovaama rantaterassi, jolle koekuoppia tehtiin. Löytöjen puutteessa on todettava, että kyseessä lienee sangen pienialainen asuinpaikka.

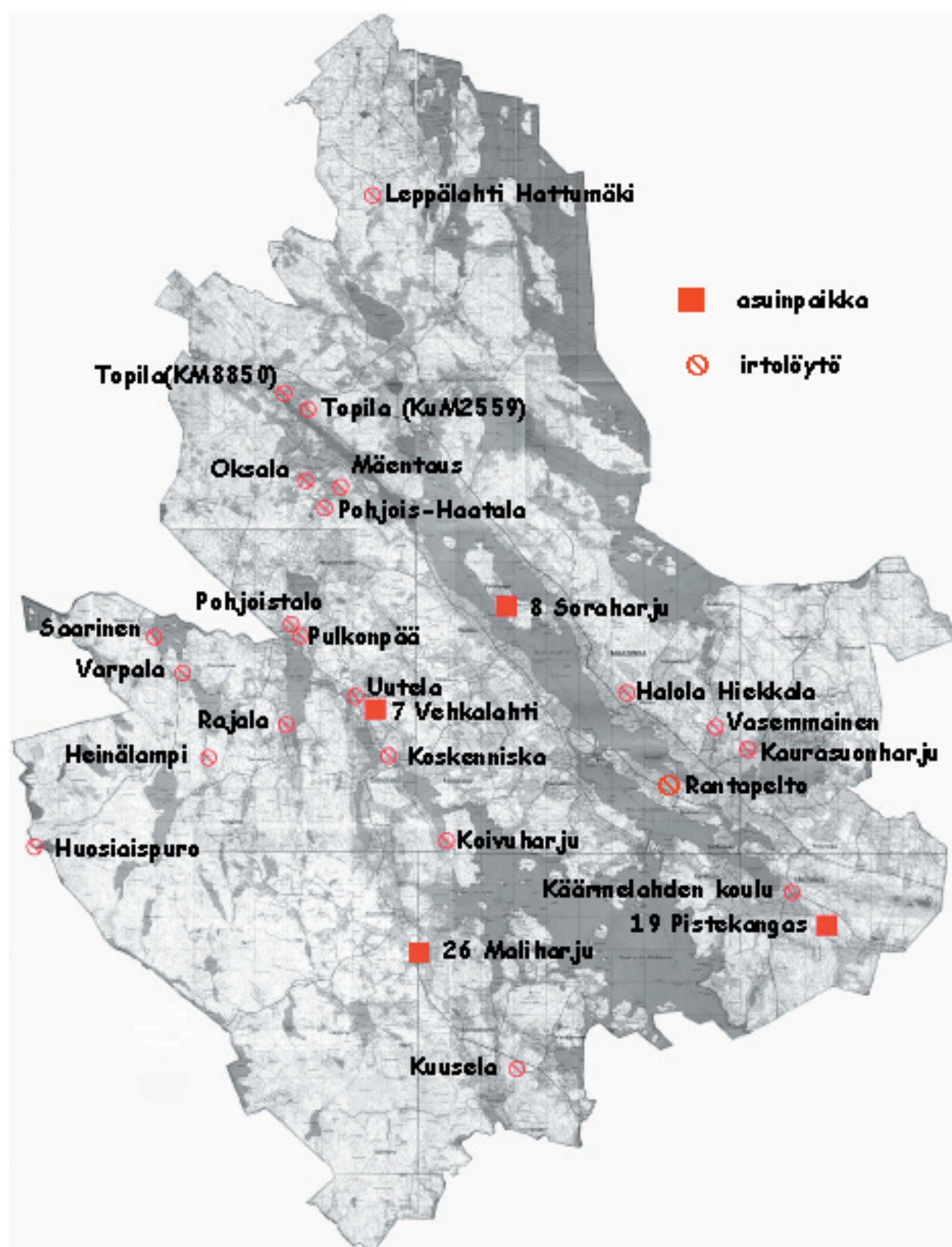
Soraharjulta kesällä 2002 löydetty asbestikeramiikan kappaleet löytyivät tienleikkauksesta yhdestä kohdasta. On erittäin todennäköistä, että löytökohta on sama, kuin aiemmissakin tarkastuksissa. Myös Soraharjun Vuoksen rantaterassi on hyvin selvä, ja myös täällä aluetta koekuopitettiin niin terassin ylä- kuin alapuoleltakin ilman, että niistä olisi mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa tullut esiin.

Täysin uusina kivikautisina asuinpaikkoina inventoinnissa löytyivät 19 Pistekangas sekä 26 Maliharju. Myös Pistekangas vaikutti hyvin pienialaiselta kohteelta, joka myös ilmeisesti oli suurilta osin tuhoutunut. Kohde sijaitsee Pistekankaan sorakuopan reunalla, alueella, josta varsinaisesti ei ole ajettu soraa, mutta pintamaa on kuorittu pois. Kohde sijaitsee yli 100 mpy ja maastossa toista sataa metriä Vuoksen terassin yläpuolella. Kohteesta löytyi erittäin runsaasti palanut luuta, kvartsi-iskos sekä pieni kappale asbestia (KM 33250). Asbestin löytyminen ei sinänsä ole ihmeellistä, löytyyhän sitä luontaisena Itä-Suomen maaperästä. Kuitenkin tällainen pieni siru, kuten Pistekankaan tapauksessa, indikoi kivikautista asuinpaikkaa asbestikeraamiselta ajalta (kivikauden lopusta). Asbestikeraamisilta asuinpaikoilta nimittäin löytyy usein asbestia pieninä raaka-ainekappaleina, on sitten tarpeen vaatiessa käytetty asbestikeramiikan sekoitteena. Jos Pistekankaan asuinpaikka ajoitetaan tämän epäsuoran todistusaineiston pohjalta kivikauden lopulle, ei kohde ole asutuksen aikaan sijainnut avian rannassa. Kohteen pienialaisuus antaa myös vaikutelman kohteesta, joka ei ole ollut kovin pitkään käytössä.

Toinen Maaningan uusista kivikautisista kohteista on 26 Maliharju. Kohteesta on kertynyt Kuopion Museon kokoelmiin jo aiemmin pari kiviesinettä (KuM 2336, 2345), jotka tuomari R. Jack lahjoitti 1900-luvun alussa. Löytöpaikaksi mainitaan tällöin Maliharjun tienoo, jossa Lauri Pohjakallio tarkasti tilan peltoja vuoden 1979 inventoinnin yhteydessä löytämättä mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Kesän 2002 inventoinnin yhteydessä löytötienoot tarkastettiin, jolloin onneksi entisen tilan luoteispuoleinen pelto oli kesannolla. Tämän pellon läntisestä reunasta avian metsän rajasta löytyi liuskeinen poikkitaltan teelmä (KM 33253). Koska aiempien löytöjen tarkkaa löytöpaikkaa ei ole rekisteröity, oletetaan tässä, että kaikki kolme esinettä ja teelmää ovat peräisin samasta kontekstista. Näin ollen on Maliharjun katsottu täyttävän kivikautisen asuinpaikan kriteerit, varsinkin, kun taltan teelmä epäsuorasti indikoi paikalla tapahtuneeseen kiven käsittelyyn.

Kohde sijaitsee hieman 100-metrin käyrän alapuolella, Vuoksen puhkeamisterassin päällä. Tämä viittaa keskineoliittiseen ajoitukseen (noin 6000 vuotta sitten). Suurin osa Maaningan viljellyistä alueista sijaitsee juuri ylimmillään näillä korkeuksilla, mikä sinänsä oli onnetonta kesän 2002 inventointien kannalta. Suurin osa peltoalasta oli viljeltyä, eikä vanhoja rantaterasseja siten kyetty tarkastamaan.

MAANINGAN KIVIKAUTISET KOHTEET

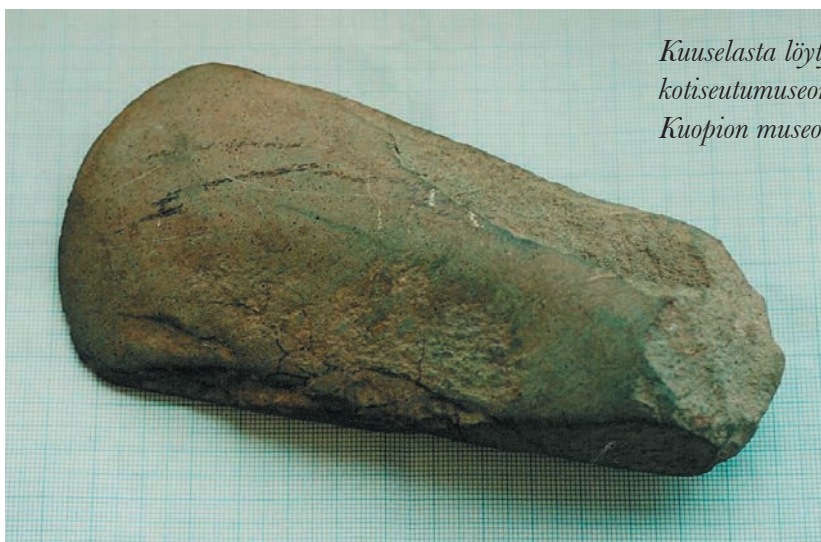
Kivikautiset irtolöydöt

Kivikautiseksi luokiteltuja irtolöytöpaikkoja on inventoinnin yhteydessä rekisteröity yhteensä 21. Näistä yhdeksälle on voitu osoittaa suhteellisella varmuudella koordinaatit, loppujen löytötiedoissa mainitaan tilan koordinaatit. Yksi irtolöydöistä voidaan luokitella kuuluvaksi mesoliittiselle kivikaudelle: Venäjänsaaren Kuuselasta on löydetty sekä primitiivinen kirves että käyräselkäinen kourutaltta, molemmat noin sadan metrin käyrältä, mikä viittaisi kategorisesti mesoliittisen kivikauden lopulle.

Maliharjua lukuunottamatta kivikautisilta irtolöytöpaikoilta ei havaittu mitään uutta kiinteämpään asutukseen viittaavaa. Osittain tämä johtuu siitä, ettei peltoalueita poikkeustapauksia lukuunottamatta pasty tarkastamaan.

Käärmelahden Vasemmainen, josta vuoden 1998 inventointikertomukset mukaan on vuosina 1946-47 löytynyt suon ojituksen yhteydessä viisi verkonpainoa, ei ole varsinaisesti mukana kivikautisten irtolöytöpaikkojen ryhmässä. Näyttää kuitenkin siltä, että verkonpainot ovat löydetty Vuoksen puhkeamisterassin alapuolelta sellaisessa ryhmässä, että on syytä olettaa niiden jääneen verkon mukana veteen. Tällöin rannan on täytynyt sijaita vähintään Vuoksen puhkeamisterassin tasolla, mikä ajoittaa verkonpainot verkkoineen ainakin 6000 vuotta vanhoiksi. Valitettavasti verkonpainojen nykyinen olinpaikka on tuntematon.

Katsottaessa karttaa Maaningan topografiasta noin 6000 vuotta sitten yhdessä tunnettujen asuinpaikkojen ja irtolöytöpaikkojen kanssa, on selvästi havaittavissa tunnettujen asuinpaikkojen sijoittuminen vesistön ääreen. "Järvessä" sijaitsevista irtolöytökohteista lähes kaikki ovat sellaisia, joiden koordinaatit ovat löytötilojen mukaisia ja siten hieman epätarkkoja. Ainakin yksi järvessä sijaitsevista irtolöytökohteista, nimittäin Kaurasuonharjun vasarakirveen löytöpaikka, onkin Vuoksen terassia nuoremmalta kivikaudelta. Ehkä kiinnostavimmat sijaitsevat kuitenkin läntisimmässä osassa maaningan kuntaa: Saarisen järven rannalta, Varpalasta, Rajalasta, Heinälammen rannalta sekä Huosiaispurolta on löydetty runsaasti kivikautisia kiviesineitä, jotka kertovat väestön liikkumisesta järvenranta-alueiden ulkopuolellakin. Juuri näillä seuduilla sijaitsevat mäen huiput, jotka kohoavat yli 200 metriä mpy. Varhaisimman mesoliittisen asutuksen löytömiseksi myös näillä korkeuksilla tutkittiin mahdollisia asutukselle sopivia alueita kuitenkin laihoihin tuloksiin. Vaikka varhaismesoliittista asutusta ei läntiseltä maaningalta löytynytäkään, indikoivat kivikautiset irtolöytökohteet täällä kuitenkin hieman nuoremman asutuksesta alueella.

Kuuselasta löytynyt primitiivinen kirves Maaningan kotiseutumuseon kokoelmista. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:20.

Maaningan Hämeensuolta löytynyt pronssikirves (KM 5311). Tämän kirveen tyyppisiä esineitä valettiin Suomessa varhaisella metallikaudella, sen jälkeen, kun tämä metalli oli tullut maassamme tunnetuksi. Maaningallakin pronssiesineitä on valmistettu itse, mistä todisteena voidaan pitää kunnan alueelta löytynyttä vuolukivistä pronssinapin valinmuotin puolikasta. Kuva teoksesta Suomen historia 1.

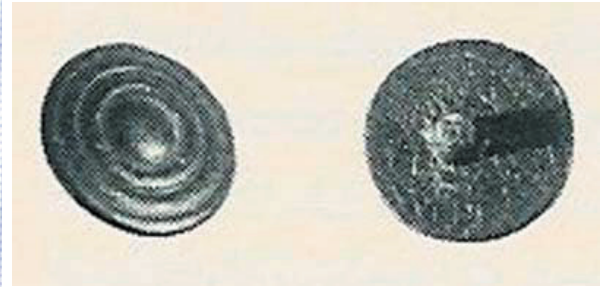
Varhaismetallikautiset kohteet

Maaningalta tunnettiin entuudestaan seitsemän varhaismetallikautista rökkiökohdetta, yksi varhaismetallikautinen asuinpaikka sekä kolme samaan ajanjaksoon ajoittuvaa irtolöytöä. Kesän 2002 inventoinnissa löytyi yksi varhaismetallikautinen asuinpaikka lisää.

Maaningan rökkiökohteista useat ovat olleet tunnettuja jo pitkään. Monumentaalisina rakennelmina luonnonkauniilla paikoilla ne eivät ole jääneet ohikulkijoilta huomaamatta. Entuudestaan tunnetuilta kohteilta uusia rökkiöitä rekisteröitiin Metelinniemieltä (yksi uusi) ja Sämpsälästä (yksi uusi). Keskisaaren rökkiöitä mainitaan vanhemmissa inventoinneissa ja tarkastuksissa vaihtelevasti joko kolme tai neljä kappaletta. Kesän 2002 inventoinneissa erotettiin kolme selvästi erillistä rökkiötä. Lisäksi vuoden 1998 inventointikertomuksessa mainittua metsäkoneen aiheuttamaa tuhoa ei kyetty havaitsemaan. Päinvastoin – mikäli kohdetta on tuhouttu, on se tapahtunut jo hyvän aikaa sitten.

Tuhoutuneeksi sitä vastoin todettiin Myhkyrin rökkiökohde. Alue, jolla koordinaattien perusteella rökkiö olisi sijainnut, on hiekanotossa pyyhitty pois tyystin. Lisäksi mainittakoon Metelinkallion rökkiö numero 10: Metelinkallion rökkiökohde on nykyiseltä kunnoltaan ja myös maisemallisesti erittäin arvokas suojelukohde. Kesämökkirakentaminen on kuitenkin ulottunut avian rökkiöalueen tuntumaan, ja yllämainittu rökkiö 10 sijaitsee avian kesämökin pihapiirissä, ja on siten mahdollisesti vaaravyöhykkeessä.

Entuudestaan tunnettu Huutoniemen varhaismetallikautinen asuinpaikka tarkastettiin inventoinnin yhteydessä, ja tällöin rannalta löytyi todennäköisesti järvimalmia (KM 33254). Järvimalmi voi olla rannalle ajautunut luontaisestikin, mutta se on myös metallin tuotannon raaka-ainetta. Lisäksi Huutoniemestä tunnetaan irtolöytönä viikinkiaikainen keihäänkärki (KM 8851), mikä niin ikään viittaa metallikautisiin toimintoihin alueella. Mitään muuta ei kohteesta tällä kertaa tullut esiin.

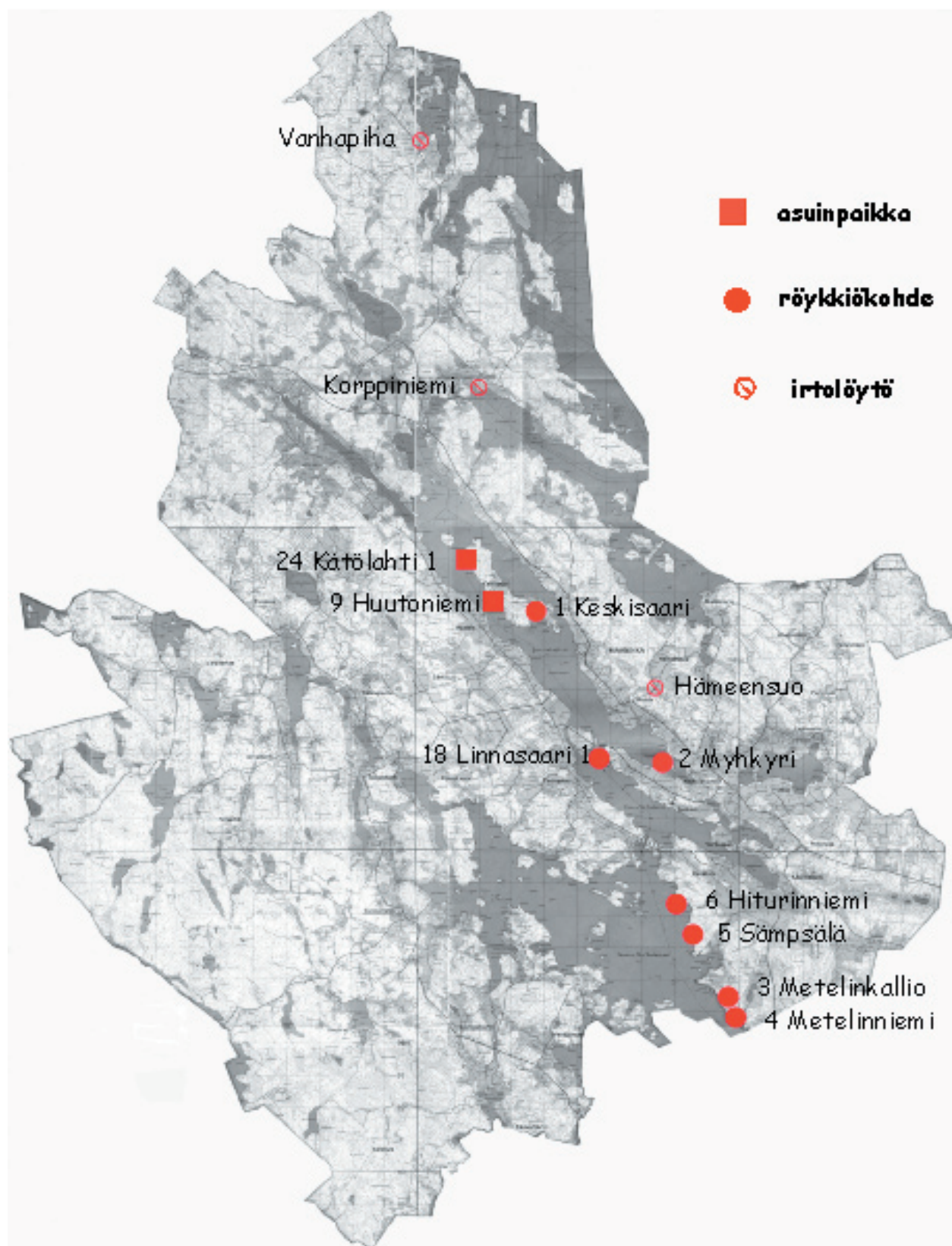
Vasemmalla vuolukivinen valinmuotin puolikas Maaningan kotiseutumuseon kokoelmista. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:25. Oikealla Kuopion Kuusikkolahdenniemen rökkiöstä löytynyt pronssinappi. Kuva teoksesta Savon historia 1. Kuvannut Lauri Pohjakallio.

Uutena varhaismetallikautisena kohteena rekisteröitiin kesän 2002 inventoinnin yhteydessä 24 Kätölahti 1. Kohde sijaitsee Keskisaaren pohjoispäädyssä, lähellä alueen korkeinta kohtaa. Paikalta on ajettu soraa hyvin pienimuotoisesti, jolloin maata on kuorittu noin hehtaarin alalta. Varhaismetallikautista tekstiilikeramiiikkaa löydettiin Kätölahti 1:tä kahdesta eri kohdasta. Lisäksi alueen länsireunassa, jossa maanpintaa oli vain paikoin naarmutettu, oli mahdollisesti siellä täällä palaneita kiviä. Vaikka alueen rajat jäivätkin varsinaisesti määrittämättä, vaikuttaa varmalta, että paikalla on sijainnut varhaismetallikautinen asuinpaikka. Ainakin länsireunalla kohde rajautuu jyrkästi laskevaan rinteeseen, avian keramiikan löytöpaikkojen yläpuolelta löytyi selkeärajainen, syvä kuoppa, joka määriteltiin pyyntikuopaksi (25 Kätölahti 2).

Maaningan varhaismetallikautiset irtolöydöt ovat vanhastaan tunnettuja: Hämeensuolta on löytynyt ns. Maaningan tyyppin kirves, Leppälahden Vanhastapihasta kvartsinen tasakantainen nuolenkärki ja Korppiniemestä niin ikään samanlainen nuolenkärki sekä eläinpäinen reikäse eli "otanuija". Kaikki nämä esineet voidaan luokitella varhaismetallikautisiksi.

Oman kiehtovan lisänsä Maaningan varhaismetallikauteen tuo kotiseutumuseon kokoelmiin kuuluva vähäpätöisen näköinen esine. Tästä kapistuksesta tietää museon kortisto kertoa, että sen on museolle vuonna 1938 lahjoittanut Helka Marikainen, jonka Esko-veli on esineen hiekasta löytänyt. Kyseessä on vuolukivinen valinmuotin puolikas. Kapistus on ollut kaksipuolinen siten, että nyt kyseessä olevan kiven palan molemmille puolille on kaiverrettu muotit pronssinapin valua varten. Erityisen kiinnostavaa on, että erityisesti toinen napin muoteista muistuttaa suuresti pronssinappia, joka on löydetty Kuopion Kuusikkolahdenniemen rökkiökaivauksissa 1976 (Lehtosalo-Hilander 1988:129). Valitettavasti valinmuotinpuolikkaan tarkemmat löytötiedot puuttuvat, mutta Maaningan varhaismetallikauden kokonaiskuva viittaa vahvaan itäsuomalaiseen varhaismetallikauden asutukseen.

MAANINGAN VARHAISMETALLIKAUTISET KOHTEET

Pyyntikuopat

Ennen vuoden 1998 osainventointia ei Maaningalta tunnettu ainoatakaan pyyntikuoppakohdetta, mikä lähinnä johtunee siitä, että pyyntikuoppakohteet ovat vasta hieman toistakymmentä vuotta todella olleet aktiivisesti etsittyjä muinaisjäännöksiä. Osittain syynä voi olla se, että näitä kohteita on usein vaikea ajoittaa kaivaustenkaan jälkeen, ja niitä on aiemmin yleisesti pidetty lähinnä historialliseen aikaan kuuluvina. Viime vuosikymmenellä tutkittujen pyyntikuoppien perusteella on kuitenkin käynyt ilmi, että jopa varhaiselta mesoliittiselta kiviltaudelta peräisin olevat pyyntikuopat voivat edelleen tänäpäivänä erottua selvästi maanpinnalle (Korteniemi ja Suominen 1998).

Ennen kesän 2002 inventointia Maaningalta tunnettiin kahdeksan pyyntikuoppakohdetta, kaikki Käärmelahdesta. Viimeisimmässä inventoinnissa pyyntikuoppakohteita löytyi viisi lisää, minkä lisäksi ennestään tunnetuista kohteista kahdesta löytyi aiemmin rekisteröimättömiä yksittäisiä kuoppia.

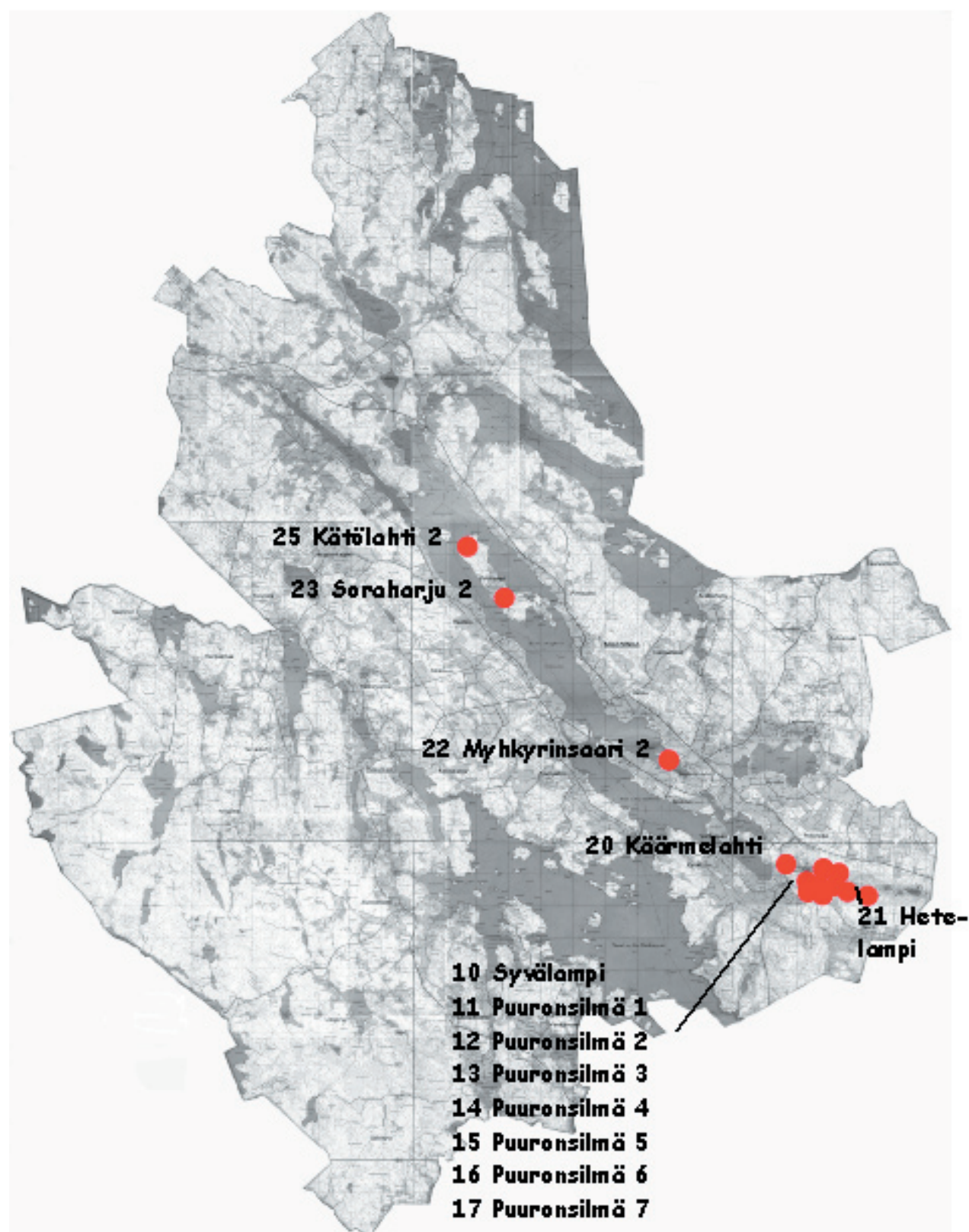
Pyyntikuoppa-alueiden selvä painopiste on edelleenkin Käärmelahdessa, jossa sijaitsee kymmenen nyt tunnetuista kohteista. Lisäksi muista kohteista (Myhkyri 2, Soraharju 2 ja Kätölahti 2) tunnetaan vain yksi tai kaksi kuoppaa kustakin kohteesta. Käärmelahdessa sitävastoin laajimmat pyyntikuoppajärjestelmät, Puuronsilmä 1 ja Puuronsilmä 4, käsittävät kukin 14 yksittäistä kuoppaa, jotka on kaivettu selväksi järjestelmäksi pyyntieläinten pysäyttämiseksi.

Maaningan pyyntikuoppakohteiden ajoittaminen on ilman kaivaustutkimuksia mahdotonta. On kuitenkin erikseen syytä mainita, että varsinkin Puuronsilmä 4:n kohde on erittäin hyvin säilynyt ja maisemallisesti upea kohde. Kohteelle pääsee myös helposti, joten Puuronsilmä 4:n opetus- ja matkailukäyttö ei olisi kovin vaikeaa.

Pyyntikuoppa 25 Kätölahti 2:ssa. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:61.

MAANINGAN PYNTIKUOPPAKOHTEET

Muut irtolöytökohteet

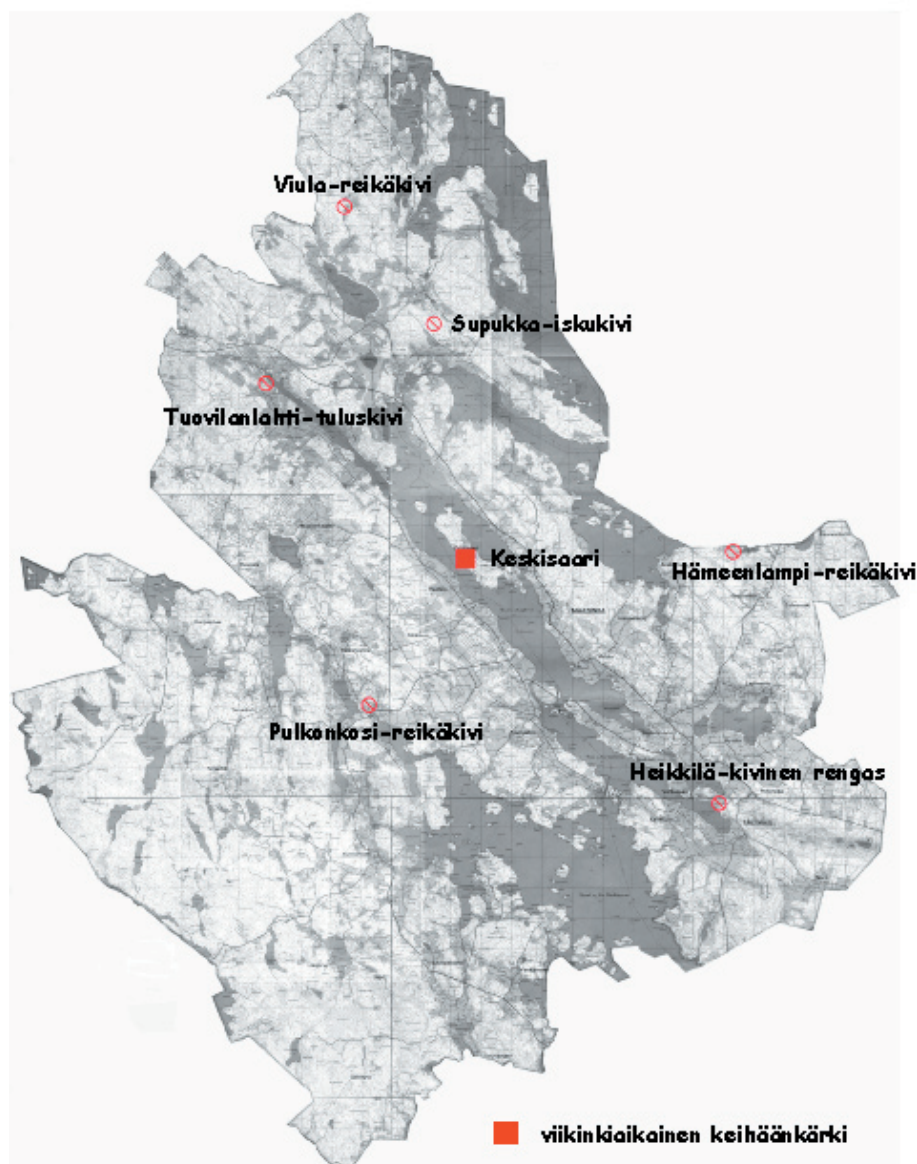
Kaikki tässä raportissa luetteloidut irtolöytökohteet ovat entuudestaan tunnettuja. Varhaismetallikautisten sekä kivikautisten irtolöytöjen lisäksi Maaningalta tunnetaan vanhastaan viikinkiaikainen keihäänkärki (KM 8511) Keskisaaresta. Toinen mahdollisesti rautakaudelle ajoittuva irtolöytö on Tuovilanlahden Törmästä löytynyt soikea tuluskivi.

Muut irtolöydöt ovat erillaisia reikä- ja iskukiviä, joita on lähes mahdotonta ajoittaa jollekin tietylle esihistorialliselle ajanjaksolle.

Historiallisen ajan kohteet

Historiallisen ajan kohteet ovat mukana kohdeluettelossa sekä kohdekuvauksissa. Tiedot ovat peräisin lähinnä Palmin ja Selosen inventointiraportista (1998).

MAANINGAN RAUTAKAUTISET JA AJOITTAMATTOMAT IRTOLÖYDÖT

KOHDEHAKEMISTO

<i>Tunnus</i>	<i>Kohde</i>	<i>Tyyppi</i>	<i>Ajoitus</i>	<i>PK</i>	<i>x</i>	<i>y</i>	<i>z</i>	<i>S.</i>
476 01 0001	Keskisaari	röykkiöt	v.met.	3331 06	7007.51	3513.66	100	20
476 01 0002	Myhkyri	Röykkiöt	v.met.	3331 06	7002.74	3517.64	?	21
476 01 0003	Metelinkallio	Röykkiöt	v.met.	3331 05	6995.37	3519.48	92	22
476 01 0004	Metelinniemi	Röykkiöt	v.met.	3331 05	6994.81	3519.68	85	24
476 01 0005	Sämpsälä	Röykkiöt	v.met.	3331 05	6997.42	3518.54	85	26
476 01 0006	Hiturinniemi	Röykkiöt	v.met.	3331 05	6998.45	3518.16	85	28
476 01 0007	Vehkalahti	Asuinpaikka	Kivikausi	3331 06	7004.45	3508.80	97.5	29
476 01 0008	Soraharju	Asuinpaikka	Kivikausi	3331 06	7007.55	3512.74	100	30
476 01 0009	Huutoniemi	Asuinpaikka	v.met.	3331 06	7007.68	3512.38	82	31
476 01 0010	Syvälampi	pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6998.51	3523.42	110	32
476 01 0011	Puuronsilmä 1	pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6999.61	3523.40	110	34
476 01 0012	Puuronsilmä 2	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6998.83	3523.00	115	36
476 01 0013	Puuronsilmä 3	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6999.00	3522.86	135	37
476 01 0014	Puuronsilmä 4	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6998.38	3522.69	102.5	39
476 01 0015	Puuronsilmä 5	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6998.57	3522.62	102.5	42
476 01 0016	Puuronsilmä 6	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6998.57	3522.50	102.5	43
476 01 0017	Puuronsilmä 7	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6998.64	3522.41	102.5	44
476 01 0018	Linnasaari 1	Röykkiöt	v.met.	3331 06	7002.78	3515.74	85	45
476 01 0019	Pistekangas	Asuinpaikka	Kivikausi	3331 08	6997.90	3522.63	102.5	45
476 01 0020	Käärnelahti	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6999.16	3521.75	100	47
476 01 0021	Hetelampi	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 08	6998.28	3524.99	117.5	48
476 01 0022	Myhkyri 2	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 06	7002.53	3517.96	95	49
476 01 0023	Soraharju 2	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 06	7007.02	3511.58	99	49
476 01 0024	Kätölahti 1	Asuinpaikka	v.met.	3331 06	7009.02	3511.80	94	50
476 01 0025	Kätölahti 2	Pyyntikuoppia	Ajoittamaton	3331 06	7009.04	3511.60	95	51
476 01 0026	Maliharju	Asuinpaikka	Kivikausi	3331 05	6996.95	3510.08	98	52
476 50 0001	Tavinniemi 1	Kellari	Uusi aika	3331 06	7003.14	3516.10	85	62
476 50 0002	Tavinniemi 2	Tilap.tukikoh	Uusi aika	3331 06	7003.03	3516.10	87.5	62
476 50 0003	Kellarmäki	Maavalli	Uusi aika	3331 06	7002.80	3516.02	82.5	62
476 50 0004	Ruokovirta	Kaiver.kivi	Uusi aika	3331 06	7000.34	3516.93	82.5	63
476 50 0005	Virtasaaret	Taist.kaiv.	Uusi aika	3331 05	6999.94	3517.45	82.5	63
476 50 0006	Linnasaari 2	Kellari	Historial.	3331 06	7002.78	3515.80	85	64
476 50 0007	Mustalähde	Uhrilähde	Ajoittamaton	3332 01	7014.34	3505.47	82.5	64
476 04 0001	Keskisaari	Löytöpaikka	Viikinkiaika	3331 06	7007.76	3512.42	82.5	65
476 04 0002	Pohjois-Haatala	Löytöpaikka	Kivikausi	3332 01	7010.70	3507.20	100	65
476 04 0003	Mäentausta	Löytöpaikka	Kivikausi	3332 01	7011.31	3507.67	97.5	66
476 04 0004	Vasemmainen	Löytöpaikka	Ajoittamaton	3331 06	7003.96	3519.22	97.5	66
476 04 0005	Pohjoistalo	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 03	7007.10	3506.03	92.5	67
476 04 0006	Uutela	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 03	7004.72	3508.12	90	68
476 04 0007	Huosiaispuro	Löytöpaikka	Kivikausi	3313 12	7000.23	3498.10	130	69
476 04 0008	Kuusela	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 05	6993.35	3513.20	100	69
476 04 0009	Hämeensuo	Löytöpaikka	v.met.	3331 06	7005.10	3517.42	85	70
476 04 0010	Hiekkala	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 06	7004.98	3516.50	95	71
476 04 0011	Hämeenlampi	Löytöpaikka	Ajoittamaton	3331 09	7008.24	3521.37	105	71
476 04 0012	Viula	Löytöpaikka	Ajoittamaton	3332 01	7019.50	3508.58	95	71
476 04 0013	Hattumäki	Löytöpaikka	Kivikausi	3332 02	7020.44	3508.64	100	72
476 04 0014	Vanhapiha	Löytöpaikka	v.met.	3332 05	7022.11	3510.11	90	72
476 04 0015	Kauraharjunsuo	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 09	7014.36	3512.00	95	73
476 04 0016	Korppiniemi	Löytöpaikka	v.met.	3332 04	7014.36	3512.00	85	73
476 04 0017	Varpala	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 03	7005.50	3502.72	?	74
476 04 0018	Rajala	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 03	7003.99	3505.99	?	74
476 04 0019	Saarisjärvi	Löytöpaikka	kivikausi	3331 03	7007.00	3502.50	?	74
476 04 0020	Pulkonkoski	Löytöpaikka	Ajoittamaton	3331 03	7002.74	3509.04	90	75
476 04 0021	Koskenniska	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 03	7002.74	3509.04	90	75
476 04 0022	Koivuharju	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 06	7000.34	3511.02	?	75
476 04 0023	Rantapeltö	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 06	7002.28	3517.78	?	76
476 04 0024	Käärnelahden k.	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 08	6998.76	3521.52	?	76
476 04 0025	Heikkilä	Löytöpaikka	Ajoittamaton	3331 08	6999.86	3520.81	?	76
476 04 0026	Topila 1	Löytöpaikka	Kivikausi	3332 01	7013.67	3506.58	?	77
476 04 0027	Topila 2	Löytöpaikka	Kivikausi	3332 01	7014.41	3505.89	?	77
476 04 0028	Oksala	Löytöpaikka	Kivikausi	3332 01	7011.48	3506.44	?	77
476 04 0029	Törmälä	Löytöpaikka	Ajoittamaton	3332 01	7013.64	3506.02	?	78
476 04 0030	Supukka	Löytöpaikka	Ajoittamaton	3332 04	7016.32	3511.88	?	78
476 04 0031	Pulkonpää	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 03	7006.64	3506.30	?	78
476 04 0032	Heinälampi	Löytöpaikka	Kivikausi	3331 03	7003.00	3503.44	?	79

KOHDEKUVAUKSET

Keskisaari

476 01 0001

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	hautapaikat – lapinrauniot
<i>Ajoitus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	3
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7007.511-517, y = 3513.659-674, z = n. 100 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaninkan kirkosta 2.3 km luoteeseen

Tutkimukset ja löydöt:

Oiva Keskitalo	1970	tarkastus	ei löytöjä
Lauri Pohjakallio	1979	inventointi	ei löytöjä
Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Keskisaaren rökkiöt sijaitsevat Kaarilammen ja Syvälahden välisen harjun päällä. Harju on rökkiöiden kohdalla hyvin kapea ja maasto on kivikkoista. Harjun etelärinne laskee jyrkästi Syvälahden uimarannalle, pohjoisrinne on niinikään erittäin jyrkkäreunainen. Rökkiöt ovat muodoltaan pyöreitä, halkaisijaltaan 7-12 metriä. Niiden korkeus vaihtelee metrillä puoleen toista metriin.

Lauri Pohjakallion inventoinnin mukaan rökkiöitä on neljä, vuoden 1998 inventoinnissa lukumääräksi on saatu 3. Tällöin on myös epäilty, että kohdetta olisi tuhottu ajamalla sen yli metsäkoneella. Mitään tällaista tuhoa ei nyt havaittu, rökkiöitä lieenee pengottu joskus varhemmin. Myös kesän 2002 inventoinnissa kyettiin erottamaan kolme erillistä rökkiötä. GPS-laitteella mitatessa kävi ilmi, että Pohjakallion ilmoittamissa koordinaateissa on hieman epätarkkuutta. Nyt mitatut koordinaatit ovat seuraavat:

Rökkiö 1: 7007.517, 3513.665

Rökkiö 2: 7007.513, 3513.674

Rökkiö 3: 7007.511, 3513.659

Rökkiöt ovat pensaiden vallassa, ja niitä oli siten vaikea kuvata. Ensimmäisen ja toisen rökkiön välissä havaittiin myös syvä kuopanne, joka suuresti muistutti pyyntikuoppaa.

Kohde on suhteellisen hyvin säilynyt ja maisemallisesti näyttävä.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: -

Diat: Kuopion Museo 5490:62

Keskisaaren röykkiö 1 kuvattuna lännestä itään. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:62.

Myhkyri

476 01 0002

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	hautapaikat-lapinrauniot
<i>Ajotus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	3
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7002.74, y = 3517.64, z = ?
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 3.8 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Lauri Pohjakallio	1975	tarkastus	ei löytöjä
Lauri Pohjakallio	1979	inventointi	ei löytöjä
Paula Purhonen	1980	tarkastus	ei löytöjä
Purhonen/Söyrinki-Harmo	1981	tarkastus	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Kuten jo 1980-luvun alun tarkastuksissa epäiltiin, on Myhkyrin saaren röykkiö tuhottu tyystin soranotossa. Koordinaattien osoittamalla kohdalla on ammottava kolo.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo Fa. 4396-4398

Diat: -

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	hautapaikat-lapinrauniot
<i>Ajoitus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	1
<i>Lukumäärä</i>	14
<i>Peruskartta:</i>	3331.05 Leinolanlahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6995.19-54, y = 3519.42-55, z=89-95.5 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 11 km etelä-kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

J.R. Aspelin	1895	tarkastus	ei löytöjä
Lauri Pohjakallio	1975	tarkastus	ei löytöjä
Pohjakallio/Matiskainen	1977	tarkastus	ei löytöjä
Lauri Pohjakallio	1979	inventointi	ei löytöjä
Anne Vikkula	1981	kartoitus	ei löytöjä
Purhonen/Söyrinki-Harmo	1981	tarkastus	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Metelinkallion röykkiöt sijaitsevat kahtena ryhmänä avokalliolla lähellä Suuren eli Ala-Ruokoveden rantaa. Alue on muutoin louhikkoinen ja siellä täällä on isoja siirtolohkareita, mutta itse röykkiöt ovat selkeän muotoisia ja selvästi erottuvia. Alue kasvaa sekametsää, ja maasto on hieman kosteaa kalliopaljastumien ulkopuolella. Röykkiöt ovat pääasiassa hyvin säilyneitä, ja kohde on maisemallisesti erittäin näyttävä.

Ensimmäinen ryhmä, röykkiöt 1-10:

1. halkaisija noin 10 m, korkeus 1.5 m. Keskellä kraateri. Kivet halkaisijaltaan 20-70 cm. Koordinaatit: 6995.189, 3519.554, z=93.63. (Korkeudet A.Vikkula 1981)
2. halkaisija 8 m, korkeus 60 cm. Keskellä kraateri. Koordinaatit: 6995.193, 3519.544, z=93.32.
3. Rajoiltaan epäselvä kivikko 8x5 metrin suuruisella alueella. Koordinaatit: 6995.201, 3519.523, z=91.49.
4. 12x14 metrin laajuinen, korkeus noin metrin. Keskellä laaja kraateri. Koordinaatit: 6995.216, 3519.521, z=n.92.
5. halkaisija noin 4 m, korkeus 50 cm. Koordinaatit: 6995.215, 3519.497, z=n.92.
6. Halkaisija 15 m, korkeus noin metrin. Röykkiössä kolme erillistä kraateria. Koordinaatit: 6995.221, 3519.487, z=91.
7. halkaisija 3 m, korkeus muutamia kymmeniä senttejä. Heikostu erottuva. Koordinaatit: 6995.232, 3519.488, z=n.90.
8. epämääräisen muotoinen, 7x 12 m, korkeudeltaan noin 80 cm. Koordinaatit: 6995.261, 3519.486, z=90.28.
9. halkaisija 8 m, korkeus 50 cm. Koordinaatit: 6995.260, 3519.477, z=89.65
10. halkaisijaltaan 12 m, korkeudeltaan noin metrin. Keskellä iso kraateri. Koordinaatit: 6995.273, 3519.465, z=89.09.

3 Metelinkallio, etualalla röykkiö 14, takana 13. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:39.

Toinen ryhmä, röykkiöt 11-14:

11. halkaisijaltaan 7 m, korkeudeltaan 50 cm. Keskellä silmäkivi. Koordinaatit: 6995.455, 3519.482, z=95.53.
12. Halkaisija 10 m, korkeus noin 80 cm. Keskellä silmäkivi. Koordinaatit: 6995.499, 3519.461, z=94.14.
13. Halkaisija 10 m, korkeus noin metrin. Keskellä kraateri, reunalla toinen pienempi. Koordinaatit: 6995.533, 3519.428, z=91.20.
14. Halkaisija 6 m, korkeus 50 cm. Koordinaatit: 6995.538, 3519.421, z=88.86.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo Ea.4406-4424

Diat: Kuopion Museo 5490:32-39

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	hautapaikat-lapinrauniot
<i>Ajoitus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	3
<i>Peruskartta:</i>	3331.05 Leinolanlahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6994.74-89, y = 3519.64-72, z = 85-90 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 12 km etelä-kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Lauri Pohjakallio	1977	tarkastus	ei löytöjä
Lauri Pohjakallio	1979	inventointi	ei löytöjä
Anne Vikkula	1981	Kartoitus	Ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	KM 33251, kvartsia

Metelinniemi on hieman ryteikköistä sekametsää. Röykkiöt on kuitenkin rakennettu kallioalustalle tai suurten siirtolohkareiden päälle. Metelinkallion ja Metelinniemen välillä on runsaasti avokallioita, mutta jo tunnettujen röykkiöalueiden välillä ei havaittu ennestään tuntemattomia röykkiökohteita. Sitävastoin aiempien ilmoitusten mukaan Metelinniellä on kaksi röykkiötä, mutta kesän 2002 inventoinnin yhteydessä röykkiöitä rekisteröitiin kolme.

Noin 15 metriä röykkiöstä 1 (6994.892, 3519.662) oli siirtolohkareelle rakennettu röykkiö, mitoiltaan 5x3 metriä ja sen ulkokehällä oli suuria kiviä. Jotkut näistä kivistä olivat halkaisijaltaan lähes metrin. Tässä röykkiössä, joka risittiin röykkiö 3:ksi, ei havaittu kraateria vaan se vaikutti ehjältä.

Röykkiön 2 reunalta oli tuuli kaatanut nuoren männyn. Tästä tuulenkaadosta, joka sijaitsi röykkiön reunalla, löytyi iso kvartsilohkare, joka näytti isketyltä raaka-ainekappaleelta (KM 33251). Röykkiöistä on myös kaivauksissa löytynyt toisinaan kvartsia, joten ei liene laisinkaan mahdotonta, että Metelinniemenkin tapauksessa kvartsi olisi tarkoituksella pantu röykkiöön. Röykkiön koordinaatit ovat 6994.786, 3519,68. Vikkulan ilmoituksen mukaan röykkiön korkeus on 90.16 mpy.

Röykkiö 1 oli halkaisijaltaan noin 7 metriä, korkeudeltaan metrin. Sen keskellä oli havaittavissa kraateri. Röykkiön koordinaatit ovat 6994.886, 3519.652. Korkeus on A.Vikkulan raportin (1981) mukaan 87.75 mpy.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo Fa.4425-4436

Diat: Kuopion Museo 5490:40-48

Yllä Metelinniemen kallio, alla Metelinniemen röykkiöstä 2 löytynyt kvartsilohkare (KM 33251). Kuvannut Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:45 ja 48.

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	hautapaikat – lapinrauniot
<i>Ajoitus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	1
<i>Lukumäärä</i>	4
<i>Peruskartta:</i>	3331.05 Leinolanlahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6997.413-443, y = 3518.543-553, z = 85-90 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 9.3 km etelä-kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Lauri Pohjakallio	1979	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Sämpsälän röykkiöt sijaitsevat metsikössä Suuri- eli Ala-Ruokoveden rannalla. Maasto on hieman louhikkoista, mutta röykkiöt erottuvat selvästi ympäristöstään. Pohjakallion inventoinnin (1979) mukaan niitä on kolme kappaletta, mutta kesän 2002 inventoinnissa röykkiöitä rekisteröitiin yhteensä neljä. Koska Pohjakallion raportin perusteella on hieman vaikeaa patella, millä numerolla kukin röykkiö on rekisteröity, on seuraavassa listassa oma numerointi, joka ei välttämättä täsmää aiemman inventoinnin numeroinnin kanssa.

Röykkiö 1: pieni, halkaisijaltaan noin 5 metriä, korkeus 50 cm. Kivet vaihtelevan kokoisia, lähinnä 20-50 cm halkaisijaltaan. Röykkiössä ei ole havaittavissa kraateria. Koordinaatit: 6997.422, 3518.543.

Röykkiö 2: Halkaisijaltaan noin 8 metriä, korkeus metrin. Keskellä pieni kraateri. Röykkiö kasvaa sammalta ja jäkälää ja se sijaitsee ison siirtolohkareen vieressä. Koordinaatit: 6997.419, 3518.547.

Röykkiö 3: Röykkiö on osittain hajonnut, arvioitu halkaisija noin 8 metriä. Röykkiön kivet ovat halkaisijaltaan noin 20-50 cm. Rakennelmassa ei ole havaittavissa kraateria, se kasvaa nuoria puita. Koordinaatit: 6997.443, 3518.553.

Röykkiö 4: Hyväkuntoinen röykkiö, halkaisija 8 metriä, korkeus noin metrin. Kasvaa sammalta ja jäkälää. Koordinaatit: 6997.413, 3518,547.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo E.a.4478-4484

Diat: Kuopion Museo 5490:69-72.

Yllä Sämpsälän rökkiö numero 4. Alla aluetta, jolla toinen Hiturinniemen rökkiöistä sijaitsi ennen tuhoa. Kuvat Oil Forsberg, Kuopion museo 5490:71 ja 73.

Hiturinniemi**476 01 0006**

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	hautapaikat – lapinrauniot
<i>Ajoitus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2/3
<i>Lukumäärä</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	3331.05 Leinolanlahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.36-58, y = 3518.14-18, z = 85 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 7.7 km etelä-kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Lauri Pohjakallio	1979	inventointi	ei löytöjä
Olli Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Perjantaina 5.heinäkuuta 2002 riehui Maaningalla raju myrsky, joka kaatoi useilla paikoilla runsaasti täysikasvuistakin metsää. Hiturinniemen tarkastus tapahtui myrskyä seuranneella viikolla, jolloin saatettiin vain todeta, että Hiturinniemessäkin olivat myrskyn jäljet selvästi havaittavissa.

Pohjakallion raportin mukaan kohteessa olisi kaksi rökkiötä, joista molemmista kertomuksessa annetaan tarkat koordinaatit. Rökkiöiden välinen etäisyys on Pohjakallion tarkastuksessa mainittu pariksi sadaksi metriksi.

Rökkiö 1 on Pohjakallion mukaan ladottu suurista kivistä kosteaan metsään. Ilmoitettujen koordinaattien tienoilla ei voitu havaita merkkiäkään rökkiöstä. Joko koordinaatit ovat virheelliset tai sitten myrskyn tuhot peittivät rökkiön täysin alleen. Pohjakallion ilmoittamat koordinaatit rökkiölle ovat 6998.36, 3518.14.

Rökkiö 2 sitävästoin oli mitä ilmeisimmin tehokkaalla metsäaurauksella tuhottu. Koordinaattien ilmoittama piste, 6998.58, 3518.18, sekä laajat alueet kohdan ympäriltä, oli aurattu paikoin metrinkin syvyydeltä.

Hiturinniemen rökkiökohteen suojeluluokitus on kesän 2002 inventoinnin perusteella 2/3. Joko kohde on kokonaan tuhottu, tai sitten rökkiö 2 on vielä paikallistettavissa.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo Fa. 4487

Diat: Kuopion Museo 5490:73.

Vehkalahden vanhaa Vuoksen puhkeamisen aikaista rantaterassia. Hiekkakuoppa sijaitsee ladon vieressä nuolen osoittamalla paikalla. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo F.a. 4437-4439.

Vehkalahti

476 01 0007

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Ajoitus</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	x = 7004.45, y = 3508.80, z = 95-100 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 6.5 km länteen

Tutkimukset ja löydöt:

Mauno Korhonen	1987	irtolöytö	KM 24196, keramiikkaa
Jouko Aroaho	1988	tarkastus	KM 25019:1-3, keramiikkaa, kvartsia, kivilaji-iskos
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Vehkalahden kohde löytyi 1980-luvulla, jolloin Vehkarannassa asuva Mauno Karhunen toimitti Museovirastoon keramiikan palan, jonka hän arveli löytyneen tilan lähistöllä sijaitsevasta sorakuopasta. Paikalta oli soraa ajettu läheiselle metsätielle, josta saviastian palaset sitten löytyivät. Myös myöhemmän tarkastuksen yhteydessä keramiikkaa löytyi metsätieltä, hiekkakuopasta vain joitakin kvartsin siruja.

Sivun yläreunan kuvassa Vehkalahden vanhaa Vuoksen puhkeamisterassia. Hiekkakuoppa sijaitsee ladon vieressä nuolen osoittamalla paikalla. Kuva Oili Forsberg, Kuopion Museo F.a.4437-4439.

Vehkalahden kivikautinen asuinpaikka sijaitsee pienen metsäkumpareen ja Vehkalahden tilan välissä. Kumpare kohoa kosteasta ympäristön metsästä joitakin metrejä korkeammaksi ja se lieene muodostanut pienen saaren kohteen asutuksen aikoihin noin 6000 vuotta sitten. Ajoitus asutukselle on saatu löytyneen keramiikan perusteella – saviastian palaset ovat tyypillistä kampakeramiikkaa.

Inventoinnin yhteydessä kumpareen reunoja koekuopitettiin runsaasti. Maaperä oli kivikkoista, niin kuin niin monin paikoin muuallakin Maaningalla. Mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa ei nyt paikalla havaittu. Vanha hiekkakuoppa on täyttähäkää kasvamassa umpeen, joten helpot havainnointimahdollisuudet kohteessa alkavat olla ohi.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo F.a. 4437-4439

Diat: Kuopion Museo 5490:49-51.

Soraharju 1

476 01 0008

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Ajotus:</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331 06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7007.55, y = 3512.74, z = 100 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 3 km luoteeseen

Tutkimukset ja löydöt:

Jouko Aroaho	1997	tarkastus	KuM keramiikkaa, kvartsia
Palm/Selonen	1998	inventointi	KM 30889:1 keramiikkaa
Oili Forsberg	2002	inventointi	KM 33249 keramiikkaa

Maaningan Keskisaaren eteläosassa kohooa laaja mäki yli 130 metriä mpy. Harjanteen itäpäässä sijaitsee Keskisaaren rökkiökohde, länsipäästä, noin 100 mpy, on tienleikkauksesta löytynyt neoliittista asbestikeramiikkaa, millä perusteella Soraharju on määritelty kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Soraharju 1. Nuoli osoittaa asbestikeramiikan löytöpaikkaa. Kuva Oili Forsberg, Kuopion Museo 5490:58.

Kuten kuvastakin näkyy, on rantaterassi noin sadassa metrissä hyvin selvästi erottuva. Löydöt ovat terassin alarinteeltä. Paikkaa ensimmäisenä tarkastanut Jouko Aroaho oli tehnyt terassille joitakin koekuoppia, kesän 2002 inventoinnissa koekuopitusta jatkettiin niin itään kuin länteenkin tien toiselle puolelle. Mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa ei kuopista löytynyt. Sitävastoin tienleikkauksesta, todennäköisesti samasta paikasta kuin aiempinakin kertoina, löytyi useita erikokoisia asbestikeramiikan palasia. Asbestin koostumuksesta päätellen on kyseessä kivikautinen keramiikka, mikä käy hyvin yksiin myös löytökorkeuden kanssa.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo F.a. 4445-4448

Diat: Kuopion Museo 5490:58

Löydöt: KM 33249

Soraharju 1. Nuoli osoittaa asbestikeramiikan löytöpaikkaa. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:58.

Huutoniemi

476 01 0009

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Ajotus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7007.68, y = 3512.38, z = 82 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 3.3 km luoteeseen

Tutkimukset ja löydöt:

Jouko Aroaho	1997	tarkastus	KM 30706 keramiikkaa
Turun yliopisto	1997	tarkastus	TYA 668 keramiikkaa, työstetty kivi
Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	KM 33254 järvimalmia

Huutoniemen kohde löytyi kesällä 1997, kun paikalla kävi arkeologi Jukka Palm. Hän oli löytänyt rannalta palasen asbestisekoitteista keramiikkaa. Myöhemmin samana syksynä kävi Kuopion Museosta Jouko Aroaho paikalla, niin ikään hän poimi veden huuhtomalta alueelta ilmeisesti samaa keramiikkaa.

Asuinpaikka Huutoniemessä on jäänyt ainakin osin veden huuhtomaksi, mutta voi olla mahdollista, että sitä on jäljellä hieman ylempänä rannalla. Törmä nousee kuitenkin rannassa jyrkästi, lisäksi alueella on tehty laajempia maansiirtotöitä. Viimeisenä mullistuksena on mökkirakennus, mutta jo varhemmin rannan tuntumassa on ollut laaja hiekanottoalue. Ilmeisesti näiltä tietämin on myös irtolöytönä talteenotettu viikinkiaikainen keihäänkärki (KM 8851).

Kesän 2002 inventoinnin yhteydessä ei rannalta tavattu keramiikkaa, mutta talteen otettiin pieniä järvimalmin kappaleita. On täysin mahdollista, että nämä sirkamat ovat rannalla luonnostaan, mutta järvimalmia on myös käytetty esihistoriallisina aikoina raaka-aineena raudan tuotannossa. Keramiikka ajoittaa Huutoniemen kohteen varhaismetallikautiseksi, sillä kyseessä on Mika Lavennon mukaan (2001:234) tekstiilikeramiikka. Keihäänkärki ei välttämättä osoita pitkällistä asutuksenjatkuvuutta paikalla, se on todennäköisemmin rannalle sattumoisin päätynyt. Mutta jos järvimalmi on Huutoniemessä ollut raaka-ainekäytössä, kielii se jo kohteen pitempiäaikaisesta käytöstä.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Kuopion Museo F.a. 4449-4454

Diat: Kuopion Museo 5490:59

Löydöt: KM 33254

Käärmelahti Syvälampi

476 01 0010

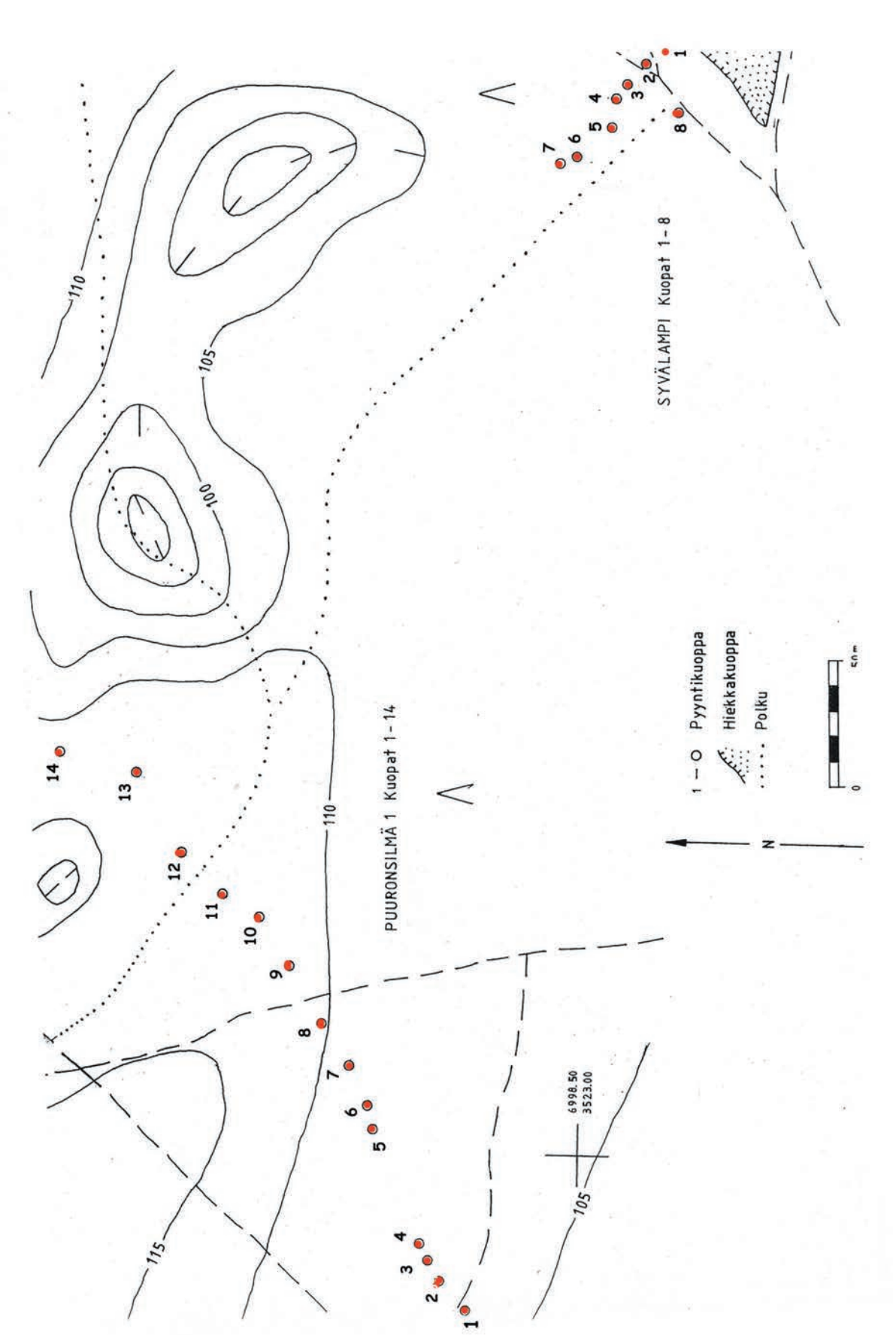
<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	3
<i>Lukumäärä</i>	8
<i>Peruskartta:</i>	3331 08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.47-54, y = 3523.41-44, z = 107.5-110 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 11 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Käärmelahden alueelta löytyi kesän 1998 inventoinneissa runsaasti uusia, ennestään tuntemattomia pyyntikuoppakohteita. Näistä kohteista Syvälampi oli itäisin. Pyyntikuopat, joita inventoinnissa oli rekisteröity kahdeksan, sijaitsivat Syvälammen ja sen länsipuolisen supan väliin jäävällä kannaksella.

Kesän 2002 inventoinnissa voitiin vain todeta, että lähes koko Syvälammen pyyntikuoppajärjestelmä oli maan pinnan kuorinnalla tuhottu. Ainoastaan kuoppa 2, joka sekin oli täysin risujen peitossa, oli enää jäljellä. Joittenkin kuoppien hahmoja (6 ja 7) oli erotettavissa, mutta kokonaisuutena kohde oli täysin hävitetty.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

Negatiivit:

Diat:

Käärmelahti Puuronsilmä 1

476 01 0011

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	14
<i>Peruskartta:</i>	3331.08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.544-670, y = 3522.936-3523.150, z = 105-110
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.5 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Puuronsilmä on jääkauden lopun muovaama suppa Repomäen harjualueen eteläreunalla. Puuronsilmän pyyntikuoppajärjestelmät sijaitsevat supan ympärillä muutaman sadan metrin päässä toinen toisestaan.

Puuronsilmä 1:ssä rekisteröitiin inventoinnissa 1998 yhteensä 14 pyyntikuoppaa, kesän 2002 inventoinnissa kuopista tunnistettiin kaksitoista. Yhdessä Puuronsilmä 4:n kanssa tämä järjestelmä on laajin Käärmelahden pyyntikuoppajärjestelmistä. Kuopat muodostavat yhtenäisen, lounas-koillinen -suuntaisen linjan supan kaakkoispuolella, 110 metrin käyrän molemmiin puolin. Kuopparivi levittäytyy noin 250 metrin matkalle mäntyvaltaisessa maastossa.

Pyyntikuopat:

kuoppa 1: 6998.54, y522.94 (inventoinnissa 1998 ilmoitettu)

6998.544, 3522.936 (2002 mitattu)

Kuoppa sijaitsee mäntykankaalla noin 35 metriä länteen metsäteiden risteyksestä. Kuopanne on hieman epämääräinen, halkaisijaltaan noin 3 metriä ja syvyydeltään korkeintaan 50 cm.

kuoppa 2: 6998.549, 3522.943

Toinen pyyntikuoppa on laakea, kaunis kuopanne noin 15 metrin päässä ensimmäisestä kuopasta. Halkaisijaltaan se on reilut kolme metriä, syvyydeltään noin 60 cm.

kuoppa 3: 6998.557, 3522.954

Kolmas kuoppa muistuttaa muodoltaan kuoppaa numero 2, mutta on hieman sitä pienempi. Kuopan halkaisija on noin 3 metriä ja syvyys 40 cm.

kuoppa 4: 6998.562, 3522.959

Neljäs kuoppa, joka on itäisin ensimmäisestä tämän järjestelmän kuopparykelmästä (katso karttaa Puuronsilmä 1:n ja Syvälammen pyyntikuopista), muistuttaa muodoltaan kuoppia 2 ja 3. Se on halkaisijaltaan 3.5 metriä ja 40 cm.

kuoppa 5: 6998.591, 3523.005

Pyyntikuoppa numero 5 on vaikuttavannäköinen, syvä ja hyvin säilynyt pyyntikuoppa. Kuopan pohjalla erottuu suorakaiteenmuotoinen pohja. Inventointihetkellä (2002) oli kuopan reunalla teeren pesä, mistä syystä kuopan ympäristön raivaaminen jätettiin sikseen. Kuoppa on halkaisijaltaan 4 metriä ja syvyydeltään 60 cm. Kuoppa sijaitsee noin 80 metriä länteen metsätieltä.

kuoppa 6: kesän 2002 inventoinnissa epävarmaksi merkitty, sijaitsee 18 m/273 goonia kuopalta 7. Kuopan halkaisija on pari metriä, syvyys 30 cm.

kuoppa 7: 6998.587, 3523.025

Seitsemäs pyyntikuoppa sijaitsee noin 40 länteen metsätieltä kangasmetsässä. Vaikka se on suhteellisen pieni kooltaan, halkaisija 3 metriä, syvyys 35 cm, on se kuitenkin selvästi todettavissa pyyntikuopaksi.

kuoppa 8: 6998.604, 3523.045

Kuoppa sijaitsee metsätien tuntumassa, kangasmaastossa. Tämäkin kuoppa on pieni, 2 metriä halkaisijaltaan ja 30 cm syvyydeltään. Edellisen kuopan tavoin se kuitenkin selkeästi muistuttaa pyyntikuoppaa.

kuoppa 9: 6998.619, 3523.067

Kuoppa 9 on läntisin metsätien itäpuolisista kuopista. Maasto on täälläkin mäntykangasta. Kuoppa on iso ja laakea, mutta hieman epämääräinen. Kuopan ympäristössä oli kaadettu puita ja maassa lojui runsaasti oksia ja risuja, joten havainnointimahdollisuudet eivät olleet optimaaliset. Kuopan halkaisija on 4 metriä, syvyys 60 cm.

kuoppa 10: 6998.635, 3523.093

Pieni kuoppa, halkaisijaltaan alle 3 metriä, syvyydeltään 35 cm.

kuoppa 11: 6998.635, 3523.102

Kuopan yli oli ajettu metsäkoneella, mutta kuoppa oli kuitenkin selvästi havaittavissa. Se on syvä, 60 cm, halkaisijaltaan 3 metriä.

kuoppa 12: tunnistamatta. Kohdalla muutamia mahdollisia painaumuksia, joiden ylitse on kuitenkin ajettu metsäkoneella.

kuoppa 13: 6998.670, 3523.150

Halkaisijaltaan 4 metriä ja syvyydeltään 60 cm, hyvin säilynyt kuoppa.

kuoppa 14: tunnistamatta. Pyyntikuopan kohdalla oli kaadettu vastikään nuorta männikköä ja maa oli runkojen ja oksien peitossa.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

Negatiivit: F.a. 4361-4363

Diat: 5490:1-4

Käärmelahti Puuronsilmä 2

476 01 0012

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajoittamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	3
<i>Peruskartta:</i>	3331 08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.82-84, y = 3522.99-3523.01, z = 115-120 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.3 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Pyyntikuopat sijaitsevat pari sataa metriä luoteeseen Puuronsilmä 1:stä metsätien molemmiin puolin. Kuopat sijaitsevat kohdassa, jossa harjun rinne laskee kapeaksi kannakseksi pikkusupan ja Puuronsilmän koillispuolella. Kesän 2002 inventoinnin yhteydessä ei GPS-koordinaatteja saatu (laitteesta olivat paristot lopussa), joten sijaintitiedot ovat peräisin raportista 1998.

Pyyntikuopat:

Kuoppa 1, 6998.82, 3522.99.

Pieni, soma painanne, halkaisijaltaan noin 2.5 metriä, syvyydeltään 30 cm.

Kuoppa 2 sijaitsee 15 metriä, 100 goonia kuopalta 1. Kuopan reunalla kasvaa mänty. Kuoppa on vielä edellistäkin pienempi, halkaisijaltaan pari metrinen, syvyydeltään 30 cm.

Kuoppa 3 sijaitsee 20 metriä, 72 goonia kuopalta 2. Tämä kuoppa on Puuronsilmä 2 selkein pyyntikuoppa. Se sijaitsee jyrkän rinteen juurella, ja on halkaisijaltaan 2.5 metriä, syvyydeltään 40 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

Negatiivit: -

Diat: -

11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppa numero 5. Kuopan takana näkyvien risujen alla hautoi teeriemo neljää munaa, joten pyyntikuopan ympäristöä ei raivattu. Kuva Oili Forsbergm Kuopion museo 5490:03.

Käärmelahti Puuronsilmä 3

476 01 0013

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajoittamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	3331 08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6999.00, y = 3522.86, z = 135 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.1 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Pyyntikuopat, joita on kaksi, sijaitsevat aivan metsätien vieressä, noin kymmenen metrin päässä toisistaan. Maasto on kuivaa mäntykangasta.

Kuoppien yhteiseksi koordinaatiksi on merkitty 6999.00, 3522.86. Kuoppa 1 on halkaisijaltaan 2.5 metriä ja syvyydeltään noin 50 cm. Kuoppa 2 on hieman isompi. Sen halkaisija on 3 metriä ja syvyys 50 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

Negatiivit: F.a.4364

Diat: 5490:5

Käärmelahti Puuronsilmä 4

476 01 0014

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajoittamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	1
<i>Lukumäärä</i>	14
<i>Peruskartta:</i>	3331.08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.435-442, y=3522.617-758, z=102.5-105 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.4 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Kohde on löytynyt inventoinnissa 1998, jolloin on rekisteröity yhteensä 12 erillistä pyyntikuoppaa. Kesän 2002 inventoinnissa kuoppia löytyi vielä kaksi lisää, jotenka Puuronsilmä 4 pyyntikuoppien kokonaismäärä nousi neljään toista. Pyyntikuoppajärjestelmä on helposti maastossa maallikonkin havaittavissa ja se kulkee vaikuttavana linjana läpi kauniin mäntykankaan. Itäisimmät kuopista sijaitsevat pienen supan ja kosteikon välisellä kapealla kannaksella. Silmiin pistävää täällä, kuten muillakin Puuronsilmän kohteilla on kuoppien esiintyminen tasaisin välein. Puuronsilmä 4:n kuoppien etäisyys toisistaan on lähes poikkeuksetta noin kymmenen metriä.

Pyyntikuopat:

Kuoppa 1: Koordinaatit 6998.440, 3522.617. Kuoppa on halkaisijaltaan kolme metriä ja syvyydeltään 50 cm.

Kuoppa 2: 6998.435, 3522.635. Iso ja selkeä kuoppa, halkaisija 5.5 metriä, syvyys 70 cm.

Kuoppa 3: 6998.440, 3522.645. Kuoppa on vaurioitunut ja risukkoinen. Se on halkaisijaltaan 3.5 metriä ja syvyydeltään noin 60 cm.

Kuoppa 4: 6998.439, 3522.655. Kuoppa on roskien peittämä, nelimetrisen halkaisijaltaan ja syvyydeltään 60 cm.

Kuoppa 5: 6998.441, 3522.661. Kuopan halkaisija on 4 metriä ja syvyys 55 cm.

Kuoppa 6: 6998.440, 3522.674. Hyvin laaja kuoppa, jonka halkaisija on lähes kuusi metriä. Kuopan syvyys lähentelee 90 senttiä.

Kuoppa 7: 6998.441, 3522.686. Kuopan halkaisija on 4 metriä, syvyys 75 cm.

Kuoppa 8: 6998.441, 3522.691. Selkeä, kaunis pyyntikuoppa, jonka syvyys on 75 cm, halkaisija 5 metriä.

Kuoppa 9: 6998.440, 3522.697. Kuopan halkaisija on 5 metriä, syvyys 95 cm.

Kuoppa 10: 6998.441, 3522.707. Iso, komea kuoppa. Kuopan halkaisija on kuusi metriä ja syvyys 110 cm.

Kuoppa 11: 6998.442, 3522.715. Kuoppa on halkaisijaltaan 4 metriä ja syvyydeltään 70 cm.

Kuoppa 12: 6998.439, 3522.740. Pieni kuoppa, halkaisija noin 3.5 metriä, syvyys 50 cm.

Kuoppa 13: 6998.441, 3522.758. Kesän 2002 inventoinnissa rekisteröity kuoppa, joka sijaitsee 8 metriä itään kuopalta 12. Edellisen kaltaisesti pieni kuoppa, halkaisija 3 metriä ja syvyys 30 cm.

Kuoppa 14: 6998.440, 3522.607. Kesän 2002 inventoinnissa rekisteröity kuoppa, joka sijaitsee kuoppa 1:n länsipuolella. Kuoppa on neljä metriä halkaisijaltaan ja syvyydeltään 60 cm.

Kertomuksen liitteet:

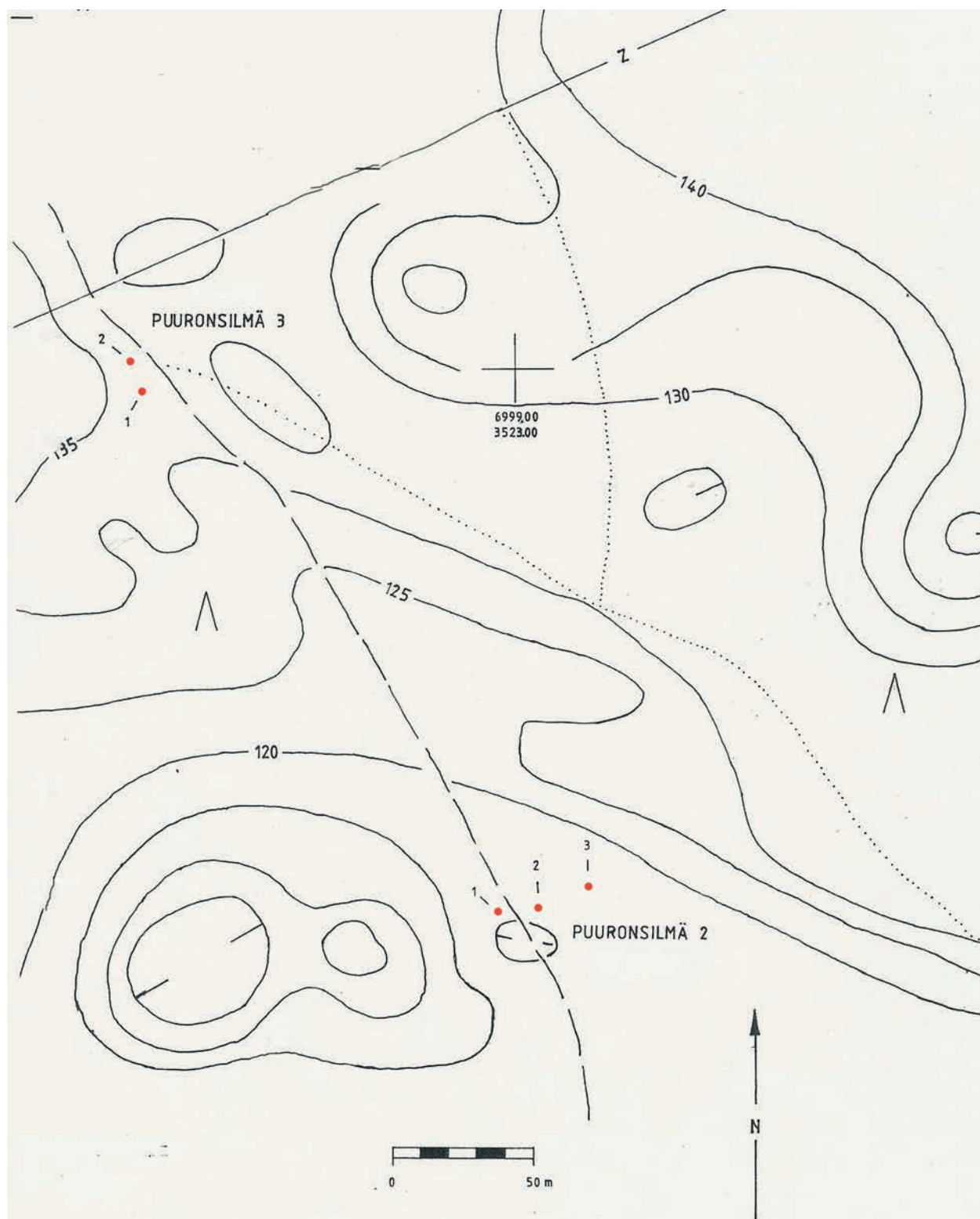
Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

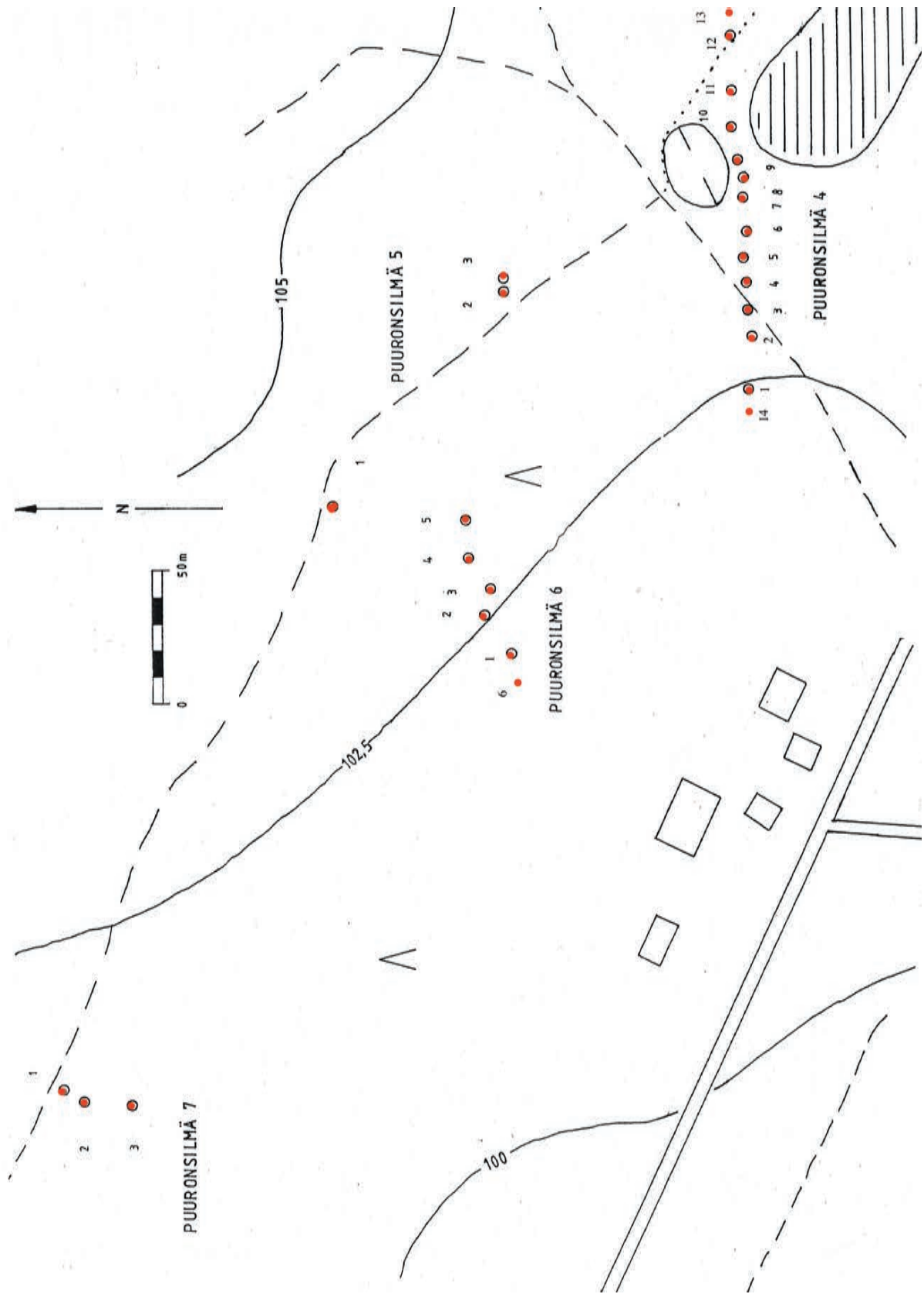
Negatiivit: F.a.4365-4367

Diat: 5490:6-9

Kartta: Palm ja Selonen 1998.

Kartta: Palm ja Selonen 1998.

Käärnelahti Puuronsilmä 5**476 01 0015**

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	3
<i>Peruskartta:</i>	3331.08 Käärnelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.54-60, y = 3522.57-67, z = 102.5-105 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.3 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Puuronsilmä 5:n kuopat sijaitsevat 100-200 metriä pohjoiseen Puuronsilmä 4:stä, eivätkä ne varsinaisesti muodosta yhtenäistä järjestelmää. Kuopat 2 ja 3 sijaitsevat vierekkäin, kuoppa 1 on noin sadan metrin päässä edellisistä. Maasto kuopan 1 ympäristössä on kuusimetsää, kuopat 2 ja 3 sijaitsevat mäntykankaalla.

Kuopat:

Kuoppa 1: Koordinaatit 6998.60, 3522.57. Pieni, vaatimaton kuoppa, Halkaisijaltaan 3 metriä, syvyydeltään 50 cm.

Kuoppa 2: Koordinaatit 6998.54, 3522.66. Halkaisija 2.5 metriä, syvyys 40 cm.

Kuoppa 3: sijaitsee 5 metriä itään kuopalta 2. Sen halkaisija on 3 metriä ja syvyys 45 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

Negatiivit: -

Diat: -

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	6
<i>Peruskartta:</i>	333108 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.552-560, y = 3522.467-527, z = 102.5 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.2 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Puuronsilmä 6 sijaitsee Puuronsilmä 5:n länsi- ja eteläpuolella. Vuoden 1998 inventoinnissa kuoppia havaittiin viisi kappaletta, kesän 2002 inventoinnissa kirjattiin kaikkiaan kuusi pyyntikuoppaa. Kuopat muodostavat rivistön, jossa niiden väliset etäisyydet vaihtelevat 10 ja 20 metrin välillä. Maasto pyyntikuoppajärjestelmän tienoolla on mäntykangasta.

Kuopat:

Kuoppa 1: Koordinaatit 6998.554, 3522.480. Halkaisija 2.5 metriä, syvyys 40 cm.

Kuoppa 2: Koordinaatit 6998.560, 3522.503. Halkaisija 4 metriä, syvyys 40 cm.

Kuoppa 3: Koordinaatit 6998.559, 3522.509. Halkaisija 3.5 metriä, syvyys 40 cm.

Kuoppa 4: Koordinaatit 6998.570, 3522.524. Halkaisija 2.5 metriä, syvyys 40 cm.

Kuoppa 5: Koordinaatit 6998.567, 3522.527. Halkaisija 3 metriä, syvyys 40 cm.

Kuoppa 6: Koordinaatit 6998.552, 3522.467. Halkaisija 2.5 metriä, syvyys 35 cm. Entuudestaan rekisteröimätön pyyntikuoppa.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

Negatiivit: -

Diat: -

Käärnelahti Puuronsilmä 7**476 01 0017**

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	3
<i>Peruskartta:</i>	3331.08 Käärnelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.641-647, y = 3522.395-425, z = 102.5 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.1 kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä

Kohde on löytynyt inventoinnissa 1998 ja se käsittää kolme pyyntikuoppaa. Kuopat sijaitsevat kolmisen sataa metriä Puuronsilmä 6:n luoteispuolella männikössä.

Kuopat:

Kuoppa 1: Koordinaatit 6998.647, 3522.425. Halkaisija 2.5 metriä, syvyys 35 cm.

Kuoppa 2: 6998.641, 3522.419. Halkaisija 3 metriä, syvyys 45 cm.

Kuoppa 3: 6998.623, 3522.418. Halkaisija 3 metriä, syvyys 35 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Yksityiskohtakartta (Palm ja Selonen 1998)

Negatiivit: -

Diat: -

Tavinsalmi Linnasaari**476 01 0018**

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	hautapaikat
<i>Ajoitus</i>	lapinrauniot
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7002.78, y = 3515.74, z = 85 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 3 km etelä-kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Palm/Selonen	1998	inventointi	ei löytöjä
--------------	------	-------------	------------

Tavinsalmen röykkiö rekisteröitiin ensimmäisen kerran 1997, jolloin Turun yliopiston arkeologit Jukka Palm ja Jussi Selonen kaivoivat Linnasaareissa. Raportin (1998) mukaan röykkiö on ladottu pyöreistä kivistä ja se on koskematon. Alue kasvaa tiheää sekametsää.

Kesän 2002 inventoinnin yhteydessä ei röykkiötä päästy tarkastamaan.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: -

Diat: -

Pistekangas**476 01 0019**

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Ajoitus</i>	kiyikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2/3
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6997.901, y = 3522.625, z = 102.5 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 10.8 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Oili Forsberg	2002	inventointi	KM 33250 palanutta luuta, kvartsia, asbestia
---------------	------	-------------	--

Kohde löytyi kesän 2002 inventoinnissa. Se sijaitsee Pistekankaantien itäpuolella, tien ja hiekkakuopan välissä alueella, josta pintamaat on kuorittu pois. Maasto on kuivaa, hiekkaista mäntykangasta. Kohde lienee lähes tyystin tuhoutunut hiekanoton yhteydessä, sillä runsaasta koekuopituksesta ja pintapoiminnasta huolimatta jäivät havaitut merkit asuinpaikasta olemattomiksi pienen ydinalueen ulkopuolella.

Pistekangas 19. Kuvassa keskellä kivikautisen asuinpaikan löytöalue. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490: 11.

Inventointilöytöinä saatiin hiekkamaasta talteen pieneltä alueelta (noin 4 x 10 metriä) runsaasti palanutta luuta, muutama hyvin pieni kvartsi-iskos, sekä yksi pieni möykky asbestia (KM 33250). Itäsuomalaisilta asuinpaikoilta löytyy toisinaan asbestia suurinakin annoksina, sillä sitä on käytetty saviastioiden sideaineena. Ei ole luultavaa, että sitä Pistekankaalla olisi hiekkaharjussa luonnostaan ainakaan nyt löytyneen hippusen muodossa, joten todennäköisempää lienee, että asbesti on paikalle kulkeutunut ihmisten mukana.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Löydöt: KM 33250:1-3

Negatiivit: Fa. 4368-4372

Diat: 5490:10-11

<i>Muinaisjäännostyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	3
<i>Peruskartta:</i>	3331.08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6999.163-166, y = 3521.749-756, z = 100 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 9.3 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä
---------------	------	-------------	------------

Kohde löytyi kesän 2002 inventoinnissa ja se on läntisin Käärmelahden pyyntikuoppakohteista. Pyyntikuoppia rekisteröitiin kolme kappaletta pienen törmän laelta, lähekkäin toisiaan. Törmä lienee Vuoksen puhkeamisen aikainen ja sen muotoutuminen on siten ajoitettavissa noin 6000 vuoden taakse. Noin sadan metrin päässä kuoppien koillispuolella kohoaa Repomäki jyrkkärinteisenä sekä selväpiirteisenä. Maasto pyyntikuoppien tienoolla on mäntyvaltaista kangasta.

Pyyntikuopat:

Kuoppa 1: Koordinaatit 6999.163, 3521.756. Kuopan halkaisija on 4 metriä, syvyys 65 cm.

Kuoppa 2: Koordinaatit 6999.164, 3521.749. Pieni ja vaatimaton kuoppa. Halkaisija 2 metriä, syvyys vain noin 25 cm. Kuopan reunalta on kaadettu mänty, mikä hieman vaikeuttaa havainnointioloja.

Kuoppa 3: Koordinaatit 6999.166, 3521.749. Suuri, hyvin säilynyt kuoppa. Kuopan pohjalla havaittavissa suorakaiteen muotoinen pohja. Halkaisija 5 metriä, syvyys 70 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: E.a. 4373-4375

Diat: 5490:12-13.

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	7
<i>Peruskartta:</i>	3331.08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6998.281-288, y = 3524.042-156, z = 115 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 11.5 km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä
---------------	------	-------------	------------

Kohde löytyi kesän 2002 inventoinnissa. Kohde sijaitsee Heinälammen länsipuolisen suuren sorakuopan sekä tämän eteläpuolisen peltoalueen väliin jäävällä metsäkaistaleella ja on itäisin Käärmelahden pyyntikuoppajärjestelmästä. Kaistale, jolla kuopat sijaitsevat, on kapeahko, mutta voi olla, että kuin sattuman kaupalla on muinaisjäännös selvinnyt tuholta. Soranottoalue kuopparivistön pohjoispuolella alkaa muutaman kymmenen metrin päässä kuopista, samoin äskettäin raivatus pelloin reuna alkaa hyvin läheltä läntisimpiä kuoppia.

Pyyntikuopat:

Kuoppa 1: Koordinaatit 6998.286, 3524.042. Kuopan halkaisija on 3.5 metriä, syvyys 50 cm. Selkeä, hyvin säilynyt kuoppa.

Kuoppa 2: Koordinaatit 6998.286, 3524.072. Pieni, hieman epäselvä kuoppa. Halkaisija 2 metriä, syvyys 30 cm.

Kuoppa 3: Koordinaatit 6998.281, 3524.090. Halkaisija 4.5 metriä, syvyys 60 cm.

Kuoppa 4: Epävarma tapaus. Sijaitsee 10 metriä ja 121 astetta (ei goonia) kuopalta kolme. Halkaisija 2 metriä, syvyys 30 cm.

Kuoppa 5: Koordinaatit 6998.287, 3524.114. Selkeä pyyntikuoppa, halkaisijaltaan 3.5 metriä, syvyydeltään 50 cm.

Kuoppa 6: Koordinaatit 6998.283, 3524.126. Kuoppa on peitetty risuilla hyvän aikaa sitten, risujen päällä kasvaa sammalta. Mitat jouduttiin arvioimaan ja halkaisijaksi saatiin 3.5 metriä, syvyydeksi ainakin 50 cm.

Kuoppa 7: Koordinaatit 6998.288, 3524.156. Kaunis, hyvin säilynyt kuoppa. Halkaisija 4.5 metriä, syvyys 60 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Fa. 4376

Diat: 5490:14.

Myhkyri 2**476 01 0022**

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Aioitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7002.530-536, y = 3517.965-967, z = 95 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 4.2km kaakkoon

Tutkimukset ja löydöt:

Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä
---------------	------	-------------	------------

Myhkyrin saaren pyyntikuopat löytyivät samaisen saaren tuhottua rökkiötä tarkastettaessa hieman sattumalta. Kuopat sijaitsevat saaren kaakkoispäässä, kohdassa, jossa jyrkkä harju alkaa viettää alas. Kasvillisuus on tiheää sekametsää, hieman lehtomaista, ja maastossa on erotettavissa tuorempiakin kuopanteita siellä täällä. Pyyntikuopat sitävastoin eivät vaikuta aivan äskettäin kaivetuilta. Muodoltaan ne muistuttavat suuresti Repomäen kuoppia, myös niiden välinen etäisyys vastaa Repomäen järjestelmissä havaittua säännönmukaisuutta.

Pyyntikuopat:

Kuoppa 1: Koordinaatit 7002.536, 3517.965. Kuoppa on halkaisijaltaan 2.5 metriä, syvyydeltään 45 cm.

Kuoppa 2: Koordinaatit 7002.530, 3517.967. Kuopan halkaisija on 3 metriä ja syvyys 60 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: F.a. 4399-4405

Diat: -

Soraharju 2**476 01 0023**

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Aioitus</i>	ajottamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7007.597, y = 3512.832, z = 99 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 3 km luoteeseen

Tutkimukset ja löydöt:

Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä
---------------	------	-------------	------------

Yksittäinen pyyntikuoppa Soraharjun pohjoispäässä löytyi Soraharjun asuinpaikan (0008) tarkastuksen yhteydessä. Kuoppa sijaitsee vanhan, kartalle merkitsemättömän pienen soranottoaikan kupeessa, Vuoksen puhkeamisterassin päällä. Kuoppa on selkä ja se muistuttaa muodoltaan Repomäen pyyntikuoppia. Kuopan koordinaatit ovat 7007.597, 3512.832. Sen halkaisija on 3.5 metriä ja syvyys 70 cm.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: F.a. 4444

Diat: 5490:56-57.

24 Kätölahti 1, tekstiilikeraaminen asuinpaikka-alue kuvan keskellä. Kuvan oikealla reunalla näkyy töyräs, jonka päällä sijaitsee 25 Kätölahti 2, yksittäinen pyyntikuoppa. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo F.a. 4460-4463.

Kätölahti 1

476 01 0024

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Ajoitus</i>	varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7009.017, y = 3511.579, z = 94 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 4.9 km luoteeseen

Tutkimukset ja löydöt:

Oili Forsberg	2002	inventointi	KM 33252
			tekstiilikeraamiikkaa

Keskisaaren tarkastuksen yhteydessä päädyttiin saaren pohjoisosiin alueelle, jossa kartalla näkyvä metsäautotie päättyy noin sadan metrin käyrälle. Tien pohjoispää lieene hieman väärin merkitty peruskartalle, sillä toisin kuin peruskartta vuodelta 1995 väittää, päättyy kyseinen tie Keskisaaren pohjoispäädyn 100 metrin käyrän muodostaman “saaren” länsireunaan.

Reilut viisikymmentä metriä tien lopussa olevalta autonkääntöpaikalta, hieman 95 metrin käyrän yläpuolella on pienimuotoinen soranottoalue. Soranottoalan länsireunalta maata on kuorittu jonkin verran siten, että noin hehtaarin suuruinen alue kohdassa on paljasta hiekkaa.

Kaksi selkeätä tekstiilikeramiikan palasta löytyi kuoritulta alueelta usiden metrien päässä toisistaan kohdasta, joka selvästi on Vuoksen puhkeamisen aiheuttaman terassin alapuolella. Alue jatkuu tasanteena keramiikan löytöpaikalta. Kuoritun alueen alapuolella, jossa pintamaahan oli paikka paikoin kajottu, havaittiin siellä täällä palaneita kiviä sekä nokista maata. Sitä vastoin keramiikan löytöpaikkojen yläpuoliselta, terassin harjaan rajoittuvalta soranottoalueelta ei havaittu mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Vaikuttaakin todennäköiseltä, että keramiikka löytyi asuinpaikan korkeimmilta alueilta, ja että asuinpaikka jatkuu kohti länttä. Sielläkin suunnalla alue rajoittuu muutaman kymmenen metrin päähän, jossa harjanne lähtee viettämään jyrkästi kohti Myhkyrinsalmea.

Alue on avoinainen ja kasvaa vattupensaita, horsmaa ja pientä koivua. Ympäristö muutoin on tiheää, kuusivaltaista metsää.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: Fa. 4455-4463

Diat: 5490:60.

Kätölahti 2

476 01 0025

<i>Muinaisjäännoistyyppi:</i>	pyyntikuopat
<i>Ajoitus</i>	ajoittamaton
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	x = 7009.035, y = 3511.599, z = 95 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaninkan kirkosta 4.9 km luoteeseen

Tutkimukset ja löydöt:

Oili Forsberg	2002	inventointi	ei löytöjä
---------------	------	-------------	------------

Keskisaaren tarkastuksen yhteydessä päädyttiin saaren pohjoisosiin alueelle, jossa kartalla näkyvä metsäautotie päättyy noin sadan metrin käyrälle. Tien pohjoispää lieene hieman väärin merkitty peruskartalle, sillä toisin kuin peruskartta vuodelta 1995 väittää, päättyy kyseinen tie Keskisaaren pohjoispäädyn 100 metrin käyrän muodostaman "saaren" länsireunaan.

Reilut viisikymmentä metriä tien lopussa olevalta autonkääntöpaikalta, hieman 95 metrin käyrän yläpuolella on pienimuotoinen soranottoalue. Soranottoalan länsireunalta maata on kuorittu jonkin verran siten, että noin hehtaarin suuruinen alue kohdassa on paljasta hiekkaa.

Hiekkakuopan yläreuna rajoittuu Vuoksen puhkeamisen synnyttämään terassiin. Aivan tämän terassin päällä, muutaman metrin päässä Kätölahden tekstiilikeraamiselta asuinpaikalta, löytyi yksittäinen pyyntikuoppa. Kuoppa on suuri ja hyvin selkä, sen halkaisija on 5 metriä ja syvyys 110 cm. Kuoppa ei voi olla kovin tuore, sillä sen pohjalla on vanha, lahoava kanto. Kuoppa sijaitsee kuusikon ja avonaiseksi hakatun alueen reunalla. Mikäli kyseessä on pyyntikuoppa, se tuskin on saman aikainen asuinpaikan kanssa.

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: F.a. 4464-4466

Diat: 5490:61

Maliharju

476 01 0026

<i>Muinaisjäännöstyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Ajoitus</i>	kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka</i>	2
<i>Lukumäärä</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331.05 Leinolanlahti
<i>Koordinaatit</i>	x = 6996.950, y = 3150.082, z = 98 mpy
<i>Sijainti:</i>	Maaningan kirkosta 4 km lounaaseen

Tutkimukset ja löydöt:

Tuomari R. Jack	1908	irtolöytö	KuM 2336, oikokirves
Tuomari R. Jack	1914	irtolöytö	KuM 2345, tasataltta
Oili Forsberg	2002	inventointi	KM 33253, taltan teelmä

Lauri Pohjakallio kertoo inventointikertomuksessaan (1979) kierrelleensä entisen Maliharjun tilan tienoota inventoidessaan Maaningalla. Tilan rakennusten kivijalkoja oli näkyvissä, mutta tilanomistaja, joka asui läheisellä Jokelan tilalla, ei tiennyt mitään tienoilta löydetystä esineistä. Nämä esineet olikin lahjoittanut tuomari Jack jo 1900-luvun alussa, jolloin löytötiedoiksi oli mainittu Maliharjun tienoo.

Maliharjulla on tilan paikka edelleen havaittavissa, ja onneksi entisen tilan ympäröivät pellot olivat pääasiassa kesannolla kesällä 2002. Tilan pohjoispuolisen pellon keskellä oli pieni perunan viljelyt palsta, mutta muutoin alue oli avoinna. Vuoksen puhkeamisterassi kulkee tämän pellon länsireunalla, ja tämän terassin päältä löytyi liuskeisen taltan teelmä (KM 33253). Teelmää on pilstottu kolmelta sivulta, mutta se lienee hyljätty terän aihion lohjettua.

Metsikkö pellon länsipuolella on erittäin kivikkoista, eikä siellä havaittu mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Sitä vastoin on syytä olettaa, että tuomari Jackin lahjoittamat löydöt ovat samoilta tienoilta kuin nyt löytynyt teelmäkin. Sijainti terassin päällä olisi kivikirveelle ja tasataltalle todennäköinen, eikä Maliharjun tienoon pelloista tämän terassin tuntumassa sijaitse muut kuin juuri kyseinen läntinen pelto. Eritoten taltan teelmä kielii paikalla oleskellun hieman pitempäänkin, joten kesän 2002 inventoinnin jälkeen Maliharju on luokiteltu kivikautiseksi asuinpaikaksi.

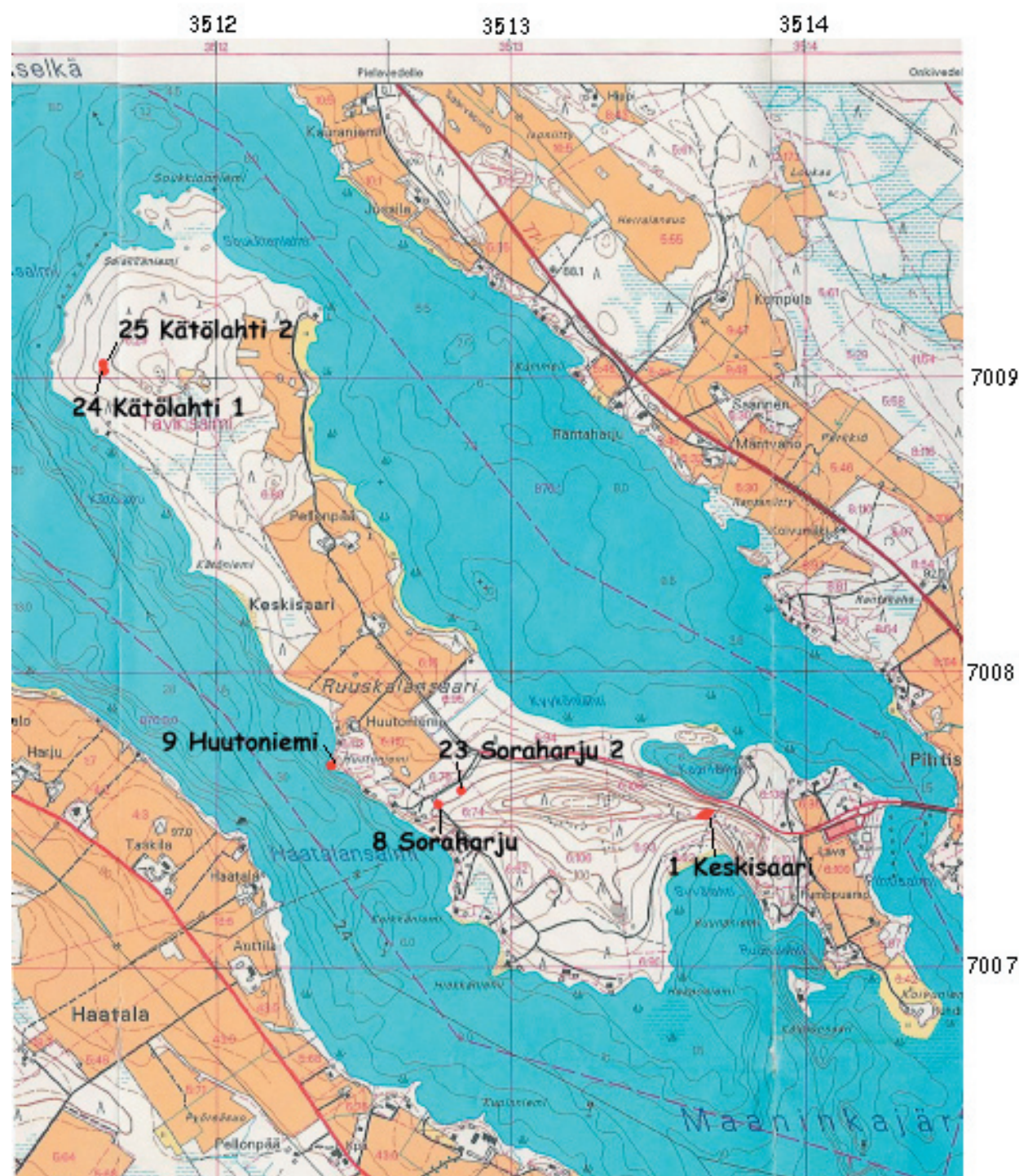
Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote

Negatiivit: F.a. 4488-4491

Diat: 5490:74-76.

Ote peruskartasta 3331 06 MAANINKA (1995).

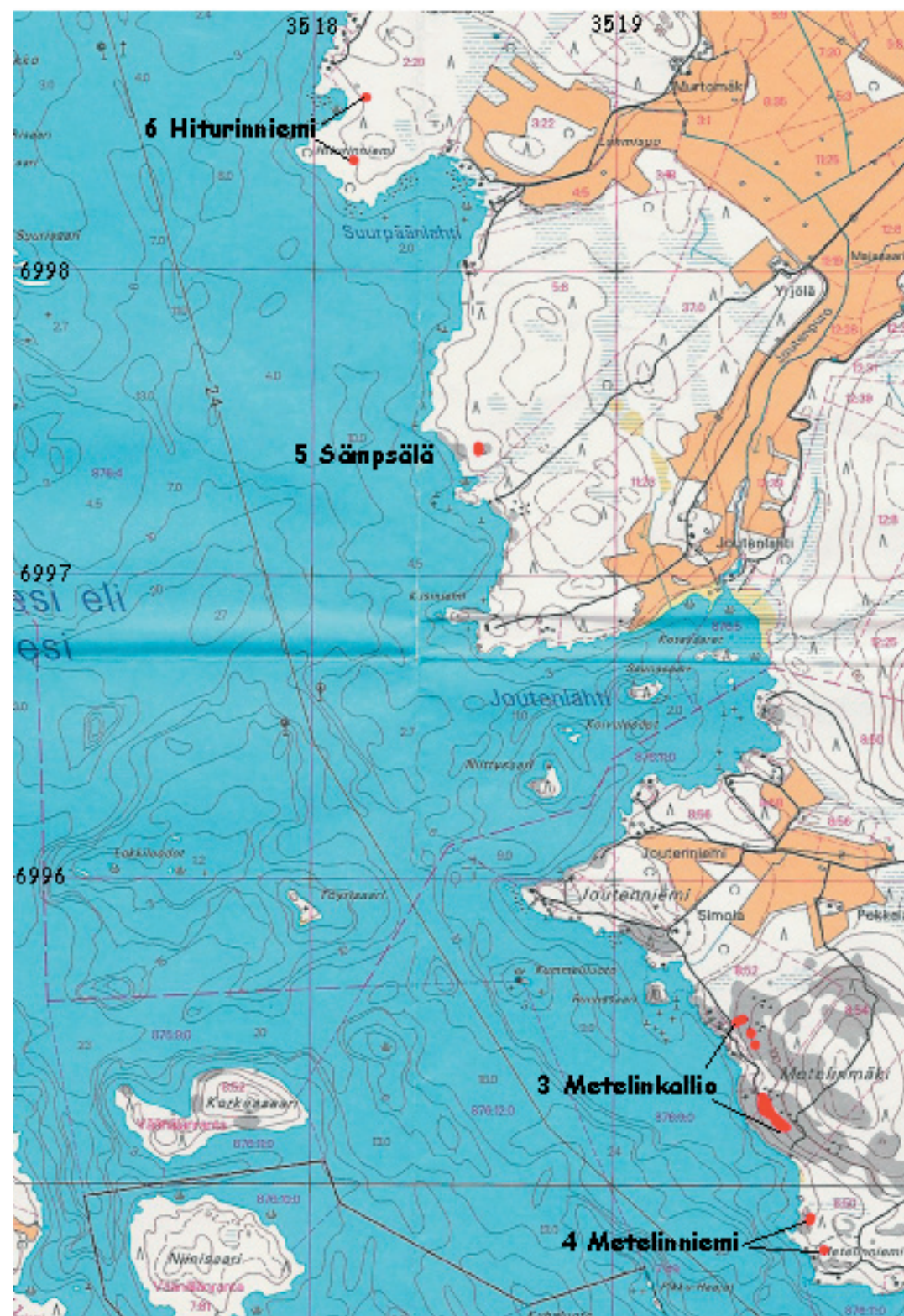

The map shows a topographic view of the Käärmelahti area. A red line traces a path through the landscape, connecting several points of interest. The points are labeled as follows:

- 20 Käärmelahti
- 13 Puuronmäki 3
- 12 Puuronmäki 2
- 11 Puuronmäki 1
- 10 Syvälampi
- 14 Puuronmäki 4
- 19 Pistekangas
- 21 Hetelampi
- 17 Puuronmäki 7
- 16 Puuronmäki 6
- 15 Puuronmäki 5

The map also shows various other locations and features, including Kivimäki, Keskikangas, Mäntyrinne, Haukalehto, Repomäki, Kivela, Taipale, Peräpeho, Kuvola, Rikula, Sankilampi, and Peltola. Elevation contours are marked with numbers, and the map includes a grid with coordinates 3522, 3523, and 3524.

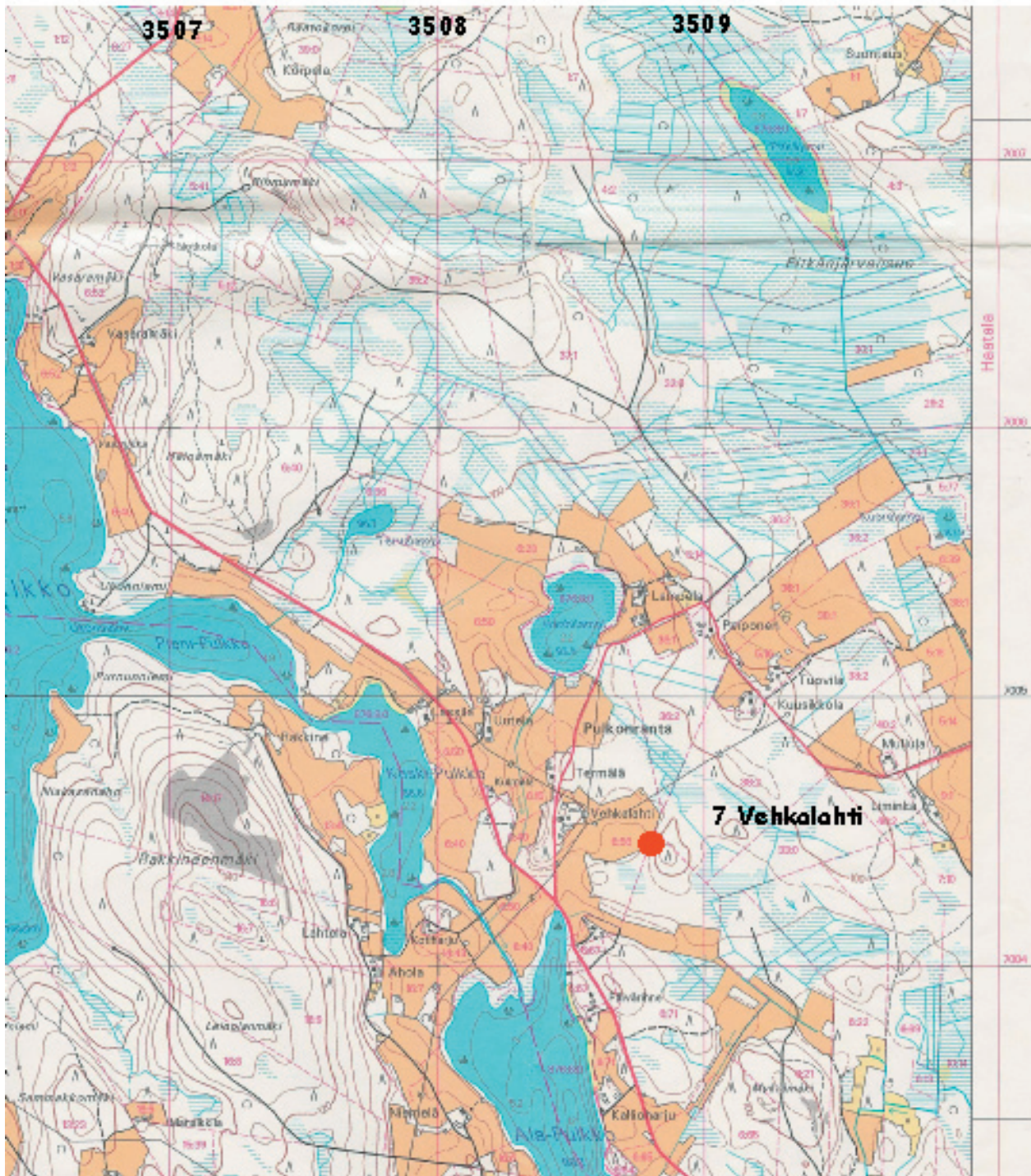
Ote peruskartasta 3331 05 LEINOLANLAHTI (1998)

Ote peruskartasta 3331 06 MAANINKA (1995)

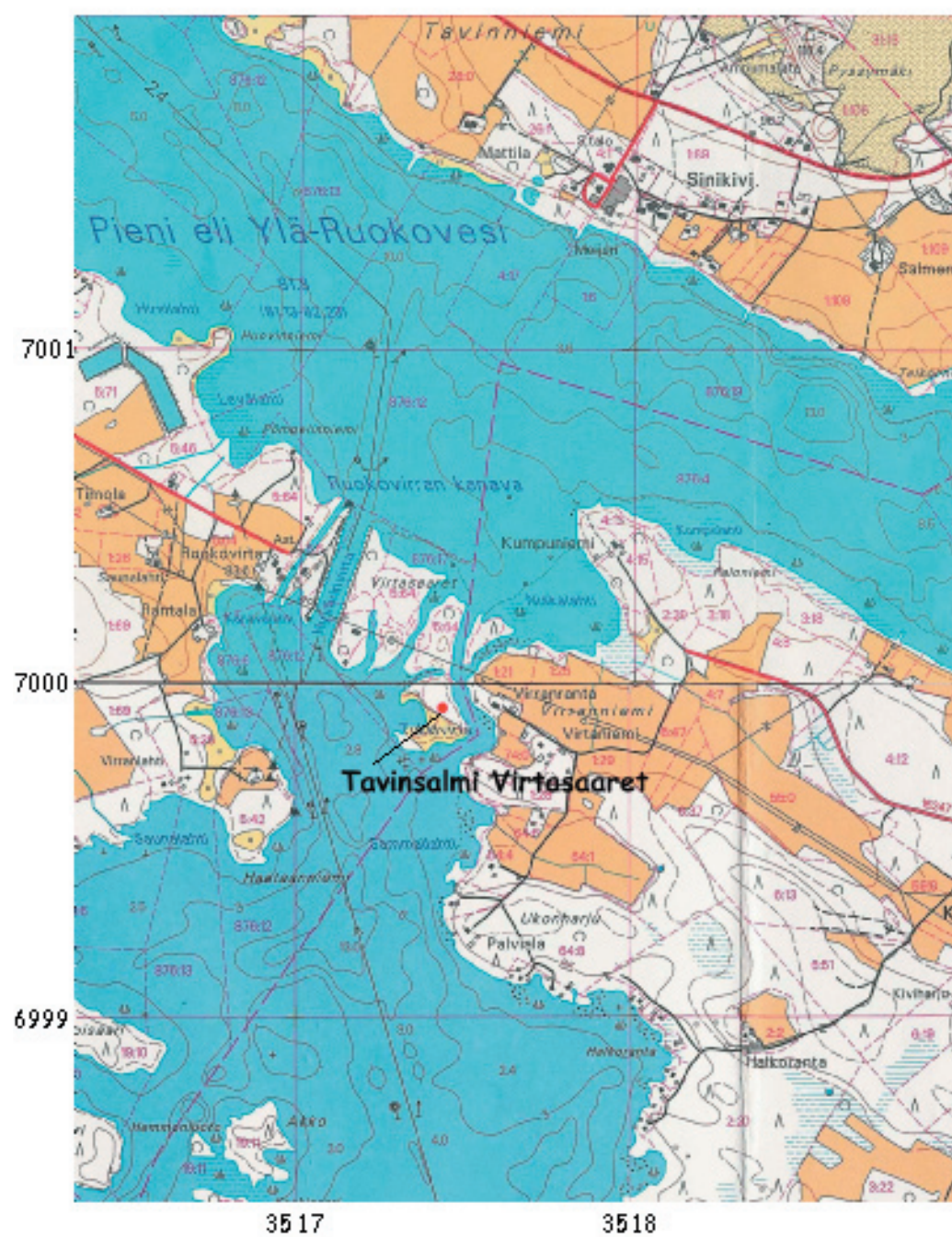

Ote peruskartasta 3331 03 PULKONKOSKI (1995)

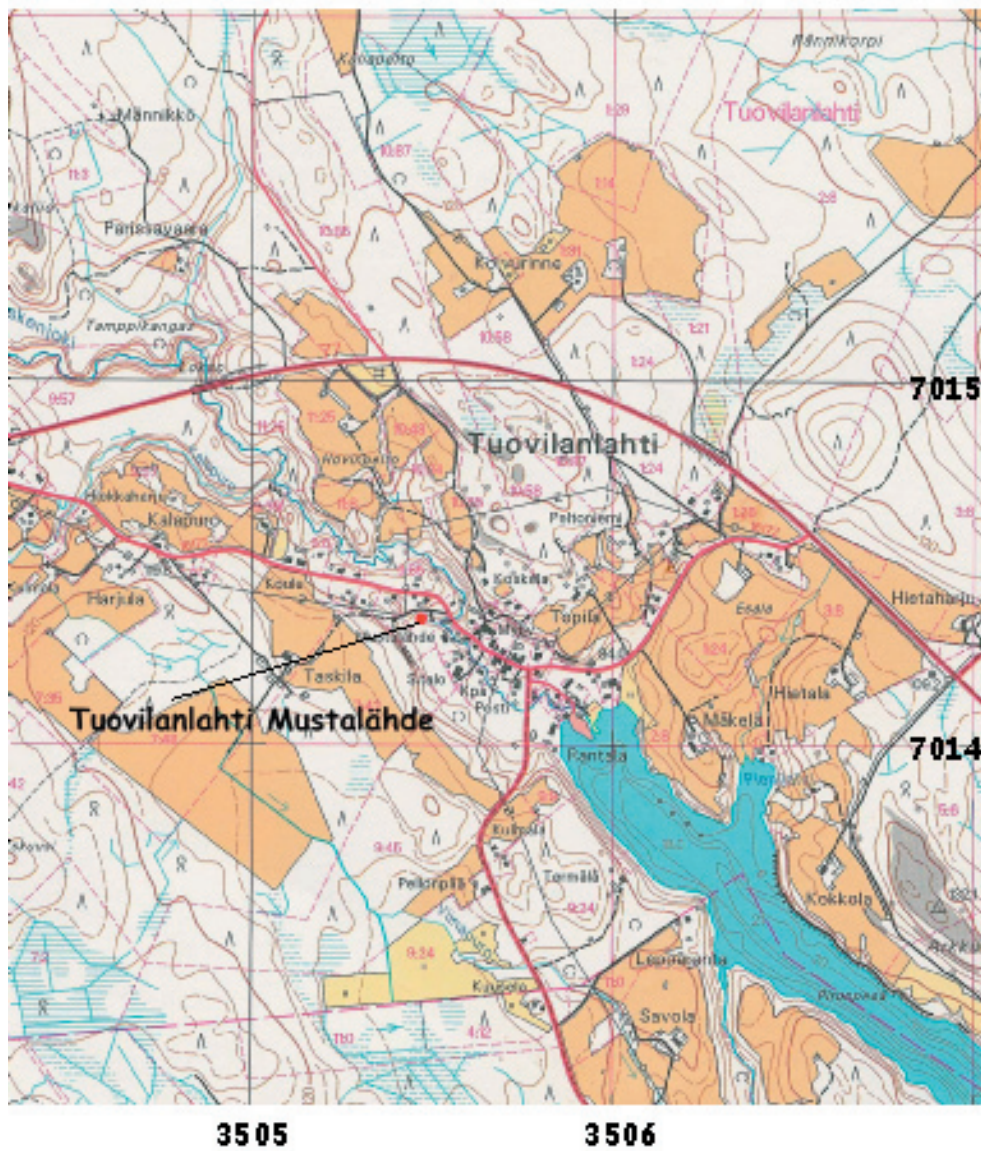

[illegible]

Ote peruskartoista 3331 06 MAANINKA (1995) ja
3331 05 LEINOLANLAHTI (2000)

Ote peruskartasta 3332 01 TUOVILANLAHTI (1994)

Yllä Maaninka 9 Huutoniemi, varhaismetallikautinen asuinpaikka. Niemen kärkeä kuvattuna idästä länteen. Kuopion museo 5490:59. Alla Repomäkeä käärmelahdessa heinäkuun alun myrskyn jäljiltä. Kuopion museo 5490:81. Kuvat Oili Forsberg

HISTORIALLISEN AJAN KOHTEET

Tavinniemi 1

476 50 0001

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Kellari
<i>Ajotus</i>	Uusi aika
<i>PK</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7003.14, y=3516.10, z=85-87.5
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 2.8 km eteläkaakkoon

Kellari sijaitsee noin 10 metriä Tavinniemeä halkovan tien eteläpuolella. Alue kasvaa sekametsää. Kellari on sammaloitunut ja sen länsipuolella on kosteikko. Rakennelma on tehty ilman laastia pyöristyneistä luonnonkivistä, joissa ei ole käsittelyn jälkiä. Kellarin romahdettua osa kivistä on vierinyt sen pohjalle. Kellaria ympäröi paksu maavalli, ja kivien välissä on tiilimurskan sekaista maata. Suorakaiteen muotoinen kellari, 8x4.3 metriä, aukeaa pohjoiseen. Rakennelman päädyn sisäkorkeus on 1.1 metriä. Kellaria ympäröivän maavallin eteläreuna on 8 metriä pitkä ja kellarin etelänurkista mitattuna noin 4 metriä leveä. Itä- ja länsisivustoilla maavalli madaltuu ja levenee. Maavallin rajat erottuvat selvästi sitä kiertävän matalan uran ansiosta.

Kertomuksen liite: Peruskarttaote

Tavinniemi 2

476 50 0002

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Tilapäinen tukikohta
<i>Ajotus</i>	Uusi aika
<i>PK</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7003.02-7003.04, y=3516.08-12, z=87.5-90
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 2.9 km eteläkaakkoon

Kellarmäen kohdalla Tavinniemeä halkovasta tiestä haarautuu länsiluoteeseen kulkeva metsätie. Tukikohta on tämän tien eteläpuolella noin 250 metriä tienhaarasta. Tukikohta muodostuu 16 kuopanteesta, jotka ovat hiekkaisessa etelään viettävässä rinteessä. Kuoppia on 55 metrin matkalla, 5-20 metrin päässä metsätiestä. Sammaloituneet kuopat ovat soikeita ja keskimääräisiltä mitoiltaan 3.5x2.5x0.5 metriä. Kuopat ovat välillä yhdessä, välillä kahdessa rivissä. Kuoppien keskimääräinen etäisyys on 2-10 metriä. Rinteessä on myös kaksi modernin näköistä jäännöstä, joissa on vielä havaittavissa puurakenteita ja kattohuopaa.

Kuopat liittynevät Suomen sodan aikaisiin (1808-1809) sotatoimiin.

Kertomuksen liite: Peruskarttaote.

Kellarmäki

476 50 0003

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Maavalli
<i>Ajotus</i>	Uusi aika
<i>PK</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7002.80, y=3516.02, z=82.5-85
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 3.1 km eteläkaakkoon

Luode-kaakko –suuntainen maavalli on Kellarmäen lounaaseen viettävässä rinteessä noin 30 metrin päässä rannasta. Alueella kasvaa kuusimetsää. Yhtenäinen maavalli on 21 metriä pitkä ja 2,5 metriä leveä. Rinteen puolelta sen korkeus on 40-50 cm ja rannan puolelta noin metrin. Vallin edessä rannan puolella on kuoppa (syvyys 60 cm), jota ympäröi suorakaiteen muotoinen maavalli, joka on mitoiltaan 5.5x3.5 metriä.

Maavallit liittyvät Suomen sodan aikaisiin sotatoimiin.

Kertomuksen liite: Peruskarttaote.

Ruokovirta

476 50 0004

<i>Muinaisjäännytystyyppi</i>	Kaiverrettu kivi
<i>Ajontus</i>	Uusi aika
<i>PK</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7000.34, y=3516.93, z=82.5-85
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 5.7 km eteläkaakkoon

Ylä- ja Alaruokovettä yhdistävän vanhemman kanavan rannalla, Mikko Vartiaisen tilan pääarakennuksen pihalla, on lohkare, johon on kaiverrettu useita nimikirjaimia sekä vuosiluku 1875.

Kertomuksen liite: Peruskarttaote

Virtasaaret

476 50 0005

<i>Muinaisjäännytystyyppi</i>	Taistelukaivanto
<i>Ajontus</i>	Uusi aika
<i>PK</i>	3331.05 Leinolanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=6999.92-96, y=3517.40-50, z=82.5-85
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 6.2 km eteläkaakkoon

Kaivannot, yhteensä kymmenen kappaletta, sijaitsevat Virtasaarien keskimmäisen saaren eteläosassa, Tukkevirralla. Kaivannot ovat itä-länsi –suuntaisessa ketjussa ja ne muodostuvat sekä kaivannosta että maavallista. Kaivannot liittyvät todennäköisesti Suomen sodan aikaiseen Ruokovirran taisteluun.

Kertomuksen liite: Peruskarttaote

Linnasaari 2**476 50 0006**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Kellari
<i>Ajotus</i>	Historiallinen
<i>PK</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7002.78, y=3515.80, z=85
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 3 km eteläkaakkoon

Linnasaari sijaitsee Ylä-Ruokovedellä Tavinniemen kärjen länsipuolella. Kellari on Linnasaaren keskellä kulkevan itä-länsi –suuntaisen matalan harjanteen itäpäässä. Alueella kasvaa sekametsää. Kellari on rakennettu käsittelemättömistä luonnonkivistä ilman laastia. Se on muodoltaan neliömäinen ja sitä reunustaa maavalli.

Kertomuksen liite: Peruskarttaote

Tuovilanlahti Mustalähde**476 50 0007**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Uhrilähde
<i>Ajotus</i>	Ajoittamaton
<i>PK</i>	3332.01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7014.34, y=3505.47, z=82.5
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 13 km luoteeseen

Uhrilähde on Tuovilanlahden kylässä pienen supan pohjalla. Supan rinteessä kasvaa mäntyjä ja koivuja, ja sen pohjalla on rehevä aluskasvillisuus. Pohjalla on myös kaatuneita puita, risukkoa sekä ihmisten heittämää romua. Lähteen pohjalla vesi purkautuu useista kohdista. Vesialueen halkaisija on noin 20 metriä. Pohja on harmaata hiesua, jonka päälle on muodostunut eloperäinen punaruskea kerros. Lähteestä laskee pieni voimakasvirtainen puro Tuovilanlahteen. Puroa on käytetty myllyn voimanolähteenä. Lähteeseen tiedetään uhratun vielä 1900-luvulla. Mustastalähteestä “ostettiin” pesuvettä, jota käytettiin sairauksien parantamiseen.

Kertomuksen liite: Peruskarttaote

IRTOLÖYTÖKOhteet

Keskisaari

476 04 0001

<i>Muinaisjäänöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajatus</i>	Viikinkiaika
<i>Peruskartta</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7007.76, y=3512.42, z=82.5
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 3.4 km luoteeseen
<i>Löydöt</i>	Rautainen keihäänkärki, KM 8851

Keihäänkärjen löytöpaikka sijaitsee Huutoniemellä, aivan verhaismetallikautisen asuinpaikan tuntumassa. Esineen löysi Veikko Savolainen Huutoniemen pohjoispuolisesta hiekkakuopasta, läheltä rantaa. Tätä nykyä on lähes mahdotonta hahmottaa tätä hiekkakuoppaa, niin umpeen kasvanut se on.

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander on ajoittanut esineen viikinkiaikaiseksi (Lehtosalo-Hilander 1988: 258).

Alueen tarkastuksen yhteydessä löydettiin Huutoniemen rannalta järvimalmia.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit: -

Diat: -

Pohjois-Haatala

476 04 0002

<i>Muinaisjäänöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajatus</i>	kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332.01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7010.70, y=3507.20, z=100
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 8.5 km luoteeseen
<i>Löydöt</i>	Kivikautinen poikkikirves ja tasatalta, Mkm 1387:1-2

Esineet on löydetty Pohjois-Haatalan koululta 300 metriä etelään olevalta uudispelloilta, ojasta noin 30 cm syvyydestä. Esineet on löytänyt Tuomo Tikkanen, joka on kyennyt osoittamaan löytöpaikan Lauri Pohjakalliolle.

Kohteen tarkastuksen yhteydessä saatettiin todeta kauniit Vuoksen puhkeamisen aiheuttaneet rantaterassit pellossa. Peltö oli viljelyksellä, joten lähempi tarkastaminen osoittautui mahdottomaksi.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit: F.a. 4498-4500

Diat: 5490:80

Pohjois-Haatala Mäentausta**476 04 0003**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332.01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7011.31, y=3519.22, z=95-100
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 9 km luoteeseen
<i>Löydöt</i>	Taltan kätkelmä, luonnonkivi, KuM 6616:1-2

Taltan löysi Toivo Tikkanen syksyllä 1978 pellolla kävellessään. Löytöpaikka sijaitsee Kivelän talosta noin 550 metriä lounaaseen, ja se sijaitsee lounaaseen viettävässä hiesupellossa, jonka yläosassa voidaan erottaa vanha rantaterassi.

Kesällä 2002 oli pelto viljelyksessä, eikä aluetta voitu tarkemmin tutkia.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista
Negatiivit: F.a. 4494-4497
Diat:: 5490:78-79.

Käärnelahti Vasemmainen**476 04 0004**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Ajoittamaton
<i>Peruskartta</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7003.96, y=3519.22, z=95-100
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 4.4 km itäkaakkoon
<i>Löydöt</i>	Viisi verkonpainoa

Löytöpaikka on vasemmaisien lammen pohjoispuolella, noin 400 metriä Vasemmaisien talosta pohjoiseen. Löytöpaikka on pellon ja metsikön rajalla, missä Vuoksen puhkeamisen synnyttämä terassi erottuu selvästi. Löytöpaikan pohjoispuolella on havupuuvaltainen hiekkaharju.

Löydötä on ilmoittanut Veikko Väänänen. Hän oli ollut paikalla talvella 1946-47, kun verkonpainot suota ojittaessa löytyivät. Painojen päällä oli ollut 30 cm paksu sammal- ja turvekerros, jonka alla oli metri mustaa suomaata. Suomaassa oli pystyssä keppi, jonka molemmin puolin noin 60 cm välein oli verkonpainoja, kaikkiaan 5 kappaletta. Kiviset painot olivat kauttaaltaan tuohella päällystetyt, ne olivat pitkulaisia ja noin 15 cm pituisia. Painoissa oli säilynyt tuohinen lenkki, jonka ympärille oli mahdollisesti kierretty jotain. Väänäsen mukaan näytti siltä, että verkonpainorivi olisi jatkunut kaivamattomalle alueelle. Painot jäivät Jaakko Kinnulan (Laaksopolku 8, 80400 Ylämylly) haltuun, mutta niiden nykyisestä olinpaikasta ei ole tietoa.

Kesän 2002 inventoinnin yhteydessä voitiin todeta, että verkonpainojen löytöpaikka oli viljeltyä peltoa. Heti kohdan takana alkava harjualue tienleikkauksineen tutkittiin tarkoin, mutta mitään esihistorialliseen toimintaan viittaavaa ei havaittu. Mikäli verkonpainot on aikoinaan hylätty veteen, kuten löytöoloista voisi päätellä, merkitsee se sitä, että vesirajan on täytynyt sijaita lähes Vuoksen puhkeamisterassin tuntumassa. Tämä ajoittaisi verkonpainot mahdollisine verkkoinnin keskiselle kivikaudelle noin 6000 vuoden päähän.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista
Negatiivit:: F.a. 4467-4470
Diat:: 5490:63-64.

Käärmelahti Vasemmainen. Verkonpainojen löytöpaikka lieenee tässä pellossa. Takana hiekkainen törmä männikössä. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:63.

Pohjois-Haatala Pohjoistalo

476 04 0005

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	kiivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331.03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7007.10, y=3506.03, z=92.5-95
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 3.8 km länteen
<i>Löydöt</i>	Kaitatalta, KM 14446

Löytöpaikka on tasaista peltomaata Pohjoistalosta noin 300 metriä ja Ylä-Pulkon järvestä noin 350 metriä pohjoiseen. Kesällä 2002 oli pelto viljelyksellä, eikä sen lähempi tarkastaminen ollut mahdollista.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: –

Diat:: -

Pohjois-Haatalan löytöpaikka pellossa. Pikkukuwissa (vas.) tasataltta (Mkm 1387:1) ja (oik.) poikkikirves (Mkm 1387:2). Kuwat Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:28.29 ja 80.

Haatala Uutela

476 04 0006

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajatus</i>	kiivakautinen
<i>Peruskartta</i>	3331.03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7004.72, y=3508.12, z=90-95
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 3 km länteen
<i>Löydöt</i>	Kaksi talitaa, Mkm 33, 34

Lauri Pohjakallio kertoo raportissaan (1979), että esineet on löytänyt Janne Vuorela, joka myöskin osoitti esineiden löytöpaikan. Tämä paikka sijaitsi Keski-Pulkko -järven itäpuolella, noin 140 metriä rannasta. Se oli länteen, järven rantaan viettävä hiekkainen peltokumpare, jossa löytöjen ajankohtana, 1930-luvulla, oli näkynyt myös merkkejä tulisijoista. Löytöpaikkatöyräältä on kuitenkin sittemmin ajettu parin metrin paksuinen kerros hiekkaa, alue on tasattu pelloksi, ja mahdollinen asuinpaikka kokonaan tuhottu.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit: Ea. 4378

Diat: 5490:17-18

Varpasmaa Huosiaispuro**476 04 0007**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	kiivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3313 12 Panka
<i>Koordinaatit</i>	X=7000.23, y=3498.10, z=130
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 17,5 km länsilounaaseen
<i>Löydöt</i>	Poikkikirves, KuM 6482

Löytöpaikka lieene Huosiaispuron ja metsätien leikkauksen paikkeilla. Alue on tasaista hiekkamaata, jonka pinta nousee pari metriä puron yläpuolelle.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Venäjänsaari Kuusela**476 04 0008**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	kiivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331 05 Leinolanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=6993.346, y=3513.119, z=100
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 5 km etelään
<i>Löydöt</i>	Primitiivinen kirves, käyräselkäinen kourutalilta, Mkm 1012, 1013 (?)

Varhemmissa löytötiedoissa (Pohjakallio 1979) löytöpaikalle annetaan erit koordinaatit kuin tässä. Kesällä 2002 Kuuselassa käydessäni tapasin isännän ja kaksi talon aikuista tytärtä. Esineiden löytäjä, Hilka Haatainen, oli kuollut, mutta tyttäret saattoivat osoittaa esineiden tarkan löytökohden. Lisäksi yllä mainitut koordinaatit sopivat hyvin yhteen sen Pohjakallion antaman tiedon kanssa, että löytöpaikka sijaitsisi noin 60 metriä asuinrakennuksesta kaakkoon.

Perunapelto, josta löydöt oli tehty, on nyttemmin ruohottunut, ja paikalla oli pieni keittiöpuutarha.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: Fa.:4379, 4492-4493

Diat:: 5490:20-21, 77

*Käyräselkäinen kourutalilta Kuuselasta, Mkm 1013.
Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:21.*

Hämeensuo, kuvan keskellä "valtaoja", joka lieenee pronssikirveen löytöpaikka. Kuva Oili Forsberg, Kuopion museo 5490:68.

Hämeensuo

476 04 0009

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajoitus</i>	Varhaismetallikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331 06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7005.10, y=3517.42, z=85
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 2.3 km itäkaakkoon
<i>Löydöt</i>	Maaningan tyyppin pronssikirves, KM 5311

Esine on löytynyt Pohjakallion mukaan (1979) "oikeanpuoleisesta valtaojasta 250 syllän päässä suon eteläreunasta". Edelleen viittaa Pohjakallio Tallgrenin artikkeliin Kotiseudussa 1911, ja arvelee esineen aikanaan pudonneen veteen. Löytökorkeus ei tätä välttämättä edellytä, mutta Hämeensuo on ollut ilmeisesti vielä 1800-luvulla järvenä. Tällöin voidaan olettaa, ettei esineen hukkaamisajankohtanaan ole välttämättä ollut kyse mistään suuresta vesistöstä, sillä 85 metrin korkeus veden pinnassa oli saavutettu jo varhaisen metallikauden aikoihin.

Kesän 2002 inventoinnissa löytöpaikka, peltoaukeama valtaojineen oli selvästi tunnistettavissa. Pelto oli viljelty, joten alueen tarkempi tutkiminen ei ollut mahdollista.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: F.a.:4474-4476

Diat:: 5490:67-68

Halola Hiekkala**476 04 0010**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	kiivikkaitinen
<i>Peruskartta</i>	3331 06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7004.98, y=3516.50, z=95
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 1.4 km kaakkoon
<i>Löydöt</i>	Kivikirves, KuM 6250

Toisin kuin Pohjakallion raportissa (1979) väitetään, on esine löytynyt Hiekkalan talon mailta (ei Hiljalan), talosta noin 120 metriä itään olevasta pellostaa. Pello on loivassa rinteessä ja kesällä 2002 se oli viljelyksellä. Pellon takana, louhikossa, oli hahmotettavissa vuoksen terassi, jota alemmalla siinä kirves ilmeisesti on löytynyt. Metsikköä haravoitiin, mutta mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa ei siellä havaittu.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: Fa.. 4471-4473

Diat:: 5490:65-66

Kinnulanlahti Hämeenlampi**476 04 0011**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Ajoittamaton
<i>Peruskartta</i>	3331 09 Mikka
<i>Koordinaatit</i>	X=7008.24, y=3521.37, z=105
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 6.5 km itäkoilliseen
<i>Löydöt</i>	Reikäkivi, KuM 18353

Löytöpaikka sijaitsee Hämeenlammesta 200 metriä länteen ja on tasaista peltomaata. Lammen rannat ovat kosteat. Alueelta ei reikäkiven lisäksi ole löytynyt muuta.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: Fa.. 4391

Diat:: 5490:30

Leppälahti Viula**476 04 0012**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Ajoittamaton
<i>Peruskartta</i>	3332 01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7019.50, y=3508.58, z=95
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 15 km pohjoisluoteeseen
<i>Löydöt</i>	Liteä reikäkivi, KuM 5504:3

Löytöpaikka sijaitsee Viulan talosta noin 450 metriä lounaaseen ja on länsiluoteeseen viettävää hiekaista peltorinnettä. Paikalta ei reikäkiven lisäksi ole muuta löytynyt.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Leppälahti Hattumäki

476 04 0013

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	kiivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332 02 Lappetelä
<i>Koordinaatit</i>	X=7020.44, y=3508.64, z=100
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 16 km pohjoisluoteeseen
<i>Löydöt</i>	Pohjalainen tasataltta, KuM 5504:1

Esine on löytynyt Hattumäen talosta 300 metriä länteen ojankaivuutyön yhteydessä, savimaasta. Löytöpaikka on saman laakson samanpuolisella rinteellä, kuin Leppälahti Viulan (0012) irtolöytönä esiintunut litteä reikäkivi. Löytöpaikoilla on etäisyyttä toisiinsa vajaa kilometri.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Leppälahti Vanhapiha

476 04 0014

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Varhaismetallikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332 05 Lapinlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7022.11, y=3510.11, z=90
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 17 km pohjoisluoteeseen
<i>Löydöt</i>	Tasakanfainen nuolenkärki, kvartsia, KuM 5844 ja 6151

Löytöpaikka on Vanhapihan talon pelloilla lähellä Leppälahden rantaa. Esineet eivät ole löytäneet yhtäaikaan, vaan kvartsi-iskos on löytynyt myöhemmin Lauri Pohjakallion ja Christian Carpelanin tarkastaessa löytöpaikkaa. On erittäin todennäköistä, että löytöpaikalla on ollut varhaismetallikautinen asuinpaikka.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Kaurasuonharju**476 04 0015**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331 09 Mikka
<i>Koordinaatit</i>	X=7003.16, y=3520.28, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 5.6 km kaakkoon
<i>Löydöt</i>	Veneenmuotoisen vasarakirveen "barbaarinen" jäljelmä. KuM 2379

Pohjakallio arvelee reportissaan (1979) esineen löytöpaikaksi Kauraharjun tilan peltoja. Yllä annetut koordinaatit ovat tilan, joiden ympäristön pelloilta kirves oletettavasti on löytynyt. Pellot sijaitsevat 90-95 mpy, joten on mahdollista, että kirves aikanaan on tippunut veteen.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: E.a. 4392-4395

Diat:: 5490:31

Korppiniemi**476 04 0016**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Varhaismetallikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332 04 Käänninniemi
<i>Koordinaatit</i>	X=7014.36, y=3512.00, z=85-90
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 9.1 km pohjoisluoteeseen
<i>Löydöt</i>	Tasakantainen nuolenkärki ja eläinpääase ("otanuija"), KM 2023:104.105

Museoviraston arkeologian osaston lappuluettelossa on tiedot tasakantaisesta nuolenkärjestä sekä eläinpääaseesta, jotka ovat löydetty Korppiniemeltä Viannon kylältä. Pohjakallio yhdistää esineet samojen koordinaattien alle raportissaan (1979) hukkaan joutuneen kiviesineen kanssa, joka lienee löytynyt läheiseltä Pajapelloilta. Lappuluettelo kuitenkin yksiselitteisesti nimeää Korppiniemen esineiden löytöpaikaksi, joten yllä esitetyt koordinaatit ovat Korppiniemeltä.

Niemi kasvoi heinää kesällä 2002, joten sen lähempi tarkastaminen ei ollut mahdollista. Nuolenkärki on valkeaa kvartsia, ja tyyppi on selvästi varhaismetallikautinen. Eläinpääaseeseen on Carpelan ajoittanut (1974:77-78) kuuluvaksi kivikauden ja varhaisen metallikauden taitteeseen, lähinnä typologisin perustein.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: E.a. 4509-4511

Diat:: 5490:82

Varpala**476 04 0017**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331 03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7005.50, y=3502.72, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 12.5 km länteen
<i>Löydöt</i>	Kourutalta, Mkm 1, kourutaltan terätkelma, KM 3690 (?)

Esineet on löydetty Varpalan tilan mailta, mutta tarkemmat löytötiedot puuttuvat. Yllä esitetyt koordinaatit ovat tilan paikkatiedot.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: F.a. 4380

Diat:: 5490:22

Tervasmaa Rajala**476 04 0018**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331 03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7003.99, y=3505.99, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 8.5 km länsilounaaseen
<i>Löydöt</i>	Pienoiskourutalta Mkm 215/46

Esine on löytynyt Rajalan pellosta, koordinaatit yllä ovat talon koordinaatit. Esineen on lahjoittanut 1941 Aili Rajala.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: 5490:16

Saarisen järven ranta**476 04 0019**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331 03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7007.00, y=3502.50, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 12 km länteen
<i>Löydöt</i>	Kourutalta, Mkm 35, poikkitalta Mkm 1383

Esineet on löydetty Saarisen järven rannalta suurta valtaojaa kaivettaessa, suolta, puun alta vuonna 1931. Esineet on löytänyt Heikki Haatainen. Yllä esitetyt koordinaatit ovat Saarisen järven, sillä esineiden tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: F.a. 4385

Diat:: 5490:19, 27

Pulkonkoski**476 04 0020**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Ajoittamaton
<i>Peruskartta</i>	3331.03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7002.74, y=3509.04, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 6.5 km lounaaseen
<i>Löydöt</i>	Littea reikäkivi, KuM 2334

Esine on löydetty Pulkonkosken seudulta, ja sen on lahjoittanut tuomari Jack. Yllä annetut koordinaatit on Pohjakallio määrittänyt summittaisesti (1979).

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Alapulkko Koskenniska**476 04 0021**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikäytinen
<i>Peruskartta</i>	3331.03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7002.74, y=3509.04, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 6.5 km lounaaseen
<i>Löydöt</i>	Kivitaltta, KuM 2010

Esine on löytynyt Pulkonkosken seudulta, koordinaatit ovat Pohjakallion (1979) summittaisesti määrittämät. Esineen on lahjoittanut Heikki Väisänen 1927.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Kurolanlahti Koivuharju**476 04 0022**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikäytinen
<i>Peruskartta</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7000.34, y=3511.02, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 7 km lounaaseen
<i>Löydöt</i>	Poikkikirves, KuM 31

Esineen on lahjoittanut talollinen Taavetti Tuovinen vuonna 1884, ja sen sanotaan löytyneen Kurolanlahden suuressa hongikossa olevasta kivirauniosta käärmeen kärjäkiven kanssa. Koordinaatit yllä ovat Koivuharjun talon, eikä esineen tarkempi löytöpaikka ole tiedossa.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Kurolanlahti Rantapello**476 04 0023**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331.06 Maaninka
<i>Koordinaatit</i>	X=7002.28, y=3517.78, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 4,2 km kaakkoon
<i>Löydöt</i>	Tasataltta, KM 3843:1

Esineen löytötietona mainitaan, että sen on löytänyt talonisäntä Mikko Raatikainen Kurolanlahden vanhaan peltoon uudisojaa kaivaessaan. Kyseessä ovat ilmeisesti Rantapellon maat, yllä annetut koordinaatit ovat Rantapellon talon.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit: -

Diat: -

Käärmelahden koulun pelto**476 04 0024**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331.08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	X=6998.76, y=3520.81, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 9,5 km kaakkoon
<i>Löydöt</i>	Suompanpää, Mkm 1010

Esine on mahdollisesti löytynyt koulun puutarhasta tai lähipelloilta, yllä annetut koordinaatit ovat koulun. Koko Käärmelahden koulun ympäristö on peltoa ja esineen paikallistaminen on mahdotonta.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit: -

Diat: -

Käärmelahti Heikkilä**476 04 0025**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Ajoittamaton
<i>Peruskartta</i>	3331.08 Käärmelahti
<i>Koordinaatit</i>	X=6999.86, y=3520.81, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 9 km kaakkoon
<i>Löydöt</i>	Kivinen rengas, KM 10240

Esineen on lahjoittanut Ahti Rytönen vuonna 1935, löytötiedoiksi mainitaan Heikkilän tilan maat. Koordinaatit yllä ovat Heikkilän talon.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit: -

Diat: -

Tuovilanlahti Topila 1**476 04 0026**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332 01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7013.67, y=3506.58, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 11.5 km luoteeseen
<i>Löydöt</i>	Oikotaltta, KuM 2559

Esineen on lahjoittanut ylioppilas K.Ståhlberg vuonna 1903, koordinaatit osoittavat Topilan taloa Tuovilanlahden koillisrannalla, lahden ja Arkkuvuoren välissä. Koko lahden ranta-alue oli viljelyksellä kesällä 2002, joten tarkempi tutkimus alueella oli mahdotonta.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Tuovilanlahti Topila 2**476 04 0027**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332 01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7014.41, y=3505.89, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 13 km luoteeseen
<i>Löydöt</i>	Poikkitalta KM 8850

Esineen on löytänyt talollisen poika Uuno Rytkönen puun juuresta kuivalta maalta Topilasta. Kyseessä on eri Topila kuin kohde 0026. Nyt kyseessä oleva Topila sijaitsee Tuovilanlahden pohjukassa, yllä annetut koordinaatit ovat talon.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Tuovilanlahti Oksala**476 04 0028**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3332 01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7011.48, y=3506.44, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 10 km länsiluoteeseen
<i>Löydöt</i>	Kivikirves, KuM 4517

Esineen on lahjoittanut Arvi Eskelinen, jonka kotitalo Oksala mainitaan esineen löytöpaikaksi. Yllä annetut koordinaatit ovat talon koordinaatit.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Tuovilanlahti Törmälä**476 04 0029**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajoitus</i>	Rautakautinen
<i>Peruskartta</i>	3332.01 Tuovilanlahti
<i>Koordinaatit</i>	X=7013.64, y=3506.02, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 12,5 km länsiluoteeseen
<i>Löydöt</i>	Soikea tuluskivi, KuM 1754

Esineen sanotaan löytyneen niittysuosta Tuovilanlahdesta. Yllä annetut koordinaatit ovat Törmälän talon, jossa esineen lahjoittaja, kauppias Matti Remes, on asunut.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Leppälahti Supukka**476 04 0030**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajoitus</i>	Ajoittamaton
<i>Peruskartta</i>	3332.04 Käänninniemi
<i>Koordinaatit</i>	X=7016.32, y=3511.30, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 11,5 km pohjoisluoteeseen
<i>Löydöt</i>	Iskukivi, KuM 5504:2

Esineen on löytänyt opettaja Pekka Maijala ja lahjoittanut Pekka Niiranen. Niukoista löytötiedoista ei käy ilmi, millä perusteilla Pohjakallio on arvellut löytöpaikaksi Supukan tilaa, jonka päärakennuksen koordinaatit on yllä annettu.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: -

Diat:: -

Pulkonpää**476 04 0031**

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Ajoitus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331.03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7006.64, y=3506.30, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 9 km länteen
<i>Löydöt</i>	Talita, Mkm 179

Esineen löytötiedot ovat niukat ja peräisin Maaningan kotiseutumuseon kortistosta. Esineen on lahjoittanut opettaja Veikko Luostarinen vuonna 1935, ja se on löytynyt Pulkonpään tilan pellosta. Yllä annetut koordinaatit ovat tilan päärakennuksen paikkatiedot.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

Negatiivit:: Fa. 4382

Diat:: 5490:24

Heinälammen suoranta**476 04 0032**

<i>Muinaisjäännytystyyppi</i>	Löytöpaikka
<i>Aiotus</i>	Kivikautinen
<i>Peruskartta</i>	3331 03 Pulkonkoski
<i>Koordinaatit</i>	X=7003.00, y=3503.44, z=?
<i>Sijainti</i>	Maaningan kirkosta 12 km länsilounaaseen
<i>Löydöt</i>	Oikoteräinen kirves, Mkm 1382

Maaningan kotiseutumuseon kortisto tietää kertoa esineen löydetyn Heinälammen suorannalta, yllä annetut koordinaatit ovat lammessa. Esine on saatu Hannes Tuppuraiselta vuonna 1939.

Kertomuksen liitteet:

Kartta irtolöytökohteista

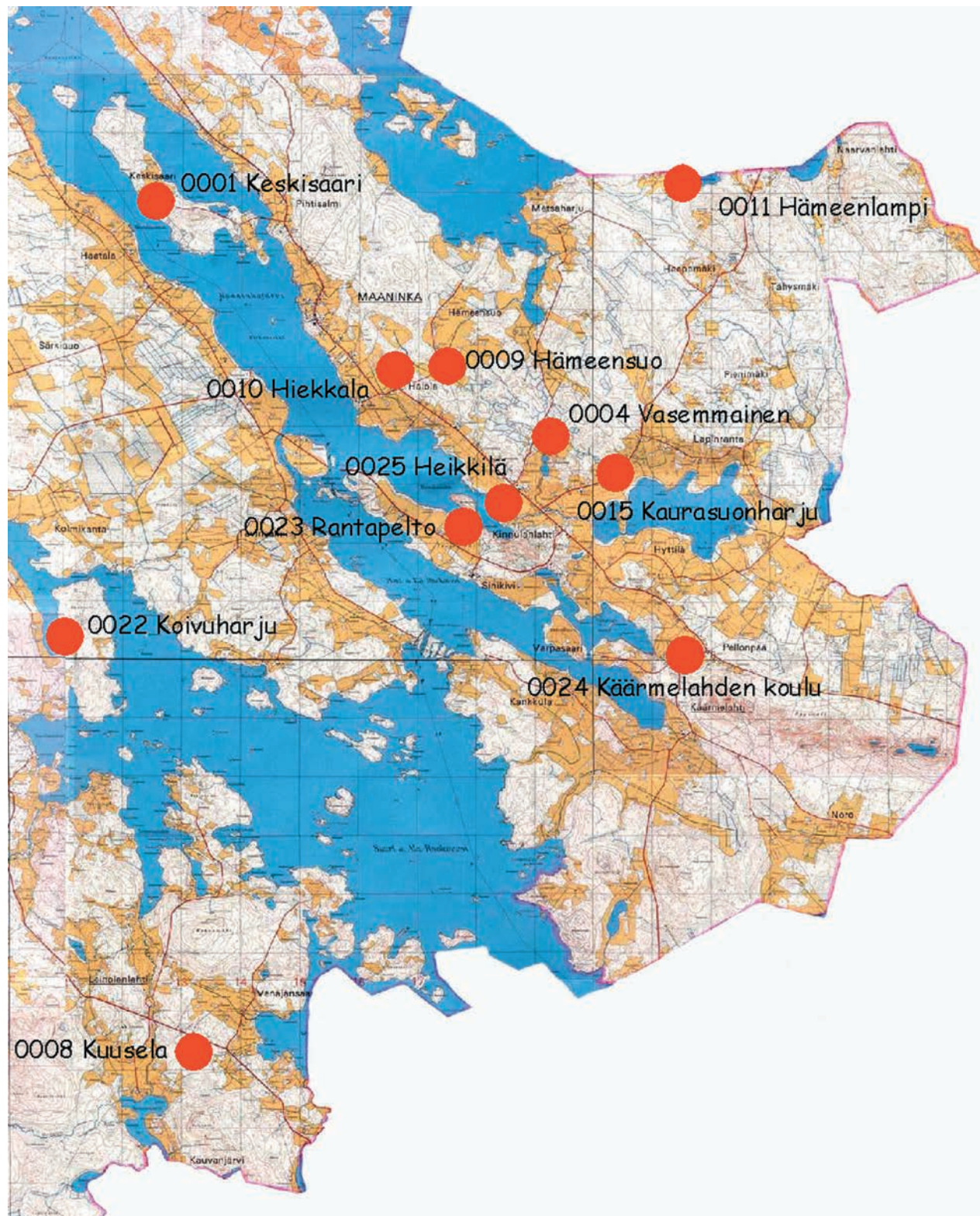
Negatiivit:: F.a. 4381

Diat:: 5490:23

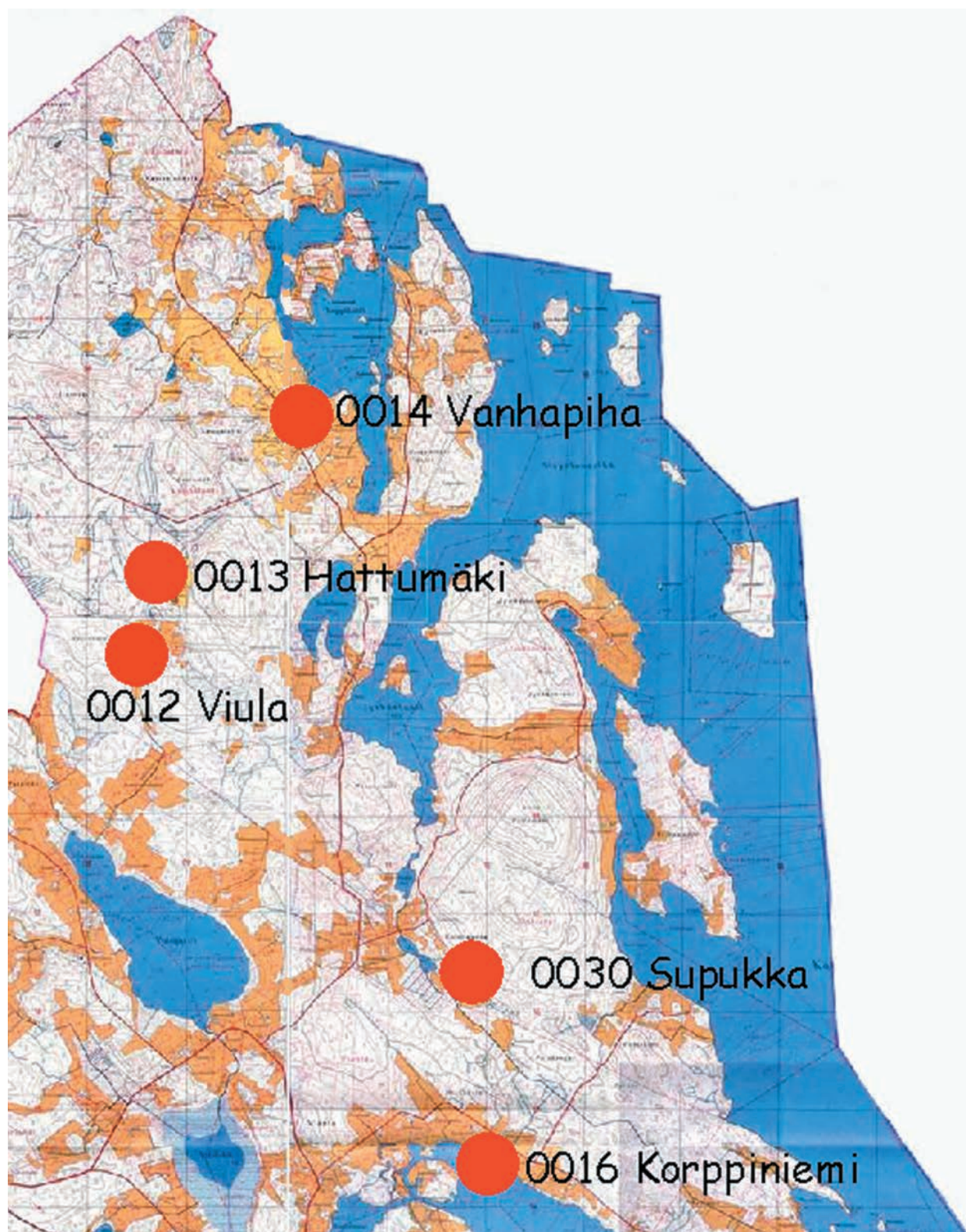
*Yllä Käärmelahdesta löytynyt reikäkivi Maaningan kotiseutumuseon kokoelmista. Kuva Kuopion museo 5490:15.
Alla poikkiteräinen kirves Haatalan Uutelasta (Mkm 33). Kuva Kuopion museo 5490:17, Oili Forsberg*

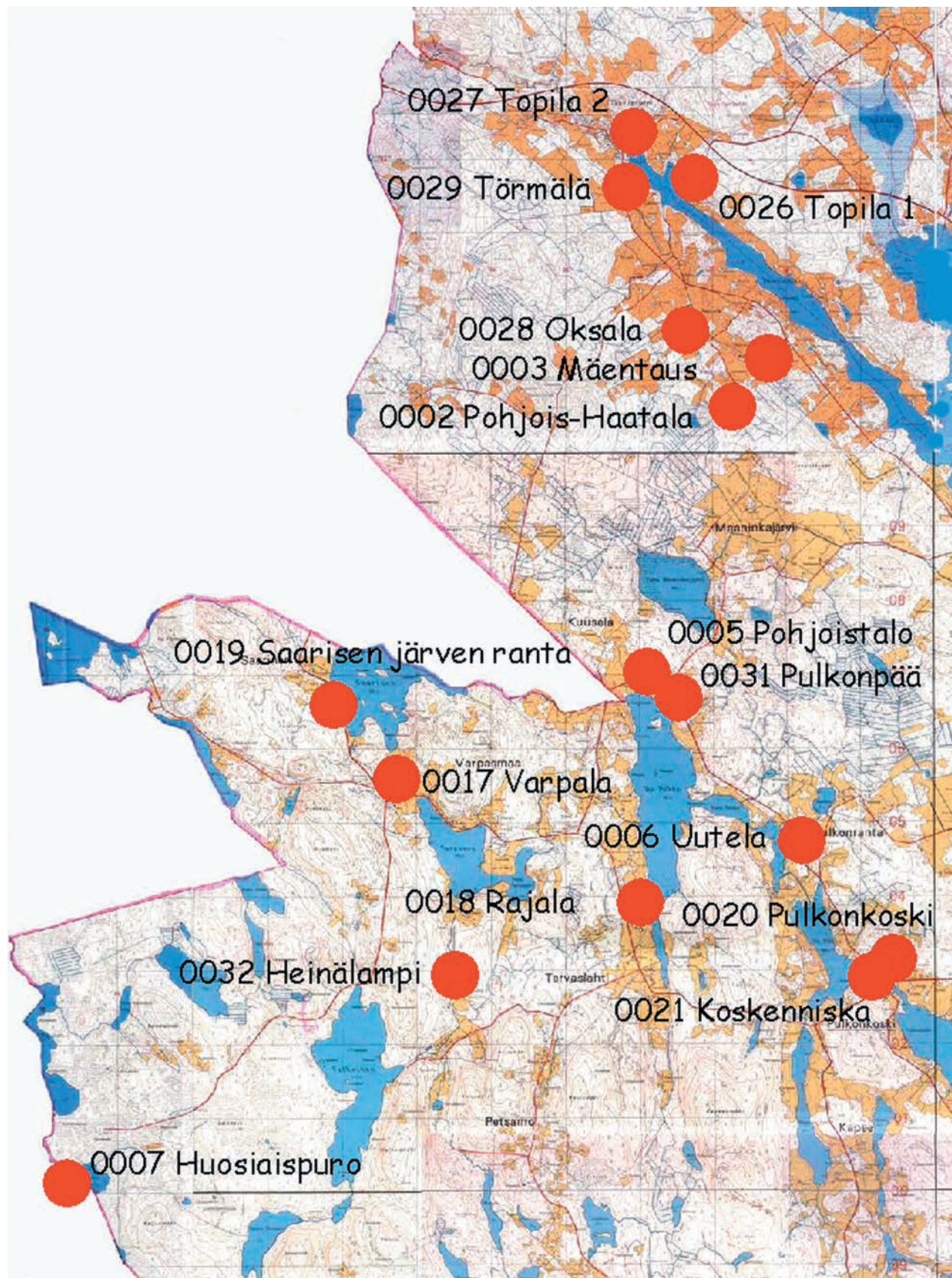
IRTOLÖYTKOhteita MAANINGAN ALUEELLA

IRTOLÖYTÖKOhteita Maaningan Alueella

IRTOLÖYTKOhteita Maaningan alueella

LÖYTÖLUETTELO

Maaningan inventoinnin löydöt on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston päluetteloon. Löytöjä säilytetään myös Museoviraston kokoelmissa.

<i>Pääno.</i>	<i>Kohde</i>	<i>Alano.</i>	<i>löytö</i>
KM 33249	Maaninka 8 Soraharju	-	Neoliittista asbestikeramiikkaa
KM 33250	Maaninka 19 Pistekangas	1	Palanutta luuta
- “ -	- “ -	2	Kvartsi-iskos
- “ -	- “ -	3	asbestia
KM 33251	Maaninka 4 Metelinniemi	-	kvartsilohkare
KM 33252	Maaninka 24 Kätölahti 1	-	tekstiilikeraamiikkaa
KM 33253	Maaninka 26 Maliharju	-	Liuskeinen taltan teelmä
KM 33254	Maaninka 9 Huutoniemi	-	järvimalmia

Maaninka 8 Soraharjun asbestikeramiikka (KM 33249) on neoliittisen asbestikeramiikan tapaan koostumukseltaan sellaista, että asbestikuidut on päättynyt erimittaisiksi kappaleiksi saven sekaan. Paloissa ei ole havaittavissa koristelua ja ne ovat kaikki lohkeilleita siten, ettei yhdessäkään palassa ole erotettavissa sekä ulko- että sisäpintaa. Yksi paloista on ponttipala. Kaikkiaan palasia on 9.

Pistekankaan löydöissä (KM 33250) palanut luu muodostaa valtaosan, joukossa on vain neljä pientä kvartsi-iskosta sekä pieni asbestiraaka-aineen kappale. Palaneen luun kappaleita on runsaasti ja ne ovat hyvin säilyneitä sekä läpeensä palaneita. Jotkin palloniveltien luut muistuttavat hylkeen luita, mutta osteologista analyysia luista ei ole saatavilla.

Metelinniemi 4 löytö (KM 33251) on rökkiön reunalta tuulenkaadosta löytynyt suurehko kvartsilohkare. Raaka-aine on hyvälaatuista, ja kimpaletta näyttää isketyn lähes joka sivulta.

Kätölahti 1:n tekstiilikeraamiikkalöytö (KM 33252) koostuu kahdesta pienestä palasesta. Molemmissa paloissa sekä sisä- että ulkopinnat ovat jäljellä. Isommassa on ulkopinnalla selvästi erotettavissa (val e?)tekstiilipainannetta, palan sisäpinta on vahvasti naarmutettu. Pienempi paloista on molemmilta pinnoilta jossain määrin juovainen, eikä ole laisinkaan varmaa, että palaset ovat peräisin samasta astiasta. Molemmat ovat hyvin tiiviitä, noin 3-4 mm paksuija ja ilmeisesti hiekkasekoitteisia.

Maliharjun taltan teelmä (KM 33253) on tummaa, hyvälaatuista liusketta. Mitoiltaan se on 9x4.5x2 cm. Taltasta on ollut aikomus tehdä poikkiteräinen – sivut ja alapinta on pilstottu jo raa’asti muotoonsa, yläpinta vaikuttaa muutoin luonnon muovaamalta, paitsi että terää on jo ryhdytty iskemään. Terän kulma on kuitenkin päässyt lohkeamaan. Kanta on täysin muotoilematta.

Huutoniemen löytö (KM 33254) on järvimalmia, eikä se sinänsä ole varsinaisesti mikään muinaislöytö. Huutoniemen varhaismetallikautisen asuinpaikan ja rautakautisen irtolöytöpaikan tuntumasta löydettyä järvimalmilla on eräänlaista viitearvoa. Ilmeisesti raaka-aine on Maaninkajärvestä peräisin. Raudan valmistus järvimalmista olisi siten voinut kohteessa tulla kyseeseen.

MUSTA-VALKOKUVAT

Kaikki kuvat on ottanut Oili Forsberg, jollei toisin ilmoiteta.

Kuvat on luetteloitu Kuopion museon kuva-arkistoon. Kunkin kuvan kohdalla lukee arkistonumero.

F.a. 4361. Maaninka 11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 13. Kuvattuna pohjoisesta etelään.

F.a. 4362. Maaninka 11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 13. Kuvattuna pohjoisesta etelään.

F.a. 4363. Maaninka 11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 5. Kuvattuna pohjoisesta etelään.

F.a. 4364. Maaninka 13 Puuronsilmä 3, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 1. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.

F.a. 4365. Maaninka 14 Puuronsilmä 4, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 2. Kuvattuna idästä länteen.

F.a. 4366. Maaninka 14 Puuronsilmä 4, pyyntikuoppakohde. Kuopassa 5 Museoviraston tutkija Helena Taskinen. Kuvattuna pohjoisesta etelään.

F.a. 4367. Maaninka 14 Puuronsilmä 4, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuopat 7, 8 ja 9. Kuvattuna lounaasta koilliseen.

F.a. 4368-4370. Maaninka 19 Pistekangas. Panoraama tuhoutuneesta kivikautisesta asuinpaikasta. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.

F.a. 4371-4372. Maaninka 19 Pistekangas. Panoraama löytöalueesta. Kuvattuna lännestä itään.

F.a. 4373-4375. Maaninka 20 Käärmelahti, panoraama pyyntikuoppakohteesta Pohjois-Savon liiton tutkija Merja Marin sateenvarjoineen yhdessä pyyntikuopista. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4376. Maaninka 21 Hetelampi, pyyntikuoppakohde. Kuopat metsikössä kuvan vasemmalla reunalla. Kuvattuna idästä länteen.

F.a. 4377. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Reikäkivi numerolla 278, löytynyt Käärmelahdesta.

F.a. 4378. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Poikkiteräinen kirves numerolla 33 Haatalan Uutelasta.

F.a. 4379. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Primitiivinen kirves ilmeisesti numerolla 1012 Venäjänsaaren Kuuselasta.

F.a. 4380. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Käyräselkäinen kourutaltta ilmeisesti numerolla 1013 Venäjänsaaren Kuuselasta.

F.a. 4381. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Kourutaltta numerolla yksi. Museon kortiston mukaan se on saatu vuonna 1912 kansakoulunopettaja Kalle Saastamoiselta, joka puolestaan on saanut esineen maanviljelijä Ab. Mykkäseltä.

F.a. 4382. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Litteä oikoteräinen kirves/taltta numerolla 1382, vaalean vihertävää liusketta. Saatu museon kokoelmiin Hannes Tuppuraiselta 10.1.1939. Esine on löytynyt suosta Heinälammen rannalta.

F.a. 4383-4384. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Vuolukivinen valinmuotin puolikas numerolla 206. Kuvat muotin molemmilta puolilta. Esineen on museolle lahjoittanut Helka Marikainen vuonna 1938, ja sen on löytänyt lahjoittajan Esko-veli «hieka».

F.a. 4385. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Poikkitaltta numerolla 1383, mustaa tiivistä liusketta. Saatu museon kokoelmiin 1931 palstatilallinen Heikki Haataiselta. Esine on löytynyt Saarisen järven rannalta suosta, ojaa kaivettaessa.

F.a. 4386. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Pieni tasataltta numerolla 1387:1. Lienee Pohjois-Haatalasta.

F.a. 4387. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Poikkitaltta numerolla 1387:2. Lienee Pohjois-Haatalasta.

F.a. 4388-4390. Maanigan Käärmelahden pohjukka, panoraama. Kuvattu uimarannalta, pohjoisesta etelään.

F.a. 4391. Maaninka Hämeenlampi, reikäkiven (KM18353) löytötienoota. Kuvattu pohjoisesta etelään.

F.a. 4392-4395. Maaninka Kauraharju, panoraama. Vasarakirveen (KuM 2379) löytöaluetta tieltä pellolle. Kuvattu etelästä pohjoiseen.

F.a. 4396-4398. Maaninka 2 Myhkyri. Täysin tuhottu kiviröykkiö on sijainnut kuvatulla alueella. Kuvattu kaakosta luoteeseen.

F.a. 4399-4405. Maaninka 22 Myhkyrinsaari 2. Panoraamapyyntikuoppa-alueelta. Kuvattu luoteesta kaakkoon.

F.a. 4406-4409. Maaninka 3 Metelinkallio. Panoraama röykkiöstä 1. Kuvattu pohjoisesta etelään.

F.a. 4410. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 2. Kuvattu koillisesta lounaaseen.

F.a. 4411-4412. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 4, panoraama. Kuvattu koillisesta lounaaseen.

F.a. 4413-4415. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 6, panoraama. Kuvattu luoteesta kaakkoon.

F.a. 4416. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 8. Kuvattu lounaasta koilliseen.

F.a. 4417-4418. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 10, panoraama. Kuvattu pohjoisesta etelään.

F.a. 4419-4420. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 12, panoraama. Kuvattu idästä länteen.

F.a. 4421-4422. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 13, panoraama. Kuvattu etelästä pohjoiseen.

F.a. 4423-4424. Maaninka 3 Metelinkallio. Panoraama, edessä röykkiö 13, takana röykkiö 14. Kuvattu lounaasta koilliseen.

F.a. 4425. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 1 kuvattuna pohjoisesta etelään.

F.a. 4426. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 1 kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4427. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 3, joka on uutena rekisteröity, kuvattuna lounaasta koilliseen.

F.a. 4428-4430. Maaninka 4 Metelinniemi. Panoraama röykkiöistä 1 ja 3 kuvattuna rannan suunnasta, lännestä itään.

F.a. 4431-4433. Maaninka 3 Metelinmäki ja 4 Metelinkallio. Panoraama kuvattuna etelästä pohjoiseen.

F.a. 4434. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 2 kuvattuna idästä länteen.

F.a. 4435. Maaninka 4 Metelinniemi. Tuulenkaato röykkiössä 2. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4436. Maaninka 4 Metelinniemi. Kvartsilohkare röykkiön 2 tuulenkaadosta.

F.a. 4437-4439. Maaninka 7 Vehkalahti. Panoraama kivilautiselta asuinpaikalta. Löydöt ladon vasemmalla puolella olevasta pienestä sorakuopasta. Kuvattu etelästä pohjoiseen.

F.a. 4440. Maanigan kotiseutumuseon kokoelmat. Tappara. Museon kokoelmiin lahjoittanut 1935 mv. Ville Venäläinen.

F.a. 4441-4443. Maaninka 23 Soraharju 2. Panoraama pyyntikuopasta. Kuvattuna koillisesta lounaaseen.

F.a. 4444. Maaninka 23 Soraharju 2. Pyyntikuoppa kuvattuna idästä länteen.

F.a. 4445-4448. Maaninka 8 Soraharju. Panoraama asuinpaikalta ja asbestikeramiikan löytöpaikalta. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.

F.a. 4449-4454. Maaninka 9 Huutoniemi. Panoraama varhaismetallikautiselta asuinpaikalta. Kuvattuna idästä länteen.

F.a. 4455-4459. Maaninka 24 Kätölahti 1 ja 25 Kätölahti 2. Panoraama alueelta, jossa sijaitsee tekstiilikeraaminen asuinpaikka sekä pyyntikuoppa. Kuvattuna pohjoisesta etelään.

F.a. 4460-4463. Maaninka 24 Kätölahti 1. Panoraama tekstiilikeraamiselta asuinpaikalta. Kuvattuna idästä länteen.

F.a. 4464-4466. Maaninka 25 Kätölahti 2. Panoraama pyyntikuopasta, kuvattuna lännestä itään.

F.a. 4467-4470. Maaninka Vasemmainen. Irtolöytönä esiintulleiden verkonpainojen löytöpaikka pellon ja metsän rajalla. Panoraama idästä länteen.

F.a. 4471-4473. Maaninka Halola Hiekkala. Kivikirveen (KuM 6250) löytöpaikka. Panoraama kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4474-4476. Maaninka Hämeensuo. Maaningan tyypin kirveen (KM 5311) löytötienoota. Panoraama lounaasta koilliseen.

F.a. 4477. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 3. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.

F.a. 4478. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 3. Röykkiön reunalla inventoija. Kuvattuna luoteesta kaakkoon. Kuvannut Hilma Forsberg.

F.a. 4479. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 3, jonka reunalla inventointiapulainen Hilma Forsberg. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.

F.a. 4480-4481. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 4. Kuvattuna pohjoisesta etelään.

F.a. 4482-4483. Maaninka 5 Sämpsälä. Panoraama röykkiöstä numero 1. Kuvattuna etelästä pohjoiseen.

F.a. 4484-4486. Maaninka 5 Sämpsälä. Panoraama röykkiöstä numero 2. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.

F.a. 4487. Maaninka 6 Hiturinniemi. Alueelta on tuhottu röykkiö metsäaurauksella. Alue kuvattuna etelästä pohjoiseen.

F.a. 4488-4491. Maaninka 26 Maliharju. Panoraama kivikautiselta asuinpaikalta. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4492-4493. Maaninka Kuusela. Panoraama primitiivisen kirveen ja kourutaltan löytöpaikalta. Entistä peltoa. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4494-4497. Maaninka Mäentausta. Taltankatkelman (KuM 6616:1) löytöpaikka. Panoraama, kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4498-4500. Maaninka Pohjois-Haatala. Poikkikirveen ja tasataltan (Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat, 1387:1-2) löytötienoota. Panoraama kuvattuna kaakosta luoteeseen.

F.a. 4501-4504. Maaningan Repomäkeä heinäkuun alun myrskyn jäljiltä. Kuvattu pisteestä 6999.31/3521.63, luoteesta kaakkoon.

F.a. 4505-4508. Maaningan Repomäkeä heinäkuun alun myrskyn jäljiltä. Kuvattu pisteestä 6999.31/3521.63, luoteesta kaakkoon.

F.a. 4509-4511. Maaninka Korppiniemi. «Otanuijan» (KM 2023:105) todennäköistä köytötienoota. Panoraama, kuvattuna pohjoisesta etelään.

DIAKUVAT

Kaikki kuvat on ottanut Oili Forsberg, jollei nimenomaisesti toisin sanota.

Maaningan inventoinnin diakuvat kulkevat Kuopion museon päänumerolla 5490, alla on ilmoitettu kunkin kuvan yhteydessä päänumeron alanumero.

1. Maaninka 11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 13. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
2. Maaninka 11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 13. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
3. Maaninka 11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 5. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
4. Maaninka 11 Puuronsilmä 1, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 5. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
5. Maaninka 13 Puuronsilmä 3, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 1. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
6. Maaninka 14 Puuronsilmä 4, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 2. Kuvattuna idästä länteen.
7. Maaninka 14 Puuronsilmä 4, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuoppa 2. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
8. Maaninka 14 Puuronsilmä 4, pyyntikuoppakohde. Kuopassa 5 Museoviraston tutkija Helena Taskinen. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
9. Maaninka 14 Puuronsilmä 4, pyyntikuoppakohde. Kuvassa kuopat 7, 8 ja 9. Kuvattuna lounaasta koilliseen.
10. Maaninka 19 Pistekangas. Tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
11. Maaninka 19 Pistekangas. Kivikautisen asuinpaikan löytöalue. Kuvattuna lännestä itään.
12. Maaninka 20 Käärnelahti, pyyntikuoppakohde. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
13. Maaninka 20 Käärnelahti, pyyntikuoppakohde. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
14. Maaninka 21 Hetelampi, pyyntikuoppakohde. Kuopat metsikössä kuvan vasemmalla reunalla. Kuvattuna idästä länteen.
15. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Reikäkivi numerolla 278, löytynyt Käärnelahdesta.
16. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Pienoiskourutaltoa numerolla 215/46. Löydetty Tervaslahden Rajalan pellostä.
17. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Poikkiteräinen kirves numerolla 33 Haatalan Uutelasta.
18. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Talta numerolla 34 Haatalan Uutelasta.
19. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Kourutaltoa numerolla 35. Löytynyt Saarisen järven rannalta.
20. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Primitiivinen kirves ilmeisesti numerolla 1012 Venäjänsaaren Kuuselasta.
21. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Käärneläinen kourutaltoa ilmeisesti numerolla 1013 Venäjänsaaren Kuuselasta.
22. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Kourutaltoa numerolla 1. Museon kortiston mukaan esine on saatu 1912 kansakoulunopettaja Kalle Saastamoiselta, joka puolestaan oli sen saanut maanviljelijä Ab. Mykkäselältä.
23. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Litteä oikoteräinen kirves/talta numerolla 1382, vaalean vihertävää liusketta. Saatu museon kokoelmiin Hannes Tuppuraiselta 10.1.1939. Esine on löytynyt suosta Heinälammien rannalta.

24. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Litteä taltta numerolla 179, harmaata liusketta. Kotiseutumuseolle vuonna 1935 toimittanut opettaja Veikko Luostarinen. Esine on löytynyt Pulkonpään tilan pellosta.
- 25-26. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Vuolukivinen valinmuotin puolikas numerolla 206. Kuvat muotin molemmilta puolilta. Esineen on museolle lahjoittanut Helka Marikainen vuonna 1938, ja sen on löytänyt lahjoittajan Esko-veli «hiekasta».
27. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Poikkitaltta numerolla 1383, mustaa tiivistä liusketta. Saatu museon kokoelmiin 1931 palstatilallinen Heikki Haataiselta. Esine on löytynyt Saarisen järven rannalta suosta, ojaa kaivettaessa.
28. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Pieni tasataltta numerolla 1387:1. Lienee Pohjois-Haatalasta.
29. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Poikkitaltta numerolla 1387:2. Lienee Pohjois-Haatalasta.
30. Maaninka Hämeenlampi, reikäkiven (KM18353) löytötienoota. Kuvattu pohjoisesta etelään.
31. Maaninka Kauraharju. Vasarakirveen (KuM 2379) löytöaluetta tieltä pellolle. Kuvattu etelästä pohjoiseen.
32. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 1. Kuvattu pohjoisesta etelään.
33. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 2. Kuvattuna koillisesta lounaiseen.
34. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 4. Kuvattuna koillisesta lounaiseen.
35. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 6. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
36. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 8. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
37. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 12. Kuvattuna idästä länteen.
38. Maaninka 3 Metelinkallio. Röykkiö 13. Kuvattuna etelästä pohjoiseen.
39. Maaninka 3 Metelinkallio. Etualalla röykkiö 14, takana röykkiö 13. Kuvattuna lounaasta koilliseen.
40. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 1. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
41. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 1. Kuvattuna koillisesta lounaiseen.
42. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 3. Kuvattuna lounaasta koilliseen.
43. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiöt 1 ja 3 järveltä päin, lännestä itään.
44. Maaninka Metelinniemi ja Metelinmäki. Kuvattuna etelästä pohjoiseen.
45. Maaninka Metelinniemen kallioita. Kuvattuna etelästä pohjoiseen.
46. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiö 2. Kuvattuna idästä länteen.
47. Maaninka 4 Metelinniemi. Tuulenkaadon jättämä kuoppa röykkiössä 2. Kuopassa suuri kvartsilohkare. Kuvattuna idästä länteen.
48. Maaninka 4 Metelinniemi. Röykkiön 2 tuulenkaadosta löytynyt kvartsilohkare.
49. Maaninka 7 Vehkalahti. Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä ladon vasemmalla puolella sijaitsevasti pienestä hiekkakuopasta. Kuvattuna etelästä pohjoiseen.
50. Maaninka 7 Vehkalahti. Vanhaa rantaterassia kivikautisen asuinpaikan tuntumassa. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
51. Maaninka 7 Vehkalahti. Vanhaa rantaterassia kivikautisen asuinpaikan tuntumassa. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
52. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Tappara. Museon kokoelmiin lahjoittanut 1935 mv. Ville Venäläinen.
53. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Tappara. Museon kokoelmiin lahjoittanut 1935 mv. Ville Venäläinen.
54. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Vuolukivinen valinmuotin puolikas numerolla 206. Kuvat muotin molemmilta puolilta. Esineen on museolle lahjoittanut Helka Marikainen vuonna 1938, ja sen on löytänyt lahjoittajan Esko-veli «hiekasta».

55. Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat. Vuolukivinen valinmuotin puolikas numerolla 206.
Kuvat muotin molemmilta puolilta. Esineen on museolle lahjoittanut Helka Marikainen vuonna 1938, ja sen on löytänyt lahjoittajan Esko-veli «hiekasta».
56. Maaninka 23 Soraharju 2. Pyyntikuoppa. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
57. Maaninka 23 Soraharju 2. Pyyntikuoppa. Kuvattuna koillisesta lounaaseen.
58. Maaninka 8 Soraharju. Neoliittisen asbestikeramiikan löytöpaikka rinteessä tienmutkassa.
Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
59. Maaninka 9 Huutoniemi. Niemen kärki kuvattuna idästä länteen.
60. Maaninka 24 Kätölahti 1. Tekstiilikeraaminen asuinpaikka, keramiikkalöydöt lapion kohdalta. Kuvattuna idästä länteen.
61. Maaninka 25 Kätölahti 2. Pyyntikuoppa kuvattuna lännestä itään.
62. Maaninka 1 Keskisaari. Röykkiö numero 1. Kuvattuna lännestä itään.
63. Maaninka Vasemmainen. Irtolöytöinä esiintulleiden verkonpainojen löytöpaikka pellon ja metsän rajalla. Kuvattuna idästä länteen.
64. Maaninka Vasemmainen. Irtolöytöinä esiintulleiden verkonpainojen löytöpaikka pellon ja metsän rajalla. Kuvattuna idästä länteen.
65. Maaninka Halola Hiekkala. Kivikirveen (KuM 6250) löytöpaikka. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
66. Maaninka Halola Hiekkala. Kivikirveen (KuM 6250) löytöpaikka. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
67. Maaninka Hämeensuo. Maaningan tyypin kirveen (KM 5311) löytötienoota. Kuvattuna lounaasta koilliseen.
68. Maaninka Hämeensuo. Maaningan tyypin kirveen (KM 5311) löytötienoota. Kuvattuna lounaasta koilliseen.
69. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 3. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
70. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 3. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
71. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 4. Kuvattuna pohjoisesta etelään.
72. Maaninka 5 Sämpsälä. Röykkiö numero 2. Kuvattuna luoteesta kaakkoon.
73. Maaninka 6 Hiturinniemi. Alucelta on tuhottu röykkiö metsäaurauksella. Alue kuvattuna etelästä pohjoiseen.
74. Maaninka 26 Maliharju. Kivikautinen asuinpaikalta. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
75. Maaninka 26 Maliharju. Kivikautinen asuinpaikalta. Kuvattuna etelästä pohjoiseen.
76. Maaninka 26 Maliharju. Kivikautinen asuinpaikalta. Kuvattuna etelästä pohjoiseen.
77. Maaninka Kuusela. Primitiivisen kirveen ja kourutaltan löytöpaikalta. Entistä peltoa.
Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
78. Maaninka Mäentausta. Taltankatkelman (KuM 6616:1) löytöpaikka. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
79. Maaninka Mäentausta. Taltankatkelman (KuM 6616:1) löytöpaikka. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
80. Maaninka Pohjois-Haatala. Poikkikirveen ja tasataltan (Maaningan kotiseutumuseon kokoelmat, 1387:1-2) löytötienoota. Kuvattuna kaakosta luoteeseen.
81. Maaningan Repomäkeä heinäkuun alun myrskyn jäljiltä. Kuvattu pisteestä 6999.31/3521.63, luoteesta kaakkoon.
82. Maaninka Korppiniemi. «Otanuijan» (KM 2023:105) todennäköistä köytötienoota.
Kuvattuna pohjoisesta etelään.

KÄYTETYT LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Arkistolähteet:

Museoviraston muinaisjäännösrekisteri
Museoviraston arkeologian osaston lappuluettelo
Keskitalo Oiva 1971. Tarkastuskertomus Keskisaaren kiviraunioista.
Pohjakallio Lauri 1976. Tarkastuskertomus Myhkyrinsaarelta.
Pohjakallio Lauri 1979. Inventointikertomus. Maaningan inventointi.
Purhonen Paula ja Söyrinki-Harmo Leena 1980/81. Tarkastuskertomus. Myhkyrinsaari.
Purhonen Paula ja Söyrinki-Harmo Leena 1981. Tarkastuskertomus. Metelinkallio.
Vikkula Anne 1982. Kartoituskertomus. Metelinkallio ja Metelinniemi.
Aroalho Jouko 1988. Tarkastuskertomus. Vehkalahti.
Aroalho Jouko 1997. Tarkastuskertomus. Soraharju.
Aroalho Jouko 1997. Tarkastuskertomus. Huutoniemi.
Palm Jukka ja Selonen Jussi 1998. Inventointikertomus. Raportti Maaninkajärven osayleiskaava-alueen inventoinnista Maaningalla 9.6.-18.6.1998.

Kirjallisuus:

Carpelan Christian 1974. Hirven- ja karhunpääesineitä Skandinaviasta Uralille. *Suomen Museo* 1974.
Carpelan Christian 1977. Älg- och björnhuvudföremål från Europas nordliga delar. *Finskt Museum* 1975.
Korteniemi Markku ja Suominen Esa 1998. Nuoliharju W -Suomen vanhin pyyntikuoppa? *Rajamailla IV* 1997. *Studia Historica Septentrionalia* 34. Rovaniemi.
Lavento Mika 2001. *Textile Ceramics in Finland and on the Karelian Isthmus*. SMYA 109.
Lehtosalo-Hilander Pirkko-Liisa 1988. Esihistorian vuosituhattonet Savon alueella. *Savon historia I. Maiseman muisti*. Valtakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset. 2001. Helsinki.
Pohjakallio Lauri 1982. Metallikautisen asutuksen jatkuvuus Pohjois-Savossa. *Studia minora. Helsingin yliopiston arkeologian laitos. Moniste n:o 29*.
Suomen historia 1 1989. Weilin + Göös. Espoo.
Suomen kartasto. 1999. WSOY Porvoo.
Suomenmaa VIII. Kuopion lääni. 1927. Porvoo.